

KOLEDAR

SV. CIRILA
IN METODA
V LJUBLJANI
1937

Pri nakupu
različnega
oblačilnega
b l a g a

se blagovolite poslužiti
veletrgovine

A. E. Skaberné
Ljubljana

KOLENDAR

OBRAMBNE DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA

V L J U B L J A N I

1937

UREDIL: A. B.

CENA 15 DIN

V L J U B L J A N I 1 9 3 6

NATISNILA „NARODNA TISKARNA“ V LJUBLJANI. PREDSTAVNIK FRAN JEZERŠEK

Za obnovu
Univerzitetne knjižnice

podaril Janez Dobčan
dne 4. VII. 1937 4

030024117

II. © 33.564c

Rodoslov našega kraljevskega doma

Sve za krst častni
i slobodu zlatnu!
Geslo dinastije.

Njegovo Veličanstvo kralj *Peter II.*, rojen dne 6. IX. 1923. v Beogradu.

Kraljev oče: Nj. Veličanstvo *Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj*, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888, † 9. X. 1934, poročen 8. VI. 1922 z

Njenim Veličanstvom *Marijo*, princeso rumunsko, rojeno dne 9. I. 1899, kraljica-mati.

Kraljeva brata: kraljevič *Tomislav*, rojen 19. I. 1928 v Beogradu, in kraljevič *Andrej*, rojen 28. VI. 1929 na Bledu.

Kraljev ded: Nj. Vel. kralj *Peter I. Veliki Osvoboditelj*, † 16. VIII. 1921, in kraljeva stara mati: kneginja *Zorka*, † 4. III. 1890.

Kraljev stric: Nj. kralj. Visočanstvo kraljevič *Gjorgje*, rojen na Cetinju dne 8. IX. 1887.

Kraljeva teta: Nj. Visočanstvo princesa *Jelena*, rojena na Reki, dne 4. IX. 1884, poročena v Petrogradu s knezom *Jovanom Konstantinovičem* dne 5. IX. 1911.

Bratranec kraljevega očeta: Nj. Visočanstvo knez *Pavle*, sin kneza *Arsenija*, rojen dne 27. IV. 1893., poročen z grško princeso *Olgo*, rojeno 29. V. 1903. Njuna sinova: knez *Aleksander* in knez *Nikolaj* ter hčerka princesa *Elizabeta*.

Nj. Visočanstvo knez *Arsen*, brat Nj. Veličanstva kralja *Petra I. Velikega Osvoboditelja*, roj. 16. IV. 1859.

Kr. namestniška oblast.

1. Nj. kralj. Visočanstvo *Pavle Karadjordjevič*.

2. *Radenko Stankovič*, senator in bivši prosvetni minister.

3. *Dr. Ivo Perovič*, bivši ban savske banovine.

Namestniki: armijski general *Vojislav Tomič*, senatorja *Jovan Banjanin* in dr. *Zec*.

Kraljevina Jugoslavija.

a) GRB:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem je bel križ na rdečem ščitu, 25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna, in tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polmesecem na modrem ščitu.

b) DRŽAVNE BARVE:

Modra bela rdeča.

Navadno leto 1937

ima 365 dni in se začne s petkom in konča s petkom.

Astronomični letni časi.

Pomlad se začne 21. marca ob 1. uri 45 minut.

Poletje se začne 21. junija ob 21. uri 12 minut.

Jesen se začne 23. septembra ob 12. uri 13 minut.

Zima se začne 22. decembra ob 7. uri 22 minut.

Godovinsko število.

Zlato število	19	Rimska številka	5
Epakta	VII	Nedeljska črka	C
Sončni krog	14	Letni vladar je Saturn	

Odpravljeni cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmaren (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Petrov dan**: dne 6. kimavca (rojstni dan Njeg. Vel. kralja Petra II.).
4. **Zedinjenje Jugoslavije**: dne 1. grudna.

Znamenja luninih premen.

Mlaj ☾ Prvi krajec ☾ Ščip ☽ Zadnji krajec ☽

Mrki sonca in lune.

Letos bo mrknilo sonce dvakrat in luna enkrat. V naših krajih ti mrki ne bodo vidni.

Dne 8. junija bo popolni sončni mrk; začetek ob 19. uri 4 minute, višek ob 20. uri, konec 17 minut po polnoči. Viden bo v Polineziji, na Tihem oceanu, v južnozpadni Severni Ameriki, v Srednji Ameriki, na Antilih ter v zapadni Južni Ameriki.

Dne 18. novembra bo delni lunin mrk; začetek ob 8. uri 37 minut, konec ob 10 uri 1 minuto. Viden bo po severnih in severozpadnih krajih Evrope, Velike Britanije in po severnih delih Atlantskega oceana, v Severni in Južni Ameriki, Tihem oceanu ter po Avstraliji in Aziji.

Dne 2. in 3. decembra bo obročasti sončni mrk; začetek ob 21. uri 5 minut, višek ob 22. uri 18. minut, konec ob 3. zjutraj in 5 minut. Vid bo po vzhodnih delih Azije, na Japonskem, Sundskih otokih, Filipinih, Novi Gvineji, Polineziji, Tihem oceanu in v zapadni Severni Ameriki.

Narod, ne pozabi na

6. september,

ki je posvečen bazovškim mučencikom,

10. oktober,

dan koroškega plebiscita, ko nam je ugrabil tujec zibelko Slovenstva — Korotan,

12. november,

dan rapalske pogodbe, po kateri smo izgubili Primorje: Goriško, Trst, Istro, del Dalmacije in del Kranjske — 600.900 Jugoslovenov,

20. september,

dan nedolžnih žrtev narodove probe.

P R O S I N E C - J A N U A R

Srbsko: Janyap.

Hrvatsko: Siečanj.

Češko: Leden.

Luž.-srb.: Wulki rōžk.

Poljsko: Styczeń.

Rusko: Январь.

31 dni

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena	
1 Petek	Novo leto. Obr. Gosp.	19 Petak	Dec. 1936. M. Bon.	Dragovit Zlatan	
2 Sobota	Makarij, opat; Izidor	20 Subota	Danilo ap.		
Jezusu dajo ime. (Lk 2, 21.)					
3 Nedelja	Ime Jezus.; Genovefa	21 Nedelja	Julijana m.	Slavimir Dobromir Grozdana Darin Svetoslav Bogoljub Nikosava	
4 Ponedeljek	Tit, škof; Angela F. C	22 Ponedeljak	Anastazija		
5 Torek	Telesfor, mučenec	23 Utorak	Tucin dan		
6 Šreda	Sveti Trije kralji	24 Šreda	Badnji dan		
7 Četrtek	Valentin, škof	25 Četvrtak	Rodž. Hristovo		
8 Petek	Severin, op.; Teofil	26 Petak	Sab. pr. Bogorod.		
9 Sobota	Julijan, muč., Peter	27 Subota	Stefan p. m.		
Dvanajstletni Jezus v templju. (Lk 2, 42—52.)					
10 Nedelja	1. po razgl.; Sv. druž.	28 Nedelja	20.000 muč.		Dobroslav Božidar Bodigoj Bogomir Neda Radoslav Tmislava
11 Ponedeljek	Higin, papež	29 Ponedeljak	14.000 dece		
12 Torek	Alfred, opat	30 Utorak	Anisije muč.		
13 Šreda	Veronika Mil., devica	31 Šreda	Melanija		
14 Četrtek	Hilarij, c. uč.; Feliks	1 Četvrtak	Jan. 1937. Nova god.		
15 Petek	Pavel, puščavnik	2 Petak	Silvestar ep. rim.		
16 Sobota	Marcel, papež	3 Subota	Malahije		
O ženitnini v Kani Galilejski. (Jan 2, 1—11.)					
17 Nedelja	2. po razgl.; Anton p.	4 Nedelja	Evstatije A. C.	Zvonimir Vera Hranimir Živojin Janja Sviloj Voljica	
18 Ponedeljek	Sv. Petra stol v Rimu	5 Ponedeljak	Teona muč.		
19 Torek	Marij in tovariši m. ☉	6 Utorak	Bogojavljenje		
20 Šreda	Fabijan in Sebastijan	7 Šreda	Sab. Jov. Krst.		
21 Četrtek	Neža devica	8 Četvrtak	Georgije		
22 Petek	Vincencij in Anastazij	9 Petak	Polijevtko		
23 Sobota	Zaroka Marije Device	10 Subota	Grigorije		
O delaveih v vinogradu. (Mt 20, 1—16.)					
24 Nedelja	1. predpostna nedelja	11 Nedelja	Teodosije	Milislava Kosava Vsevlast Dušana Dragomil Gorislava Desislav	
25 Ponedeljek	Spreobrnjenje Pavla	12 Ponedeljak	Tatjana muč.		
26 Torek	Polikarp, škof ☉	13 Utorak	Jermil i St.		
27 Šreda	Janez Zlatousti	14 Šreda	Sv. Sava ap.		
28 Četrtek	Rogeri in tov., m.	15 Četvrtak	Pavao Tivejski		
29 Petek	Frančišek Saleski	16 Petak	Č. ver. ap. Petra		
30 Sobota	Martina, dev., muč.	17 Subota	Antonije V.		
Prilika o sejavcu in semenu. (Lk 8, 4—15.)					
31 Nedelja	2. predpostna nedelja	18 Nedelja	Maksim arh.	Divna	

☉ 4. ob 15:22; lepo, mrzlo. ☉ 12. ob 17:47, epō. — ☉ 19. ob 21:02; sn g ali dež. — ☉ 26. ob 18:15; spremenljivo.

Sonce stopi v znamenje vodnarja dne 20. ob 12. uri 2 minuti.

Dan je do g od 8 ur 26 minut do 9 ur 27 minut. — Dan zraste za 1 uro in 1 minuto.

S V E Č A N - F E B R U A R

Srbsko: Фебрыар
Hrvatsko: Veljača
Češko: Unor

Luž.-srb.: Maly rōžk
Poljsko: Luty
Rusko: Февраль

28 dni

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Ponedeljek	Ignacij, mučenec	19 Ponedeljak	Makarije P.	Budmil Ljubomira Bojmir Daroslav Jagoda Žalimir
2 Torek	Svečnica. Dar. Gosp.	20 Utorak	Jeftimij P.	
3 Sreda	Blaž, škof ☉	21 Sreda	Maksim P.	
4 Četrtek	Andrej K., škof	22 Četvrtak	Timotej ap.	
5 Petek	Agata, devica, muč.	23 Petak	Kliment	
6 Sobota	Doroteja, devica, muč.	24 Subota	Ksenija Pr.	
Jezus ozdravi slepeca. (Lk 18, 31—43.)				
7 Nedelja	3. predpostna nedelja	25 Nedelja	Grigorije	Malina Zvezdodr. Blagoslava Vojmil Dobrana Zvonimir Vrativoj
8 Ponedeljek	Janez Matajski	26 Ponedeljak	Ksenofont	
9 Torek	Pust. Apolonija, d., m.	27 Utorak	P. i sv. Jov.	
10 Sreda	Pepelnica	28 Sreda	Jefrem s. P.	
11 Četrtek	Lurška Mati božja ☉	29 Četvrtak	Ignatije Pr. M.	
12 Petek	Obletn. kron. Pija XI.	30 Petak	Vel. Tri Jerarha	
13 Sobota	Katarina R., devica	31 Subota	Kir. i Jovan	
Jezus trikrat skušan. (Mt 4, 1—11.)				
14 Nedelja	1. postna nedelja	1 Nedelja	Trivun n.	Cvetna Ljuboslava Strahomir Vesela Dobrana Bratomil Drago
15 Ponedeljek	Favstin, mučenec	2 Poned.	Sretenije G.	
16 Torek	Julijana, mučenica	3 Utorak	Simeon Bog.	
17 Sreda	Kvatre. Frančišek Kle.	4 Sreda	Isidor Prp.	
18 Četrtek	Simeon, škof, muč. ☉	5 Četvrtak	Agatija muč.	
19 Petek	Kvatre. Konrad, pušč.	6 Petak	Vukol prp.	
20 Sobota	Kvatre. Sadot, škof	7 Subota	Partenije P.	
Jezus se na gori izpremeni.) (Mt 17, 1—9.)				
21 Nedelja	2. postna. Irena dev.	8 Nedelja	M. T. Strat	Miloslav Gojslav Čudomil Divka Bludomir Nikna Inoslav
22 Ponedeljek	Sv. Petra stol v Ant.	9 Ponedeljak	Ničifor m.	
23 Torek	Peter Dam., c. uč.	10 Utorak	Haralamp. m.	
24 Sreda	Matija (Bogdan), ap.	11 Sreda	B. Kratovac	
25 Četrtek	Valburga, dev., ☉	12 Četvrtak	Meletija sv.	
26 Petek	Matilda, d.; Viktor	13 Petak	Simeon sv.	
27 Sobota	Gabriel od Žal. M. b.;	14 Subota	Avksentije	
Jezus izžene hudiča. (Lk 11, 14—28.)				
28 Nedelja	3. postna. Roman, ap.	15 Nedelja	Onisim ap.	Sodka

☉ 3. o 13:04; sneg in dež. — ☉ 11. ob 8:34; dež ali sneg. — ☽ 18. ob 4:50; sneg, veter. — ☽ 25. o 8:43; dež ali sneg.

Sonce stopi v znamenje rib dne 19. ob 2. uri 21 minut.

Dan je dolg 9 ur 30 minut do 10 ur 58 minut. — Dan zraste za 1 uro in 28 minut.

Št. št.	Ime in priimek	Prejatelj	Opombe
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

S U Š E C - M A R E C

Srbsko: Магт.
Hrvatsko: Ožujak.
Češko: Březen.

31 dni

Luž-srb.: Nalětnik.
Poljsko: Marzec.
Rusko: Мартъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Ponedeljek	Albin; škof	16 Ponedeljak	Pamfila	Mojmir
2 Torek	Simplcij, papež	17 Utorak	Teodor Tir.	Belin
3 Sreda	Kunigunda, cesarica	18 Sreda	Lav papa	Milana
4 Četrtek	Kazimir, spoznavavec	19 Četvrtak	Arhip	Mislav
5 Petek	Janez Jožef od Križa	20 Petak	Lav ep. k.	Sladoje
6 Sobota	Perpetua in Felicita	21 Subota	Timotej pr.	Danica
Jezus nasiti pet tisoč mož. (Jan 6, 1—15.)				
7 Nedelja	4. sredpost. Tomaž	22 Nedelja	Evgenije mučenik	Zvezda
8 Ponedeljek	Julijan, škof	23 Ponedeljak	Polikarp S.	Jelen
9 Torek	Franciška Rim.	24 Utorak	Obret. gl. Pret.	Bodin
10 Sreda	40 mučencev, Makarij	25 Sreda	Tarasi p. c.	Danimir
11 Četrtek	Sofronij, škof	26 Četvrtak	Porfirije	Stana
12 Petek	Gregorij Vel., papež	27 Petak	Prokopije	Radoja
13 Sobota	Teodora, muč.	28 Subota	Vasilije pr.	Božana
Judje hočejo Jezusa kamenjati. (Jan 8, 46—59.)				
14 Nedelja	5. post., tiha nedelja	1 Nedelja	Evdokija	Svetovid
15 Ponedeljek	Klemen	2 Ponedeljak	Teodor	Desimir
16 Torek	Hilarij in Tacijan	3 Utorak	M. Evtropije	Velislav
17 Sreda	Jedert, devica	4 Sreda	Gerasim	Ljubislava
18 Četrtek	Ciril Jer. cerkveni uč.	5 Četvrtak	Konon muč.	Budimir
19 Petek	Jožef, ženin M. Dev. ☩	6 Petak	42 muč. u A.	Slavoljub
20 Sobota	Aleksandra, mučenica	7 Subota	Vasilije	Zlata
Jezus jezdi v Jeruzalem. (Mt 21, 1—9.)				
21 Nedelja	6. postna, cvetna n.	8 Nedelja	Teofilakt	Vlada
22 Ponedeljek	Katarina, devica	9 Ponedeljak	40 muč. sev.	Tuga
23 Torek	Pelagija, mučenica	10 Utorak	Kodrat muč.	Slavo
24 Sreda	Simon, mučenik	11 Sreda	Sofronije	Dražislav
25 Četrtek	Vel. četrtek, Dizma	12 Četvrtak	Teofan prep.	Jaroslav
26 Petek	Vel. petek, Emanuel	13 Petak	Nikifor	Predrag
27 Sobota	Vel. sobota, Janez D. ☩	14 Subota	Benedikt	Srdan
Jezus vstane od mrtvih. (Mk 16, 1—7.)				
28 Nedelja	Velika noč, Vstaj. G.	15 Nedelja	Agapija muč.	Stanimir
29 Poned.	Velikonočni poned.	16 Ponedeljak	Savin muč.	Uma
30 Torek	Janez Klimak	17 Utorak	Aleksije	Branivoj
31 Sreda	Benjamin, mučenec	18 Sreda	Kirilo p. j.	Pribislav

☩ 5. ob 10-17; mrzlo, veter — ☩ 12. ob 20-32; dež in sneg — ☩ 19. ob 12-46; sneg ali dež — ☩ 27. ob 0-12; lepo
Sonce stopi v znamenje ovna dne 21. ob 1. uri 45 minut.
Dan je dož od 11 ur 2 minuti do 12 ur 47 minut. — Dan zraste za 1 uro in 45 minut.

M A L I T R A V E N - A P R I L

Srbsko: Април
Hrvatsko: Travanj.
Češko: Duben.

30 dni

Luž.-srb.: Jutrownik.
Poljsko: Kwiecień.
Rusko: Апрель.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Četrtek	Hugo, škof	19 Četvrtak	Hrisant M.	Mutimir
2 Petek	Francišek Pavlanski	20 Petak	Jovan i S.	Gojmir
3 Sobota	Rihard, škof	21 Subota	Pr. Jakov	Žarko
Jezus se prikaže ob zaprtih durih. (Jan 20, 19—31.)				
4 Nedelja	1. povelik., cvet. ned. ☉	22 Nedelja	S. M. Val. A.	Dušica
5 Poned.	Oznanjenje Mar. Dev.	23 Ponedeljak	Pr. Nikon	Dabiživ
6 Torek	Sikst I., papež	24 Utorak	Zaharija	Čudna
7 Sreda	Hernan Jožef	25 Sreda	Blagovesti	Radivoj
8 Četrtek	Albert šk., mučenec	26 Četvrtak	Gavrilo S.	Viljenica
9 Petek	Marija Kleof.	27 Petak	Matrona M.	Ljuban
10 Sobota	Mehtilda, devica	28 Subota	Pr. Ilarion	Srčanica
Jezus dobri pastir. (Jan 10, 11—16.)				
11 Nedelja	2. povelikonoč. ned. ☉	29 Nedelja	Marko i Ćiril	Rada
12 Ponedeljek	Julij I., papež	30 Ponedeljak	Jovan L.	Sava
13 Torek	Hermenegild, mučen	31 Utorak	Imatije č.	Zdegoj
14 Sreda	Justin	1 Sreda	Pr. Marija	Jelača
15 Četrtek	Helena, kraljica	2 Četvrtak	Tito čud.	Gestirad
16 Petek	Benedikt, spoznavavec	3 Petak	Nikita	Božislava
17 Sobota	Rudolf, mučenec ☽	4 Subota	Josif pesm.	Vitigoj
Jezus napoveduje svoj odhod. (Jan 16, 16—22.)				
18 Nedelja	3. povelikonoč. ned.	5 Nedelja	Teodul	Gradislava
19 Ponedeljek	Leon IX., papež	6 Ponedeljak	Sv. Jeft.	Tihorad
20 Torek	Neža, devica	7 Utorak	Georgije	Dragoslav
21 Sreda	Simeon, škof	8 Sreda	Ap. Iridij	Dragomira
22 Četrtek	Soter in Gaj	9 Četvrtak	Jevpsihije	Ljutomir
23 Petek	Vojteh	10 Petak	Terentije	Dobrica
24 Sobota	Jurij, mučenec	11 Subota	Antina	Jurislav
Jezus obeta učencem Svetega Duha. (Jan 16, 5—14.)				
25 Nedelja	4. povelikonoč. ned. ☉	12 Nedelja	Cveti	Tugomir
26 Ponedeljek	Klet in Marcel	13 Ponedeljak	Sv. muč. Art.	Sekana
27 Torek	Peter Kan.	14 Utorak	Prp. Martin	Raduna
28 Sreda	Pavel od Križa	15 Sreda	Ap. Arist	Slavica
29 Četrtek	Peter, mučenec	16 Četvrtak	Vel. četvrtak	Tankoslava
30 Petek	Katarina Sienska	17 Petak	Vel. petak	Samorad

☉ 4. ob 4:53; sneg; vetrovno — ☽ 11. ob 6:10; sneg ali dež — ☽ 19. ob 21:34; spremenljivo — ☽ 25 ob 16:24; lepo
Sonce stopi v znamenje bika dne 20. ob 13. uri 20 minut.
Dan je do'g od 12 ur 50 minut do 14 ur 29 minut. — Dan zraste za 1 uro in 39 minut.

B E L E Ž K E

Št. vrstic	Ime in priimek	Št. vrstic	Ime in priimek
1	...	1	...
2	...	2	...
3	...	3	...
4	...	4	...
5	...	5	...
6	...	6	...
7	...	7	...
8	...	8	...
9	...	9	...
10	...	10	...
11	...	11	...
12	...	12	...
13	...	13	...
14	...	14	...
15	...	15	...
16	...	16	...
17	...	17	...
18	...	18	...
19	...	19	...
20	...	20	...
21	...	21	...
22	...	22	...
23	...	23	...
24	...	24	...
25	...	25	...
26	...	26	...
27	...	27	...
28	...	28	...
29	...	29	...
30	...	30	...
31	...	31	...
32	...	32	...
33	...	33	...
34	...	34	...
35	...	35	...
36	...	36	...
37	...	37	...
38	...	38	...
39	...	39	...
40	...	40	...
41	...	41	...
42	...	42	...
43	...	43	...
44	...	44	...
45	...	45	...
46	...	46	...
47	...	47	...
48	...	48	...
49	...	49	...
50	...	50	...

VELIKI TRAVEN - MAJ

Srbsko: Maj.

Hrvatsko: Svibanj.

Češko: Květen

Luž.-srb.: Różovnik.

Poljsko: Maj

Rusko: Ма́й.

31 dni

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sobota	Filip in Jakob Jezus uči o moči molitve. (Jan 16, 23—30.)	18 Subota	Velika subota	Žiga
2 Nedelja	5. povel., križeva	19 Nedelja	Uskrs	Živana
3 Ponedeljek	Aleksander ☉	20 Poned.	Uskrsni poned.	Solnčarica
4 Torek	Cvetko (Florjan)	21 Utorak	Uskrsni utorak	Valhun
5 Sreda	Irenej, škof	22 Sreda	Teodor S.	Desirad
6 Četrtek	Krist. Vnebohod	23 Četvrtak	Djurđev dan	Zdemir
7 Petek	Stanislav, škof, muč.	24 Petak	Sava St.	Prisnoslav
8 Sobota	Prikazanje Mihaela	25 Subota	Marko A.	Budislav
O pričevanju Svetega Duha. (Jan 15, 26—16, 4.)				
9 Nedelja	6. povel., Gregorij N.	26 Nedelja	Vasilije	Prvinica
10 Ponedeljek	Antonin, škof ☉	27 Ponedeljak	Simon	Dvorna
11 Torek	Frančišek Hier.	28 Utorak	Jason ap.	Ljerka
12 Sreda	Pankracij in tovariši	29 Sreda	Vasilije S.	Stojmir
13 Četrtek	Servacij, škof	30 Četvrtak	Jakob ap.	Jasna
14 Petek	Bonifacij, muč.	1 Petak	Jeremija P.	Svetolik
15 Sobota	Izidor, kmet	2 Subota	Atanasije	Jaromira
Jezus govori o Sv. Duhu in ljubezni. (Jan 14, 23—31.)				
16 Nedelja	Binkošti	3 Nedelja	Timotej m.	Mladena
17 Poned.	Binkoštni poned.	4 Ponedeljak	Pelagija	Dušoje
18 Torek	Erik, kralj	5 Utorak	Irina m.	Mladica
19 Sreda	Kvatre, Peter Cel.	6 Sreda	Jov. Prav.	Vitoslava
20 Četrtek	Bernardin Sienski ☽	7 Četvrtak	Akakiije M.	Milodar
21 Petek	Kvatre. Feliks Kant.	8 Petak	Jovan ap.	Jelina
22 Sobota	Kvatre. Emil (Milan)	9 Subota	Pr. m. sv. N.	Boža
Jezusu je dana vsa oblast. (Mt 28, 18—20.)				
23 Nedelja	1. pob. Sv. Trojica	10 Nedelja	Simon Z.	Milorad
24 Ponedeljek	Marija Devica	11 Poned.	Čiril i Metod	Cveta
25 Torek	Gregorij VII., papež ☉	12 Utorak	Epifanije	Zdestan
26 Sreda	Filip Neri	13 Sreda	Glikerija	Dragica
27 Četrtek	Sv. Rešnje Telo	14 Četvrtak	Izidor	Volkašin
28 Petek	Avguštin, škof	15 Petak	Pahomije	Jaromir
29 Sobota	Marija Magdalena	16 Subota	Teodor O.	Dana
Prilika o veliki večerji. (Lk 14, 16—24.)				
30 Nedelja	2. pob. Iv. Orleanska	17 Nedelja	Andronik	Milica
31 Ponedeljek	Angela, dev.	18 Ponedeljak	Teodor	Bojслав

☉ 3. ob 19:37; lepo. — ☽ 10. ob 14:18; spremenljivo. ☽ 17. ob 7:49; spremenljivo. — ☽ 25. ob 8:38; spremenljivo.
 Sonce etopi v znamenje dvojčkov dne 21. ob 12. uri 58 minut.
 Dan je dolg od 14 ur 32 minut do 15 ur 47 minut. — Dan zraste za 1 uro in 15 minut.

B E L E Ž K E

Tujca spoštuj in bodi proti njemu vljuden. Hlapčevsko se ne vedi, ker vznbuja to v tujčevih očeh posmeh in je v sramoto vsemu narodu!

Srbsko: Јун
Hrvatsko: Lipanj.
Češko: Cerven.

30 dni

Luž.-srb.: Smažnik.
Poljsko: Czerwiec.
Ruško: Июнь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena	
1	Torek	Fortunat spoz.	19 Utorak	S. m. Patrik	Radovan Velimir Radoslava Dika Dobromil
2	Sreda	Marcelin, m.; Peter m.	20 Sreda	M. Talalej	
3	Četrtek	Klotilda, devica, dev.	21 Četvrtak	C. Konst. i c. Jel.	
4	Petek	Srce Jezusovo.	22 Petak	Sv. Vlad.	
5	Sobota	Bonifacij, škof ☉	23 Subota	Mihajlo	
Prilika o izgubljeni ovcu in denarju. (Lk 15, 1—10.)					
6	Nedelja	3. pobinkoštna ned.	24 Nedelja	Simeon St.	Miljutin Bogomil Svetin Dostana Rusmir Hrvoje Zorica
7	Ponedeljek	Robert, opat	25 Ponedeljak	Š. n. Gl. J. K.	
8	Torek	Medard, škof; Pacifik	26 Utorak	Karpo ap.	
9	Sreda	Primož in Felicijan m.	27 Sreda	Terapont	
10	Četrtek	Margareta, kraljica	28 Četvrtak	Spasov dan	
11	Petek	Barnaba, apostol	29 Petak	Teodosije	
12	Sobota	Janez F., spozn. ☾	30 Subota	Isakije	
Čudežni ribji lov. (Lk 5, 1—11.)					
13	Nedelja	4. pobinkoštna ned.	31 Nedelja	Jeremije ap.	Zlatana Bislav Dragomir Tratomir Bodin Bogdan Milava
14	Ponedeljek	Bazilij, cerkv. uč.	1 Ponedeljak	Justin mč.	
15	Torek	Vid in tovariši, m.	2 Utorak	Ničifor	
16	Sreda	Frančišek Reg., spoz.	3 Sreda	Lukilijan	
17	Četrtek	Adolf, škof; Nikander	4 Četvrtak	Mitrofan	
18	Petek	Efrem S., c. uč.; Marko	5 Petak	Dorotej	
19	Sobota	Julijana, devica	6 Subota	Visarion	
O grehu v misli in besedi. (Mt 5, 20—24.)					
20	Nedelja	5. pobinkoštna ned.	7 Nedelja	Duhovi	Nenadej Miloš Gostimir Višeslav Janislav Grlica Hrana
21	Ponedeljek	Alojzij (Vekoslav), sp.	8 Poned.	Duh. pon.	
22	Torek	Ahacij, mučenec	9 Utorak	Duh utorak	
23	Sreda	Agripina, dev., muč.	10 Sreda	Timotije	
24	Četrtek	Kres. Roj. Janeza Kr.	11 Četvrtak	Vartolomej	
25	Petek	Viljem, opat; Henrik š.	12 Petak	Onufrije	
26	Sobota	Janez in Pavel, m. ☽	13 Subota	Akilina	
Jezus nasiti štiri tisoč mož. (Mk 8, 1—9.)					
27	Nedelja	6. pob., Treznostna	14 Nedelja	Pr. Jelisej	Ladislav Zorana Peroslav Predislav
28	Ponedeljek	Vidov dan. Irenej	15 Poned.	Vidov dan	
29	Torek	Peter in Pavel	16 Utorak	Tihon čud.	
30	Sreda	Spomin svetega Pavla	17 Sreda	Manojlo mč.	

☾ 2. ob 6:24; spremenljivo — ● 8. ob 21:43, spremenljivo ☽ 15. ob 20:03; lepo — ☾ 23. ob 23:59; lepo
Sonce stopi v znamenje raka dne 21. ob 21. uri 12 minut.

Dan je došoj od 15 ur 48 min. do 16 ur 2 min. — Dan zraste do 20. za 18 min. in se skrči do 30. za 4 minute.

M A L I S R P A N - J U L I J

Srbsko: Јул.
Hrvatsko: Srpanj.
Češko: Červenec.

31 dni

Luž.-srb.: Pražnik.
Poljsko: Lipiec.
Rusko: Июл.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena	
1 Četrtek	Presv. Rešnja Kri. ☾	18 Četrtek	Leontije	Bogoslav Dragonama Nada	
2 Petek	* Obisk. Mar. Dev.	19 Petak	Ap. Juda		
3 Sobota	Leon II., papež	20 Subota	Metodije		
O lažnivih prerokih. (Mt 7, 15—21.)					
4 Nedelja	7. pobinkoštna ned.	21 Nedelja	Julijan	Belizar Dobruška Domogoj Negoda Milolika Hvalimir Ljubica	
5 Ponedeljek	Ciril in Metod	22 Ponedeljak	Ap. S. Jevs.		
6 Torek	Izaija, prerok	23 Utorak	Agripina		
7 Sreda	Vilibald, škof	24 Sreda	Rodj. Jov. Krst.		
8 Četrtek	Evgenij III., papež ☉	25 Četrtek	Muč. Fevronije		
9 Petek	Nikolaj in tovariši	26 Petak	David pr.		
10 Sobota	Amalija, devica	27 Subota	Pr. Samson		
O krivičnem hišniku. (Lk 16, 1—9.)					
11 Nedelja	8. pobinkoštna ned.	28 Nedelja	M. K. i Jov.		Medo Draguška Dragan Svobodin Vladimir Bogdan Držislav
12 Ponedeljek	Mohor in Fortunat	29 Poned.	Petrov dan		
13 Torek	Anaklet, papež	30 Utorak	Sab. 12 ap.		
14 Sreda	Bonaventura, škof	1 Sreda	Kuz. i Dam.		
15 Četrtek	Henrik I., kralj ☽	2 Četrtek	Polag. h. B.		
16 Petek	Devica Marija Kar.	3 Petak	Muč. Jakint		
17 Sobota	Aleš, spoznavalec	4 Subota	Andrija K.		
Jezus joka nad Jeruzalemom. (Lk 19, 41—47.)					
18 Nedelja	9. pobinkoštna ned.	5 Nedelja	Atanasije	Miroslav Radoš Česlav Zora Pribina Bran Ratimir	
19 Ponedeljek	Vincencij P.	6 Ponedeljak	Prp. Sisoje		
20 Torek	Marjeta, d.	7 Utorak	Toma i Akak		
21 Sreda	Prakseda, devica	8 Sreda	Prokopije		
22 Četrtek	Marija Magdalena	9 Četrtek	Pankratije		
23 Petek	Apolinarij, škof ☼	10 Petak	45 m. u. Nik.		
24 Sobota	Kunigunda, d.	11 Subota	Eufimija		
Prilika o farizeju in cestinarju. (Lk 18, 9—14.)					
25 Nedelja	10. pobinkoštna ned.	12 Nedelja	Mč. Pr. i Il.	Boljedrag Jana Dušan Svetomir Dobri Vitodrag Jelenica	
26 Ponedeljek	Ana, mati Marije D.	13 Ponedeljak	Sab. arh. G.		
27 Torek	Rudolf in tovariši	14 Utorak	Ap. Akila		
28 Sreda	Viktor (Zmagoslav)	15 Sreda	Muč. Kir. i J.		
29 Četrtek	Marta, devica	16 Četrtek	Muč. Antinoget		
30 Petek	Abdon in Senen	17 Petak	Vm. Marina		
31 Sobota	Ignacij (Ognjeslav)	18 Subota	Mč. Jak. i Em.		

☾ 1. ob 14:03; spremljivo — ☉ 8. ob 5:12; dež. — ☽ 15. ob 10:36, veliko dežja. — ☼ 23. ob 13:45; veliko dežja. ☽ 30. ob 19:47; spremljivo

Sonce stopi v znamenje leva dne 23. ob 8. uri 7 minut.

Dan je dolg od 16 ur 2 minuti do 15 ur 6 minut. — Dan se skrči za 56 minut. — Pasji dnevi.

... ..

1.	2.	3.	4.
2.	3.	4.	5.
3.	4.	5.	6.
4.	5.	6.	7.
5.	6.	7.	8.
6.	7.	8.	9.
7.	8.	9.	10.
8.	9.	10.	11.
9.	10.	11.	12.
10.	11.	12.	13.
11.	12.	13.	14.
12.	13.	14.	15.
13.	14.	15.	16.
14.	15.	16.	17.
15.	16.	17.	18.
16.	17.	18.	19.
17.	18.	19.	20.
18.	19.	20.	21.
19.	20.	21.	22.
20.	21.	22.	23.
21.	22.	23.	24.
22.	23.	24.	25.
23.	24.	25.	26.
24.	25.	26.	27.
25.	26.	27.	28.
26.	27.	28.	29.
27.	28.	29.	30.
28.	29.	30.	31.
29.	30.	31.	32.
30.	31.	32.	33.
31.	32.	33.	34.
32.	33.	34.	35.
33.	34.	35.	36.
34.	35.	36.	37.
35.	36.	37.	38.
36.	37.	38.	39.
37.	38.	39.	40.
38.	39.	40.	41.
39.	40.	41.	42.
40.	41.	42.	43.
41.	42.	43.	44.
42.	43.	44.	45.
43.	44.	45.	46.
44.	45.	46.	47.
45.	46.	47.	48.
46.	47.	48.	49.
47.	48.	49.	50.
48.	49.	50.	51.
49.	50.	51.	52.
50.	51.	52.	53.
51.	52.	53.	54.
52.	53.	54.	55.
53.	54.	55.	56.
54.	55.	56.	57.
55.	56.	57.	58.
56.	57.	58.	59.
57.	58.	59.	60.
58.	59.	60.	61.
59.	60.	61.	62.
60.	61.	62.	63.
61.	62.	63.	64.
62.	63.	64.	65.
63.	64.	65.	66.
64.	65.	66.	67.
65.	66.	67.	68.
66.	67.	68.	69.
67.	68.	69.	70.
68.	69.	70.	71.
69.	70.	71.	72.
70.	71.	72.	73.
71.	72.	73.	74.
72.	73.	74.	75.
73.	74.	75.	76.
74.	75.	76.	77.
75.	76.	77.	78.
76.	77.	78.	79.
77.	78.	79.	80.
78.	79.	80.	81.
79.	80.	81.	82.
80.	81.	82.	83.
81.	82.	83.	84.
82.	83.	84.	85.
83.	84.	85.	86.
84.	85.	86.	87.
85.	86.	87.	88.
86.	87.	88.	89.
87.	88.	89.	90.
88.	89.	90.	91.
89.	90.	91.	92.
90.	91.	92.	93.
91.	92.	93.	94.
92.	93.	94.	95.
93.	94.	95.	96.
94.	95.	96.	97.
95.	96.	97.	98.
96.	97.	98.	99.
97.	98.	99.	100.

Jugoslavija se je rodila iz potokov prelite krvi jugoslovenskega naroda, zato veruj v obstoj in edinstvo kraljevine Jugoslavije

VELIKI SRPAN - AVGUST

Srbsko: Avgyst.
Hrvatsko: Kolovoz.
Češko: Srpen.

31 dni

Luž.-srb: Žnjeńc.
Poljsko: Sierpień.
Rusko: Августъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
Jezus ozdravi gluhomemega. (Mk 7, 31—37.)				
1 Nedelja	11. pobin. nedelja	19 Nedelja	Pr. Makrena	Dedomir Bojan Mirača Ljubučica Predobra Vlastica Vidojka
2 Ponedeljek	Porcijunkula	20 Poned.	Pr. Ilija	
3 Torek	Najdenje Štefana	21 Utorak	Simeon	
4 Sreda	Dominik	22 Sreda	Bl. Marija	
5 Četrtek	Marija Snežnica	23 Četvrtak	Muč. Trofil	
6 Petek	Gospodovo spremen. ☉	24 Petak	Hristina	
7 Sobota	Kajetan	25 Subota	Smrt p. Ane	
Prilika o usmiljenem Samaritanu. (Lk 10, 23—37.)				
8 Nedelja	12. pobin. nedelja	26 Nedelja	Paraskeva	Godeslav Našemir Jurica Bolemir Dobrogost Davola Dobrina
9 Ponedeljek	Janez, spoz.	27 Ponedeljak	Pantelej	
10 Torek	Lavrencij, mučenec	28 Utorak	Ap. Prohor	
11 Sreda	Tiburcij, mučenec	29 Sreda	Kalinik	
12 Četrtek	Klara, devica	30 Četvrtak	Ap. Sila M. A.	
13 Petek	Janez B.	31 Petak	Jevdokim	
14 Sobota	Evzebij, spozn. ☽	1 Subota	Nal. Kr. G.	
Le eno je potrebno. (Lk 10, 38—42.)				
15 Nedelja	Vnebovzetje Mar. D.	2 Nedelja	Pr. i A. Sr.	Budinja Nemira Radigoj Branislava Ljudevit Zarka Mirjana
16 Ponedeljek	Rok, spoz.	3 Ponedeljak	Isakije	
17 Torek	Hiacint, spoznavalec	4 Utorak	7 dece u Efesu	
18 Sreda	Helena, ces.	5 Sreda	Evsignije	
19 Četrtek	Ludovik Tol., škof	6 Četvrtak	Predbraž.	
20 Petek	Bernard, opat	7 Petak	Dometje	
21 Sobota	Ivana Frančiška	8 Subota	Emilijan	
O božji previdnosti. (Mt 6, 24—33.)				
22 Nedelja	14. pobin. nedelja ☉	9 Nedelja	Ap. Matija	Ostrivoj Bogovoljka Borivoj Dragorad Perunika Zlatko Milogaj
23 Ponedeljek	Srce Marijino	10 Ponedeljak	Lavrent	
24 Torek	Jernej, apostol	11 Utorak	Muč. Evplo	
25 Sreda	Ludovik, kralj	12 Sreda	Muč. Fotije	
26 Četrtek	Cefirin, papež	13 Četvrtak	Maksim isp.	
27 Petek	Jožef Kal. spoznavalec	14 Petak	Pr. Mihej	
28 Sobota	Avguštin, cerkv. uč.	15 Subota	V. Gospojina	
Jezus obudi mladeniča. (Lk 7, 11—16.)				
29 Nedelja	15. pobin. nedelja ☾	16 Nedelja	P. Ubrusa G.	Želided Milka Mildrag
30 Ponedeljek	Roza Limanska	17 Ponedeljak	Muč. Miron	
31 Torek	Rajmund	18 Utorak	Flor. i Lav.	

☉ 6. ob 13:37; veliko dežja — ☽ 14. ob 3:28; mrzlo, dež — ☉ 22. ob 1:47; lepo — ☾ 29. ob 0:54; lepo
Sonce stopi v znamenje device dne 23. ob 14. uri 58 minut.

Dan je dolg od 15 ur 3 minute do 13 ur 30 minut. — Dan se skrči za 1 uro in 33 minut.

B E L E Ž K E

K I M A V E C - S E P T E M B E R

Srbsko: Септембар.
Hrvatsko: Rujan.
Češko: Září.

30 dni

Luž.-srb.: Požnjeńc.
Poljsko: Wrze-sień.
Rusko: Сентябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sreda	Egidij	19 Sreda	Andrej S.	Mladin
2 Četrtek	Štefan, kralj	20 Četvrtak	Samuilo	Miljeva
3 Petek	Doroteja	21 Petak	Ap. Tadej	Lepa
4 Sobota	Rozalija, devica	22 Subota	Agatonik	Nedamisel
Jezus ozdravi vodeničnega. (Lk 14, 1—11.)				
5 Nedelja	16. pobin. Angel. ned.	23 Nedelja	Muč. Lup.	Nedeljka
6 Poned.	Caharija, prerok	24 Poned.	R. Nj. V. K. Petra II.	Radonica
7 Torek	Marko in tovariši	25 Utorak	Vartol i Tit.	Mrena
8 Sreda	Rojstvo Marije Dev.	26 Sreda	Andrijan	Gostinja
9 Četrtek	Peter Klaver	27 Četvrtak	Timen Vel.	Vsemir
10 Petek	Nikolaj Tol.	28 Petak	Pr. Mojsije	Rakita
11 Sobota	Prot in Hiacint	29 Subota	U. gl. Jov. Krs	Slaven
O največji zapovedi. (Mt 22, 34—46.)				
12 Nedelja	17. pobin. nedelja	30 Nedelja	S. S. p. i us.	Večdrag
13 Ponedeljek	Francišek K.	31 Ponedeljak	Pal. p. P. S.	Zremil
14 Torek	Povišanje sv. Križa	1 Utorak	Simeon S.	Znanoslav
15 Sreda	Kvatre. Marija 7 žal.	2 Sreda	Momant	Svegoj
16 Četrtek	Kornelij, papež	3 Četvrtak	Joanikije	Sodimir
17 Petek	Kvatre. Lambert	4 Petak	Vavila i M.	Prvan
18 Sobota	Kvatre. Jožef K.	5 Subota	Zaharija	Sokolica
Jezus ozdravi mrtvoudnega. (Mt 9, 1—8.)				
19 Nedelja	18. pobin. nedelja	6 Nedelja	Jevdokije	Vitodrag
20 Ponedeljek	Evstahij	7 Ponedeljak	Sozont	Morana
21 Torek	Matej, apostol	8 Utorak	Mala Gospojina	Blago-slav
22 Sreda	Tomaž Vil., škof	9 Sreda	Joakim i A.	Celimir
23 Četrtek	Linus, papež	10 Četvrtak	M. Minodora	Slavna
24 Petek	Mar. Dev. reš. ujet.	11 Petak	Pr. Teodora	Sadivoj
25 Sobota	Kamil in tov. muč.	12 Subota	Avtonom.	Urož
Prilika o kraljevi ženitnini. (Mt 22, 1—14.)				
26 Nedelja	19. pobin. nedelja	13 Nedelja	Kornil	Stojslava
27 Ponedeljek	Kozma in Damijan	14 Poned.	Krstov dan	Radomira
28 Torek	Venčeslav, kralj	15 Utorak	Vmč. Nikita	Vidica
29 Sreda	Mihael, nadangel	16 Sreda	Eufimije	Stojan
30 Četrtek	Hieronim	17 Četvrtak	Muč. Sofija	Jekica

☉ 4. ob 2353; lepo — ☽ 12. 2157; spremenljivo — ☿ 20. ob 1232; veliko dežja — ♃ 27. ob 643; spremenljivo
Sonce stopi v znamenje tehtalce dne 23. ob 12. uri 13 minut.

Dan je dolg od 13 ur 26 minut do 11 ur 46 minut. — Dan se skrči za 1 uro in 40 minut.

Št. št.	Ime	Prezime	Št. št.	Ime	Prezime
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15
16	16
17	17
18	18
19	19
20	20
21	21
22	22
23	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31
32	32
33	33
34	34
35	35
36	36
37	37
38	38
39	39
40	40
41	41
42	42
43	43
44	44
45	45
46	46
47	47
48	48
49	49
50	50
51	51
52	52
53	53
54	54
55	55
56	56
57	57
58	58
59	59
60	60
61	61
62	62
63	63
64	64
65	65
66	66
67	67
68	68
69	69
70	70
71	71
72	72
73	73
74	74
75	75
76	76
77	77
78	78
79	79
80	80
81	81
82	82
83	83
84	84
85	85
86	86
87	87
88	88
89	89
90	90
91	91
92	92
93	93
94	94
95	95
96	96
97	97
98	98
99	99
100	100

V I N O T O K - O K T O B E R

Srbsko: Октобар.
Hrvatsko: Listopad.
Češko: Říjen.

31 dni

Luž.-srb.: Winowc.
Poljsko: Październik.
Rusko: Октябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 2	Remigij, škof Angeli varuhi	18 19	Petak Subota Evmenije ep. Trofim	Semislava Miran
Jezus ozdravi sina kraljevega uradnika. (Jan 4, 46—53.)				
3 4 5 6 7 8 9	Nedelja Ponedeljek Torek Šreda Četrtek Petek Sobota 20. pob., rožnivenska Francišek Serafinski ☉ Placid in tovariši, m. Brunon, spozn. Mar., kr. rožn. venca Brigita, vdova Dionizij, škof	20 21 22 23 24 25 26	Nedelja Ponedeljak Utorak Šreda Četvrtak Petak Subota Mč. Jevstat. Ap. Kodrat Muč. Foka Z. Jov. Krst. Simeon prv. Pr. Eufros. Smrt. Jov. ev.	Vitomir Tegodrag Dumnuka Brunoslav Dragonika Dragosta Svetina
Prilika o neusmiljenem hlapcu. (Mt 16, 23—35.)				
10 11 12 13 14 15 16	Nedelja Ponedeljek Torek Šreda Četrtek Petek Sobota 21. pob., žegnanska Materinstvo M. b. Maksimilijan, škof ☽ Edvard, kralj Kalist, papež, m. Terezija, devica Gal, opat; Gerard M.	27 28 29 30 1 2 3	Nedelja Ponedeljak Utorak Šreda Četvrtak Petak Subota Kalistrat Hariton Miholj dan Grigorije Pokr. Bogor. Kiprijan i Just. Dionisije	Stremil Negoslava Drugislav Rosica Sestrena Radislav Velena
O davku cesarju. (Mt 22, 15—21.)				
17 18 19 20 21 22 23	Nedelja Ponedeljek Torek Šreda Četrtek Petek Sobota 22. pob. Margareta M. Luka evangelist Peter Alkant., sp. ☉ Janez Kan., spozn. Uršula in tovarišice, m. Kordula, muč.; Fides Klotilda, m.; Jožefina	4 5 6 7 8 9 10	Nedelja Ponedeljak Utorak Šreda Četvrtak Petak Subota Stevan Štil. Haritina Ap. Toma Mč. Sergije Pr. Pelagija Stevan Evlampije	Mira Travica Stojgoj Raša Stojslav Zorislav Živka
Jezus obudi Jajrovo hčer. (Mt 9, 18—26.)				
24 25 26 27 28 29 30	Nedelja Ponedeljek Torek Šreda Četrtek Petek Sobota 23. pob., mis. nedelja Krizant in Darija Evarist, papež ☾ Frumencij, škof Simon in Juda, apost. Narcis, škof; Ida, dev. Alfonz Rodrig., spozn.	11 12 13 14 15 16 17	Nedelja Ponedeljak Utorak Šreda Četvrtak Petak Subota Ap. Filip Prov. i Tarah Karpo i Papila Pr. i Paraskeva Jeft. i Lukijan Muč. Longin Pr. Osija	Blagota Zlatija Vranica Srebra Mila Gradimir Vladika
Jezus med viharjem v ladjici spl. (Mt 8, 23—27.)				
31	Nedelja 24. pob., Kristus Kralj	18	Nedelja Ev. Luka, P. Cet.	Gorazd

☉ 4. ob 12:58; veliko dežja — ☽ 12. ob 16:47; lepo ☽ 19. ob 22:47, ☽ 26. ob 14:26; lepo
Sonce stopi v znamenje škorpjiona dne 23. ob 21. uri 7 minut.
Dan je do'g od 11 ur 43 minut do 10 ur 0 minut. — Dan se skrči za 1 uro in 43 minut.

Srbsko: Новембар.
Hrvatsko: Studeni.
Česko: Listopad.

30 dni

Luž.-srb.: Nazyumnik.
Poljsko: Listopad.
Rusko: Ноябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Poned.	Praz. vseh svetnikov. Spomin vernih duš. Viktorin, škof ☉ Karel Bor., škof Caharija in Elizabeta Lenart (Lenko), opat	19 Ponedeljak	Prohor	Ljubomil Zdanila Bogomil Dragomir Savina Ratislav
2 Torek		20 Utorak	Artemije	
3 Sreda		21 Sreda	Ilarion	
4 Četrtek		22 Četvrtak	Averkije	
5 Petek		23 Petak	Ap. Jakob	
6 Sobota		24 Subota	Mč. Areta	
O dobrem semenu. (Mt 13, 24—30.)				
7 Nedelja	25. pob., zahvalna Bogomir, škof Teodor (Božidar), m. Andrej Avelin, spozn. Martin (Davorin) ☽ Martin, papež, m. Stanislav Kostka, sp.	25 Nedelja	Makrijan	Zdenko Nežir Sebislav Golobica Višnjica Davorin Nevenka
8 Ponedeljek		26 Poned.	Mitrov dan	
9 Torek		27 Utorak	Mč. Nestor	
10 Sreda		28 Sreda	Arsenije	
11 Četrtek		29 Četvrtak	Anastasije i Av.	
12 Petek		30 Petak	Milutin kr. s.	
13 Sobota	31 Subota	Spahije i Am.		
Prilika o gorčičnem zrnu. (Mt 13, 31—35.)				
14 Nedelja	26. pobinkoštna Jedert, dev.; Leopold Otmар, opat; Neža Gregorij Čudod., škof Odon, opat; Roman ☉ Elizabeta, kraljica Feliks Valoaški, spoz.	1 Nedelja	Kuz. i Dam.	Borislava Volčica Večerin Ljubava Oliva Imica Vladiboj
15 Ponedeljek		2 Ponedeljak	Akindin	
16 Torek		3 Utorak	Djurdjic	
17 Sreda		4 Sreda	Joanikije V.	
18 Četrtek		5 Četvrtak	Galaktijon	
19 Petek		6 Petak	Pavle isp.	
20 Sobota	7 Subota	Lazar, 33 muč. u M.		
O razdejanju Jeruzalema. (Mt 24, 15—28.)				
21 Nedelja	27. pobinkoštna Cecilja, devica, m. Klemen (Milivoj), pap. Janez od Križa Katarina, dev., muč. ☾ Silvester, opat Virgilij, škof; Bernardin	8 Nedelja	Sab. a. Mih.	Grmslav Jezdimir Ravijola Jeca Kolomir Zdedrag Vedrana
22 Ponedeljek		9 Ponedeljak	Mč. Onisifor	
23 Torek		10 Utorak	Erast. i Ol.	
24 Sreda		11 Sreda	Stevan D.	
25 Četrtek		12 Četvrtak	Jovan Mil.	
26 Petek		13 Petak	Jovan Zl.	
27 Sobota	14 Subota	Ap. Filip		
O poslednji sodbi. (Lk 21, 25—33.)				
28 Nedelja	1. adv. izseljenska Saturnin, mučenec Andrej (Hrabroslav)	15 Nedelja	Muč. Gurije	Lelija Skoromir Hrabroslav
29 Ponedeljek		16 Ponedeljak	Ap. Matej	
30 Torek		17 Utorak	Grigorije	

☉ 3. ob 5:16; sneg in vihar — ☽ 11. ob 10:33; mrzlo, veter — ☼ 18. ob 9:10; spremenljivo — ☾ 25. ob 1:04; mrzlo
Sonce stopi v znamenje stre'ca dne 22. ob 18. uri 17 minut.

Dan je dolg od 9 ur 57 minut do 8 ur 41 minut. — Dan se skrči za 1 uro in 16 minut.

1916. 16

Številka	Ime	Prejeto	Priloga	Opombe
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

G R U D E N - D E C E M B E R

Srbsko: Децембар.
Hrvatsko: Prosinac.
Češko: Prosinec.

31 dni

Luž. srb.: Hodownik.
Poljsko: Grudzień.
Rusko: Декабрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Dani	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sreda	Zedinjenje. Edmund	18 Sreda	Ujedinjenje	Božena Tihomir Sveljub Velika
2 Četrtek	Bibijana, devica, muč.	19 Četrvtak	Avdija i Varl.	
3 Petek	Frančišek Ksaverij ☉	20 Petak	Grigorije D.	
4 Sobota	Barbara, devica, muč.	21 Subota	Vaved B. u hr.	
Janez Krstnik pošlje svoja učenca do Jezusa (Mt 11, 2—10.)				
5 Nedelja	2. advent. ned. Krispin	22 Nedelja	Ap. Filimon	Stojana Vladovita Veselin Rodana Savica Dražič Gojica
6 Ponedeljek	Miklavž (Nikolaj), škof	23 Ponedeljak	Amfilohija	
7 Torek	Ambrozij, šk. in c. uč.	24 Utorak	Vm. Katarina	
8 Sreda	Brezn. spoč. Mar. Dev.	25 Sreda	Kliment	
9 Četrtek	Peter Fourier, škof	26 Četrvtak	Alimpije St.	
10 Petek	Lavretanska Mati božja	27 Petak	Jakov Perz.	
11 Sobota	Damaz, papež ☽	28 Subota	Stevan nov. isp.	
Janez Krstnik pričuje o Jezusu. (Jan 1, 19—28.)				
12 Nedelja	3. adventna ned.	29 Nedelja	Paramon i Fil.	Širolav Vitača Vojmir Cvetana Jaronega Strojslav Ljubonega
13 Ponedeljek	Lucija, devica, muč.	30 Ponedeljak	Andrija Prv.	
14 Torek	Konrad Of.; Spiridion	1 Utorak	Pr. Naum	
15 Sreda	Kvatre. Kristina, dekla	2 Sreda	Uroš car S.	
16 Četrtek	Evzebij, škof; Albina	3 Četrvtak	Pr. Sofon.	
17 Petek	Kvatre. Lazar, škof ☉	4 Petak	Rodj. † Kr. Aleks. I.	
18 Sobota	Kvatre. Gracijan, šk.	5 Subota	Sv. Sava osv.	
Janez Krstnik poklican v službo predhodnika (Lk 3, 1—6.)				
19 Nedelja	4. adventna ned.	6 Nedelja	Sveti Nikola	Uglješa Boživoj Tomislav Zvezdana Ozrislav Dunja Žitigoj
20 Ponedeljek	Evgenij in Makarij	7 Ponedeljak	Ambroz Eg.	
21 Torek	Tomaž, apostol	8 Utorak	Patapije	
22 Sreda	Demetrij, mučenec	9 Sreda	Zač. Bogor.	
23 Četrtek	Viktorija (Zmagoslava)	10 Četrvtak	Jovan desp. S.	
24 Petek	Adam in Eva ☾	11 Petak	Danilo St.	
25 Sobota	Božič. Rojstvo Gosp.	12 Subota	Spiridion	
Simeon in Ana oznanjujeta Gospoda. (Lk 2, 33—40.)				
26 Nedelja	N. po Bož., Štefan	13 Nedelja	Jevstatije	Zlatka Pelislav Zorica Vrhoslav Branimir Blažena
27 Ponedeljek	Janez Evangelist, ap.	14 Ponedeljak	Tirs i Levkije	
28 Torek	Nedolžni otročiči	15 Utorak	Eleverije	
29 Sreda	Tomaž, škof, muč.	16 Sreda	Pr. Agej	
30 Četrtek	Evgenij, škof	17 Četrvtak	Dan. i 3 mlad.	
31 Petek	Silvester, papež	18 Petak	Mč. Sevastijan	

☉ 3. ob 0:11; lepo. — ☽ 11. ob 2:12; sneg in vihar. — ☉ 17. ob 19:52; sneg in dež. — ☾ 24. ob 15:20; lepo.

Sonce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 7. uri 22 minut.

Dan je dolg od 8 ur 39 min. do 8 ur 24 min. — Dan se skrči do 22. za 19 min. in zopet zraste do 31. za 4 min.

B E L E Ž K E

Kupuj le domače izdelke pri zavednih, narodnih trgovcih! Ne kupuj tujih izdelkov ne doma, ne v tujini!

Poštne in brzojavne pristojbine

I. V TUZEMSKEM PROMETU.

1. *Pisma*. a) V lokalnem (krajevem) prometu do 20 g Din 1, nad 20 g kakor v medkrajevem prometu. b) V medkrajevem prometu do 20 g Din 1.50, nad 20 do 50 g Din 2, nad 50 do 250 g Din 3.50, nad 250 g Din 5, nad 500 do 1000 g Din 10.

2. *Dopisnice*, odprte, komad 75 par.

3. *Tiskovine*: (Obseg največ 45×45 cm; v zvitkih 75×10 cm, v obliki karte 12×18 cm) do 50 g 25 p; za vsakih nadaljnjih 50 g 25 p več. Največja teža 2000 g.

4. *Priporočene pošiljke*. a) Pristojbina za priporočene v lokalnem prometu Din 2. b) Pristojbina za priporočene v medkrajevem prometu Din 3.

5. *Pisma z označeno vrednostjo*. a) Po teži kakor za priporočena pisma. b) Po vrednosti, določanje pristojbine.

6. *Zavoji* (paketi). a) Po teži, do enega kg Din 3, nad 1 kg do 5 kg Din 8, nad 5 kg do 10 kg: prvi pas do 100 km 10 Din, drugi pas do 300 km 15 Din, tretji pas nad 300 km Din 20. Nad 10 kg do 15 kg: prvi pas Din 15, drugi pas Din 22, tretji pas Din 36. Nad 15 kg do 20 kg: prvi pas Din 30, drugi pas Din 35, tretji pas Din 40. b) Po vrednosti: iste pristojbine, kakor za pisma z označeno vrednostjo.

7. *Nakaznice*. a) Pristojbina za nakaznice znaša: do 50 Din 2 Din, do 100 Din 3 Din, do 300 Din 4 Din, do 500 Din 5 Din, do 1000 Din 6 Din, do 2000 Din 8 Din, do 3000 Din 9 Din, do 4000 Din 10 Din, do 5000 Din 12 Din. V tej pristojbini je vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. b) Pristojbina za izplačilo na domu, ki se pobira od prejemnika samo za nakaznice iz inozemstva in za čekovne nakaznice, znaša: do 50 Din 0.50 Din, do 1000 Din 1 Din, do 5000 Din 2 Din.

8. *Čekovne nakaznice*. a) Do 500 Din 0.50 Din, nad 500 Din 1 Din.

Državne ustanove, ki so oproščene pristojbine za poštno nakaznice, so oproščene tudi te pristojbine kakor pri poštnih nakaznicah. Prav tako so oproščene čekovne pristojbine v prometu z nakaznicami, ki ga vrši Poštna hranilnica.

Pristojbina za sporočila na hrbtu nakaznice se ukine.

9. *Čekovne položnice*. Pri vplačilu do 500 Din 50 p, od 500 Din do 2000 Din 1 Din, od 2000 Din do 5000 Din 1.50 Din, od 5000 Din do 10.000 Din 2 Din, od 10.000 Din do 50.000 Din 3 Din, od 50.000 do 100.000 Din 4 Din, od 100.000 Din 5 Din.

10. *Odkupne pošiljke*. Pristojbina za dostavo 1 Din.

11. *Poštni nalogi*. Pristojbina za dostavo 2 Din.

12. *Naročnina za poštni predal*. Za predal brez ključa mesečno 15 Din, s ključem 20 Din.

13. *Zaprte torbe*. Mesečna pristojbina 15 Din.

14. *Obvestila o nenaročenih zavojih*. Plača pošiljatelj 1.50 Din.

15. *Poste restante*. Pristojbina za hranitev pisem itd. pri pošti 0.50 Din.

16. *Dostava vrednostnih pisem in zavojev na dom*. a) Za pisma z označeno vrednostjo 1 Din. b) Za zavoje do 5 kg 2 Din, nad 5 kg 5 Din.

17. *Pooblastila*. a) Če velja pooblastilo za en primer, znaša pristojbina 1 Din. b) Za pooblastila od 15 dni do enega leta 5 Din.

18. *Brzojavna služba*. a) Pristojbina za besedo 0.60 Din. b) Pristojbina za potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzojavko z 10 besedami.

II. INOZEMSKI PROMET.

1. *Pisma*: do 20 g teže 4 Din; za ostalih nadaljnjih 20 g ali del te teže 2 Din; priporočnina 4 Din, za Italijo do 20 g teže 3 Din; priporočnina 4 Din, za Čehoslovaško do 20 g teže 3 Din; priporočnina 4 Din, za Grčijo do 20 g teže 3 Din; priporočnina 3 Din, za Rumunijo do 20 g teže 3 Din; priporočnina 3 Din, za Turčijo do 20 g teže 3 Din; priporočnina 3 Din.

2. *Dopisnice*: navadne 2 Din, za Italijo 1.50 Din, za Čehoslovaško 1.75 Din, za Grčijo 1.50 Din, za Rumunijo 1.50 Din, za Turčijo 1.50 Din.

3. *Tiskovine*: do 50 g 50 p; za vsakih 50 g 50 p več; za tiskovine v Čehoslovaško veljajo pristojbine za tuzemstvo. Za slepce: do 500 g 20 p; za vsakih 500 g 20 p več.

4. *Vzorci brez vrednosti*: do 100 g 1 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

5. *Poslovni papirji*: do 300 g 3 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

6. *Mesane pošiljke*: kakor za vzorce; če so poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.

7. *Priporočnina*: 4 Din.

8. *Ekspresnina*: 6 Din.

9. *Povratnica*: pri predaji 3 Din, po predaji 6 Din.

10. *Poizvednica*: 6 Din.

11. *Preklic pošiljke, izprememba naslova*: 6 Din.

12. *List za odgovor*: 8 Din.

13. *Pristojbina za ocarinjenje pisemskih pošilk*: 3 Din.

14. *Vrednostna pisma*: promet sedaj dovoljen z Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Čehoslovaško, Egiptom, Francijo, Gdanskim, Italijo, Madžar-

sko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Veliko Britanijo; teža 2 kg, vrednost 3000 Din; teža pristojbina kakor za priporočene pošiljke iste teže, vrednostna 5 Din. Za pošiljatev

je potrebno posebno dovoljenje finančnega oblastva.

15. *Zavitki* (paketi) — pojasnila o pošiljlatvi se dobe pri vsaki pošti.

Državne takse

I. Menice

Od vsch vrst menic, neglede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu, če so izplačane v državi, kakor tudi od menic, izdanih v državi, neglede na to, ali so izplačane v državi ali v inozemstvu, in neglede na to, za koliko časa so izdane, se plačuje:

preko	300 Din	do	600 Din	do	1.500 Din
"	600	"	1.200	"	2.—
"	1.200	"	2.000	"	4.—
"	2.000	"	3.200	"	6.50
"	3.200	"	5.000	"	10.—
"	5.000	"	6.800	"	13.50
"	6.800	"	10.400	"	19.—
"	10.400	"	14.000	"	25.—
"	14.000	"	20.000	"	34.—
"	20.000	"	26.000	"	43.—
"	26.000	"	32.000	"	52.—
"	32.000	"	38.000	"	61.—
"	38.000	"	44.000	"	70.—
"	44.000	"	50.000	"	79.—
"	50.000	"	60.000	"	94.—
"	60.000	"	70.000	"	109.—
"	70.000	"	80.000	"	124.—
"	80.000	"	90.000	"	139.—
"	90.000	"	100.000	"	154.—
"	100.000	"	125.000	"	192.—
"	125.000	"	150.000	"	230.—
"	150.000	"	175.000	"	268.—
"	175.000	"	200.000	"	306.—
"	200.000	"	250.000	"	382.—
"	250.000	"	300.000	"	458.—
"	300.000	"	350.000	"	534.—
"	350.000	"	400.000	"	610.—
"	400.000	"	500.000	"	760.—
"	500.000	"	750.000	"	1.010.—
"	750.000	"	1.000.000	"	1.260.—
"	1.000.000	"	1.250.000	"	1.510.—
"	1.250.000	"	1.500.000	"	1.760.—
"	1.500.000 Din	od vsakih 1000 Din	še po 1 Din.	Znesek izpod 1000 Din se jemlje za popolnih 1000 Din.	

II. Kolek za pobotnice

Od zneska 10 Din dalje	1/2%
" priznanic o prejeti najemnini do 500 Din	1 Din
" od 500 Din do 1000 Din	2 "
" 1000 Din do 2000 Din	5 "
" 2000 Din do 3000 Din	10 "
nad 3000 Din za vsakih 100 Din	še 25 par.

Hišni lastniki so zavezani izdajati najemnikom priznanico na monopolskih obrazcih, ker se sicer kaznujejo s trikratno prikrajšano takso.

III.

Kupnoprodajne pogodbe

Taksa se pobira po vrednosti in sicer:

pri premičninah	1%
pri nepremičninah	4%

IV.

Zakupne pogodbe.

Za pogodbe ali listine, s katerimi se dajo neprotošne stvari — izvzemši zgradbe, stanovanja in lokali — ali pravici v zakup, po trajanju in vrednosti zakupa taksa 1%, ki se prilepi v kolekih na pogodbo.

V.

Najemne pogodbe

Za pogodbe o najemu zgradbe, stanovanj in lokalov po višini letne najemnine, neglede na dobo nad 2.400 Din do 3.600 10 Din
 " 3.600 " " 6.000 Din 20 "
 " 6.000 " " 10.000 Din 30 "
 " 10.000 " " 20.000 Din 50 "
 " 20.000 " " 30.000 Din 100 "
 " 30.000 " " 50.000 Din 200 "
 " 50.000 " pa od vsakih 100 Din še 1/2%.

Za najemne pogodbe je uporabljati monopolске obrazce, sicer 5 kratna kazen.

VI.

RACUNI.

Do 50 Din	prosto takse
preko 50 Din do 100 Din	1 Din
" 100 " " 300 "	2 "
" 300 " " 500 "	3 "
" 500 "	5 "

od vsake pole.

VII. NABAVNE KNJIŽICE,

v katere vpisujejo trgovci ali obrtniki blago, ki so ga posameznim osebam odpremili ali oddali, na leto 10 Din.

VIII.

Stalne reklame do 1/2 m ² površine letno	40 Din
" 1 m ² " "	60 "
" 4 m ² " "	120 "
preko 4 m ² " "	250 "
Nestalne obj., ki se lepijo ali pritrjujejo	1 "
Nestalne obj., ki se nosijo po mestu	10 "

A. B.

Naši grobovi

Po lanski skupščini je izgubila naša obrambna DCM celo vrsto zaslužnih pobornikov in dobrotnikov.

† *Dr. Koderman Karl* mariborski odvetnik, je naglo umrl dne 18. oktobra 1935 na svojem posestvu pri Dobrni. Pokojnik je bil pravi čuvar naše severne meje. Njegov lepi uvodnik v Jutru dne 8. januarja 1935 »V

petdeseto leto Cirilmetodove družbe« smo citirali v lanskem (jubilejnim) koledarju. Že kot dijak se je oklenil narodno obrambnega dela ter v vrstah pok. dr. Žerjava in tovarišev, pionirjev in preporditeljev slovenske nacionalne omladine, krepko sodeloval v taboru Ciril-Methodove družbe in pri »Slov. Braniku«. Ko je prišel leta 1910 v Celje za odvetniškega kandidata (pri dr. Juru Hrašovcu) je bil takoj v ospredju slovenskih borb. Celjska Ciril-Methodova podružnica (moška) ga je izvolila za svojeja podpredsednika. Vse svoje duševne sile in izredne zmožnosti pa je razvil v Mariboru, ko se je tam naselil leta 1913 kot samostojni odvetnik. Bil je odličen publicist in žilav narodni borec. Po prevratu je bil med najodličnejšimi člani mariborskega Narodnega sveta. Od leta 1927—1930 je bil član vodstva (razsodišče) Ciril-Methodove družbe. Kakor vsi narodni idealisti, je tudi pokojni dr. Koderman doživel mnogo trpkih razočaranj, kar je neugodno vplivalo na njegovo zdravje. Zato je leta 1932 opustil odvetniško prakso ter se popolnoma posvetil publicistiki. Več sto temeljitih njegovih člankov je prineslo »Jutro«. Naša družba je ž njim izgubila najzvestejšega opornika. Ob grobu mu je govoril v imenu CMD sodnik Upravnega sodišča v Celju g. dr. Bavdek.

† *Rainer Josip*, šolski upravitelj v Zgor. Polskavi, ki je umrl dne 5. novembra 1935, je bil glavni ustanovitelj ondotne CM podružnice, ki ji je bil prva leta tajnik, pozneje pa predsednik.

† *Stele Joško*, občinski tajnik mestne občine Kamnik, je umrl istotam 6. novembra 1935. Pokojnik je bil vsestransko agilen pri vseh narodnih društvih. Pri Ciril Metodovi podružnici je bil tajnik od l. 1898 — 1912.

† *Gerlovič Ivan*, tajnik Občinske hranilnice v Kostanjevici, je umrl dne 18. novembra 1935. Pokojnik je bil požrtvovalec delavec pri vseh narodnih organizacijah. Pri Ciril Metodovi podružnici je opravljal naporno funkcijo blagajnika od leta 1908 do izbruha vojne.

† *Jelinek Fran*, ravnatelj tovarne palic v Bregani pri Vel. Dolini, ki je umrl dne 6. decembra 1935, je bil glavni soustanovitelj ondotne CM. podružnice in od začetka (1911) njen agilni predsednik.

† *Rainer Srečko*, brat Josipa, višji železniški inšpektor v p., ki je umrl dne 11. decembra 1935, je bil povsod neustrašen narodni pobornik, zato so ga avstrijske oblasti med vojno pregnale med Nemce na Gor.

Štajersko. Za časa službovanja kot načelnik postaje Rajhenburg je bil od leta 1911 do odhoda v odboru ondotne CM podružnice.

† *Dr. Romih Tomo*, ravnatelj meščanske šole v Krškem v p. in mnogoletni župan, ki je umrl dne 15. decembra pri svojem sinu sodniku v Novem mestu, je bil zelo delaven rodoljub. Že leta 1891 je bil podpredsednik ondotne moške Ciril Metodove

podružnice, pozneje pa neprestano tajnik do leta 1913.

† *Supan Ignac*, šolski upravitelj v p. in večletni župan mesta Brežice, je umrl istotam tudi dne 15. decembra 1935. Pokojnik je bil mnogo let agilen predsednik ondotne Ciril Metodove podružnice in pokrovitelj

Družbe. Tudi tik pred smrtjo je pokojnik mislil na družbo ter ji volil lepo vsoto 10.000 Din.

† *Benčina Ivan*, ugleden trgovec in gostilničar v Starem trgu na Notranjskem, je umrl dne 31. decembra 1935. Pokojnik je bil vnet rodoljub in vsestransko delaven in požrtvovalen za napredek svojega okraja. Pri

domači CM podružnici je vršil posle blagajnika nepretrgoma celih 11 let (od 1894—1905).

† *Kobler Ernest*, davčni nadupravitelj v p., ki je umrl v Ljubljani 13. decembra 1935 je bil za časa službovanja v Ribnici na Dolenjskem blagajnik CM podružnice od leta 1912 do odhoda.

† *Dr. Tekavčič Fran*, odvetnik v Ljubljani, ki je umrl 1. januarja 1936, je bil vse svoje življenje navdušen za našo CMD. Nad 20 let je bil nepretrgoma v glavnem vodstvu (razsodišče).

† *Mosetizh Nuša* roj. *Rakovec*, bivša učiteljica, je umrla v Ljubljani dne 21. januarja 1936. Pokojna se je kot učiteljica v Radencah ob Kolpi krepko zavzela za ustanovitev CM podružnice za Stari trg-Predgrad ter marljivo vršila posle blagajničarke do odhoda.

† *Hren Anton*, šolski upravitelj v Studencih pri Mariboru, ki je umrl dne 2. februarja 1936, je bil tako markantna pojava v vsem javnem življenju našega naroda, da mu moramo odmeriti nekaj več prostora. Pokojni Hren se je rodil leta 1880 v Kompoljah, župnije Dobropolje na Dolenjskem, zato je svoja literarna dela podpisoval »Kompoljski«. Kot učitelj je služboval v Ljubljani, Središču in v Stopercih pri Rogatecu. Povsod se je pokazal neustrašenega borca za narodne pravice. Posebno se je oklenil naše šolske in obrambne DCM, ker je spoznal veliko nevarnost »Schulvereina« za naše obmejne rojake. Doprinesel je prvo veliko žrtev, ko se je odrekel deželni službi ter prevzel vodstvo zasebne CM šole v narodno ogroženi Muti ob Dravi. Na teh vročih tleh je vztrajal polnih 11 let v borbi za slovensko šolstvo in za pravice obmejnih Slovencev. Med svetovno vojno so ga poklicali k vojakom, kjer je moral kot »politično sumljiv« opravljati poniževalne posle brez vsake šarže. Prava doba za njegov veliki orga-

nizatorični talent pa se je pričela v Jugoslaviji. Bil je imenovan za šolskega upravitelja v Studencih pri Mariboru, kmalu nato so mu poverili tudi vodstvo (gerentstvo) obširne občine. Kot tak je v par letih napravil iz socialistično-nemčurske delavske kolonije narodno postojanko. Iz nekdanje »Turnhale« je napravil Sokolski dom, ki je pod njegovim starešinstvom postal nacionalna trdnjava. Za vse ceste in ulice je izbral naša narodna in zgodovinska imena, pri čemer ni pozabil na Ciril-Methodovo ulico. A ne samo za narodne, kulturne in gospodarske zadeve svoje občine, temveč za vse slovenske, posebno še za stanovske potrebe je pokojni Hren žrtvoval vse svoje sile. Ciril-Methodova družba mu je bila vedno pred očmi. Za njo je zbiral, navduševal, pisal in žrtvoval. Nešteti so njegovi članki v nekdanjem »Slov. Braniku«, v naših koledarjih in dnevnih časopisih. Ustanovil je mladinski koledarček »Kraljevič Marko«, ki ga je vsa leta požrtvovalno urejeval. Pri stanovski organizaciji se je posebno posvetil gospodarskim panogam. V Mariboru je ustanovil društvo »Učiteljski dom« in ni prej miroval, da mu je že v par letih priskrbel lastno poslopje. Za redne dohodke »Učiteljskemu domu« je osnoval »Učiteljsko gospodarsko poslovavnico«. Od leta 1924 je bil član upravnega odbora Učiteljske tiskarne. Pri Udruženju jugoslovenskega učiteljstva je bil član ožjega sosveta in glavnega odbora. Od leta 1933 je bil tudi v vodstvu Ciril-Methodove družbe. Vso svojo veliko dušo je razkril v svoji zadnji volji: »Ko bom odhajal, ne želim nikakih govorov in nikakih slavošpevov, ker, kar sem storil, je bila moja narodna in stanovska zavest. Ob svoji zadnji poti ne želim nikakih vencev in ne cvetja. Prosim pa svoje tovariše in tovarišice, prijatelje in znance ter sobojevnike iz onih časov na meji, da se me spomnijo ob mojem slovesu tako, da po svobodni volji darujejo mojemu življenjskemu idealu »Učiteljskemu domu« v Mariboru primeren znesek. Vse drugo bi me težilo na moji zadnji poti«. —

O pokojnem Hrenu pač veljajo pesnikove besede: »Umril je mož, kje tak je še med nami?« Občina Studenci je posvetila njegovemu imenu lepo ulico.

† *Šmolnikar Luka*, ki je umrl dne 11. februarja 1936 v Šoštanju kot upokojeni šolski upravitelj iz Zavodne, je bil tudi izven šole vsestransko delaven. Pri CM podružnici v Šoštanju je bil mnogo let odbornik kot zastopnik za Zavodno.

† *Jalen Ivan*, hotelir v Ratečah na Gorenjskem, ki je umrl dne 17. februarja 1936, je bil neustrašen in zelo požrtvovalen rodoljub. Pri CM podružnici za Gorenjsko dolino je bil mnogo let podpredsed., oz. tajnik.

† *Stiasny Ljudevit*, okrajni šolski nadzornik v p., ki je umrl v Slovenjgradcu dne 5. marca 1936, je bil za časa svojega učiteljevanja v Kamniku tajnik ondotne m. CM podružnice od leta 1891 — 1895.

† *Deisinger Josip*, veletrgovec v Škofji Loki, kjer je umrl dne 17. marca 1936, je bil mnogo let v odboru ondotne podružnice.

† *Pivc Edvard st.*, veleposestnik v Ribnici na Pohorju, kjer je preminil dne 22. marca 1936 v visoki starosti, je bil neustrašen in požrtvovalen rodoljub. V odboru ondotne podružnice je bil mnogo let s sinom in dvema hčerka.

† *Omulčeva Pavla*, vdova po odvetniku, ki je umrla dne 23. marca 1936 v Ormožu, je bila rojena v Št. Jurju pri Celju kot hči pok. nadučitelja in pisatelja Valentina Jarca. Do poroke z dr.

Omulcem je bila poštna uradnica in je v vseh službenih krajih (Ljutomer, Videm, Št. Ilj, i. dr.) neustraseno delovala za CMD. Pri prihodu v Ormož je bila takoj izvoljena v odbor ž. CM podružnice, a od leta 1911 do svoje prezgodnje smrti je bila nepretrgoma predsednica, torej celih 25 let. Na vse mogoče načine se je trudila za povečanje družbenih dohodkov, tako s prodajanjem razglednic, z nabiranjem denarnih prispevkov, s prirejanjem družabnih večerov i. t. d. Bila je tudi pokroviteljica.

† *Tollazzi Joško*, trgovec in gostilničar v Dol. Logatcu, kjer je umrl dne 8. aprila 1936, je bil agilen sotrudnik pri vseh narodnih društvih. Pri CM podružnici je bil mnogo let tajnik, nato pa podpredsednik.

† *Thaler Rafael*, veletrgovec v Škofji Loki, kjer je umrl dne 11. aprila 1936, je bil duša narodnega pokreta. Pri CM podružnici je bil mnogo let tajnik, ozir. blagajnik.

† *Einspieler Tomaž*, višji sodni svetnik v p., ki je umrl v Ljubljani dne 29. aprila 1936, je izhajal iz sloveče koroške rodbine slovenskih prvoboriteljev. Bil je brat pokojnega prošta Gregorja in nečak Andreja. Vse življenje je bil nenarodnjak, zato je tudi preživel v sodni službi bridke čase, in končno so dobili tudi v Gradcu in na Dunaju respekt pred njegovo značajnostjo in neustra-

šenostjo, ker je bil v službi vedno mož na svojem mestu. Na vseh sodnih spisih, tudi na nemških, se je dosledno podpisoval *Tomaž* in je kot predstojnik okrajnega sodišča v Ljubljani kljub prepovedi iz Gradca uvajal slovenščino tudi v notranje uradovanje. Kakor je v življenju odklanjal vsako pohvalo, priznanje in odlikovanje, je tudi v oporoki odklonil nagrobne govore, petje in zvonjenje. Izmed vseh društev je bila pokojniku najbolj pri srcu naša CMD, ki je mislil na njo tudi v svoji oporoki.

† *Berce Vinko*, nadučitelj v p. v Št. Janžu na Dolenjskem, kjer je tudi umrl dne 5. maja 1936, je bil markantna osebnost za vso Šentjanško kotlino, kjer je deloval celih 40 let. Vse svoje moči je posvetil narodu

za njegovo prosveto, gospodarstvo in narodno zavednost. Šentjanško dvorazrednico je povzdignil v šestrazrednico z mnogimi paralelkami ter je izbojeval ponosno zgradbo. Vse društveno življenje je organiziral poglavitno on, tako gasilsko četo, Sokola, CM podružnico, i. dr., kjer je bil prvi predsednik, pozneje pa blagajnik.

† *Dr. Schmiermaul Matija* je umrl v bolnici v Brežicah dne 16. maja 1936 v starosti 84 let. Pokojnik je doživel vsa razočaranja narodnega idealista in neustrašnega borca. Rodom iz Jarenine je nastopil prvo zdravniško službo v Djakovu, ko je tam vladika Josip Juraj Strossmayer razvijal temelje za jugoslovanski nacionalizem. Mladi zdravnik se je oklenil velikega Jugoslovana ter mu ostal vse življenje zvest pobornik. Ko se je v Brežicah ustanovila javna bolnica, je bil imenovan za prvega primarija. Nemce in nemškutarje je pač zapeljalo njegovo nemško ime, toda kmalu jim je pokazal, da so se zmotili. Začel je neustrašeno propagirati narodne in sokolske ideje. Ustanovil je Sokola in CM podružnico, ki ji je predsedoval od začetka do odhoda (1890—1893). Vsled neznosnih bojev z nemčurstvom je za-

pustil Brežice ter se naselil v Rajhenburgu kot privatni zdravnik in ostal tam celih 30 let. Tudi v Rajhenburgu je takoj pripravil ustanovitev Sokola in CM podružnice. Tudi tej CM podružnici je predsedoval od ustanovitve leta 1907 do visoke starosti. Bil je tudi pokrovitelj družbi. Pokojnik je bil pravi demokrat, vodnik in svetovalec narodu. Na Bohorju si je uredil vzorno kmetijo, na Sremiču pri Rajhenburgu pa vzorno vinogradništvo. V svojem prevelikem idealizmu je doživel bridka razočaranja. Prodal je posestvo in vinograd po vojni ter se pred 10 leti obubožan preselil v rojstni kraj (Jarenina), a končno našel zavetišče v bolnici v Brežicah, kjer je dokončal trnjevo življenjsko pot.

† *Mastnak Avgust*, višji sodni oficijal v p. v Konjicah, kjer je tudi umrl dne 24. maja 1936, star šele 51 let, je bil izredno delaven v vseh panogah narodnega življenja. Rodom iz Hrastnika, kjer je bil oče rud. paznik,

je dovršil par letnikov učiteljsišča, nato pa nastopil službo pri sreskem sodišču v Konjicah. Bil je vzor vestnega uradnika, vse proste ure pa je posvetil narodu za njegovo prosveto in blaginjo. Bil je soustanovitelj Čitalnice in njen mnogoletni odbornik, aktivni član Sokola in sočlan nadzorstva Posojilnice i. t. d. Pri CM podružnici je bil od leta 1912 tajnik, ozir. blagajnik.

† *Tajnšek Olga* roj. *Zanier* je umrla v Št. Pavlu v Savinjski dolini dne 26. maja 1936. Pokojnica je bila duša vsemu narodnemu društvenemu življenju v Št. Pavlu, pravi biser v vencu našega narodnega ženstva. Že

v svojih deklinjskih letih je posegla z vso energijo in požrtvovalnostjo v borbo za narodno obrambo in prosveto. Od leta 1909 je bila marljiva blagajničarka skupne CM podružnice, leta 1912

pa je ustanovila samostojno žensko podružnico, ki ji je neprestano predsedovala nad četrto stoletja. Bila je tudi pokroviteljica naši šolski družbi. Istotako je bila navdušena za viteško Sokolstvo. Pri veličastnem pogrebu je zastopal DCM njen odbornik narodni poslanec Ivan Prekoršek iz Celja.

† *Grivec Janko*, ravnatelj Posojilnice v Ormožu, je umrl istotam dne 2. junija 1936. Kmalu za gospo Pavlo Omulčevco je torej izgubil Ormož še drugi steber nacionalne zgradbe. Pokojnik je bil mož neumorne

negi dela in neomajnega značaja, mnogo let je stal na čelu vseh narodno obrambnih organizacij nekdanjega ogroženega rojstnega mesta. Ciril Metodovi podružnici je predsedoval od leta 1904, torej celih 32 let.

† *Vargazon Ernest*, načelnik pri železn. direkciji v Ljubljani, ki je umrl 55 let star dne 5. junija 1936, je bil v prvih vrstah borcev za Jugoslavijo. Sam pok. kralj Peter I. Osvoboditelj ga je imenoval »prvega rešitelja države«.

Dasi žigosan s p. v. (politično osumljen) si je kot rezervni nadporočnik zaradi izrednih sposobnosti znal pridobiti v visokih krogih avstro-ogrskemu armade tolikšno zaupanje, da so ga jeseni 1917 imenovali za poveljnika žel. postaje v Beogradu in za vse proge do Šubotice. Ko je prihodnjemu jeseni srbska armada prebila solunsko fronto ter se vsa utrujena in sestradana ustavila pri Nišu, je dobil Vargazon ukaz, naj hitro prepelje z rumunske fronte nemško armado feldmaršala Mackensena proti Nišu. Vargazon pa je ukazal vso progo med Zemunom in Novim Sadom zabasati s tovornimi vlaki, ki so bili napolnjeni z živili, ki bi sicer šla v Budimpešto, na Dunaj in v Berlin. Obenem je

po svojih tajnih zaupnikih pozval srbsko armado, naj hiti proti Beogradu. Vse to je pozneje pripovedoval ministrski predsednik Protić kralju Petru, ki je izrekel Vargazonu najvišje priznanje »Prvi spasilatelj države«. Vargazon pa ni bil le velik Jugoslovan, temveč tudi odlični slovenski rodoljub. Naši CMD je bil že iz dijaških let stalno naklonjen ter ji storil marsikatero tiho, a veliko uslugo.

† *Levec Anton*, dvorni svetnik v p., brat pok. dvor. svetnika Franca in še živega šol. ravnatelja v p. Janeza, je umrl v visoki starosti 84 let dne 15. junija 1936. Najboljši dokaz, kako odločen rodoljub je bil pokojnik, je dejstvo, da je kot sodnik v Starem trgu bil leta 1893 tajnik, od leta 1894—1896 pa podpredsednik ondotne CM podružnice.

† *Grobotek Mijo*, trgovec v Boh. Bistrici, kjer je umrl dne 27. junija 1936, je bil gonilna moč vsega narodnega in društvenega gibanja v Bohinjskem kotu. Posebno pri sreču pa sta mu bila Sokol in CMD. Ondotna CM podružnica se je ustanovila poglavitno na njegovo pobudo ter ji je predsedoval od leta 1911 naprej.

† *Česnik Janko*, trgovec v Ljubljani, je umrl dne 28. junija 1936. Pokojnik je bil vse življenje odločen in požrtvovalen rodoljub, toda delal je le na tihem. Našo družbo je vedno podpiral ter ji ob vsaki priliki naklonil

kak dar.

† *Dr. Svetina Ivan*, čast. kanonik, biserni mašnik, gimn. profesor v p. itd., je nepričakovano umrl v svojem rojstnem kraju v Žirovnici na Gorenjskem dne 22. julija 1936 v visoki starosti 85 let. Pokojnik je bil idejni vrstnik pok. župnika Vrhovnika, bil je istotako soustanovnik naše CMD in takoj od začetka

v vodstvu (najprej nadzornik, nato član vodstva, dve leti tajnik 1906 in 1907). V vodstvu je vztrajal kljub pritisku in gonji proti Družbi še celo leto 1908. Bil je tudi pokrovitelj Družbi. Svetinovo življenje je bilo pravo svetniško (»Slovenec« dne 23. julija). Živel je za Boga in za svoj narod, posebno za trpečega bližnjega. Do zadnjih let je vodil Ljubljansko dijaško in ljudsko kuhinjo. Na univerzi v Gradcu je študiral matematiko, fiziko in čisto filozofijo ter napravil doktorat, pozneje pa še izpit za profesorja veronauka. Mnogo let je bil prefekt v Alojzevišču ter poučeval na gimnaziji poleg veronauka tudi matematiko, fiziko in filozofično propedeutiko. Leta 1894 je postal profesor na mestni višji dekliški šoli v Ljubljani, kjer je učil 13 let. Med vojno se je kot upokojenec prostovoljno javil za poučevanje na gimnaziji, kjer je zaradi mobilizacije manjkalo mnogo profesorjev. Iskreno prijateljstvo ga je vezalo na ožjega rojaka, starosto vse duhovščine ljubljanske škofije, prelata Tomo Zupana, ki mu je pridigoval pri novi, srebrni, zlati in biserni maši pred 2 letoma. Preživel ga je, dasi celih 12 let starejši. Kakor Zupan, je bil tudi Svetina sorodnik pesnika Prešerna, ker Svetinova stara mati je bila sestra Prešernove matere. Pokojni Svetina je spisal dve šolski knjigi: verouk za 5. gimn. razred in dogmatiko za realke in učiteljišča.

† *Beljan Jože*, gostilničar in posestnik v Kočevju, kjer je umrl dne 30. julija 1936, je bil neustrašen borec za pravice Slovencev na vročih kočevskih tleh. Bil je duša vsega narodnega gibanja. Za CM podružnico je bil glavni soustanovitelj in njen mnogoletni predsednik.

† *Likozarjeva Marija*, soproga pred nekaj leti umrlega nadučitelja Antona Likozarja, je preminula v Ljubljani dne 16. septembra 1936. Pokojna gospa je bila vedno vneta članica CMD.

† *Andoljšek Bernard*,
nadučitelj v p., ki je
umrl v Ljubljani dne 9.
septembra 1936, je bil
vse življenje navdušen
sotrudnik CMD. Že kot
mlad učitelj v Kočevski
Dragi je bil 3 leta (1893
—1896) blagajnik, nato

pa tajnik pri CM podružnici v Loškem
potoku. Ko je prišel za nadučitelja v
Litijo, so ga takoj izvolili pri ondotni po-
družnici za podpredsednika, pozneje pa
za predsednika (1907—1910). V Dragi je
v družbi s Pavlom Turkom in Ivanom
Rusom s hudimi boji preprečil ustanov-

vitev nemške (šulferajnske) šole. Znani
so njegovi članki »Boj za Drago«. Vse-
stransko delavnost pa je razvil pokojni
s prihodom v Litijo. Najprej si je ne-
umorno prizadeval, da je dobila Litija
novo šolsko poslopje, ki je med največ-
jimi iz tiste dobe. Celo četrstoletje je
bil merodajni funkcionar pri Sokolu, pri
pevskemu društvu »Lipi«, pri gasilcih, pri
Okrajni posojilnici itd. Pri odhodu iz
Litije ga je trška občina izvolila za
častnega občana, dasi je bila v rokah
njegovih političnih nasprotnikov. Tudi
okraj. učiteljsko društvo mu je podelilo
diplomo častnega člana.

Umrlí pokrovitelji CMD

† *Kavčič Fran*, restavrater v Ljubljani,
umrl 23. novembra 1935.

† *Majdič Ana*, vdova veleindustrijca
Petra v Celju, je umrla 16. aprila 36.

Popravek. V koledarju za leto 1934 je
smrtni dan generala Maistra pomotoma 26.
avgust, prav pa je 26. julij.

† *Grom Ante*, carinski
revizor v p. in carinski
posrednik v Ljubljani,
soproj naše zaslužne so-
trudnice ge. Maše, je
umrl dne 30. junija 1936.

*Vsem naštetim in premnogim ostalim
pokojnikom, ki so bili naši tihi in verni
člani*

Slava njihovemu spominu!

Jože Thaler:

Na grobu pri Sv. Križu

Dr. Val. Rožiču v spomin.¹

Glavo položil sem k Tebi,
kjer sanjaš in spreminja
telo se Ti v zemljo —
in tiho, pokojno ponavljaš:
še ni izgubljeno.

Zemlja, o zemlje,
ob tebi mi srce trepeče:
Roke v tvojem objemu je strl,
v tebi mož trudne oči je zaprl —
Tukaj na dnu
srce je zdaj ljubljeno, speče.

Zaprem oči, zaplakam v grob.
Prižgal zdaj svečo bom nanj.
Zakričal bi, da ga zbudim
iz večnostnih skrivnostnih sanj.
A vem da zaman!

V bolesti molčim.
In sklanjam se k tebi,
o zemlja, zemlja, zadnji dom —
Zaprem oči, zaplakam v grob.

¹ Rojen leta 1878, v Viševku nad Moravčami, interniran od celovških hujskačev leta 1919. Nato se je istega leta preselil iz svoje ljubljene Koroške v Ljubljano in umrl 7. svečana 1935.

Ksaver Meško:

Sonce zakaja

Nizka, tesna, zakajena sobica. Okna majhna. A dasi stanujeta v hiši samo dva stara človeka, oživljajo dve okni, proti dvorišču obrnjeni, lončki s cvetlicami.

Zrak v sobi je težak in prenasičen. Kakor pač zrak v tesnih, zatohlih bolniških sobah na kmetih.

Na siromašni postelji, na slami, pregrnjeni s staro hodno rjuho leži bolnica, osemdesetletna starka. Iz rdeče, belopikaste naglavne rute se ostro odraža izsušeni obraz, na čelo visi izpod rute šop tenkih sivih las, ki se zdi na rjavi koži kakor bel obrunek davno zaceljene rane. Drobne sive oči begajo vročično in hrepeneče, kakor bi plašno lovile poslavljajoče se življenje, proti oknu in ven v sončni dan, ki se pa že nagiba k večeru in ki tudi zanjo že za vedno ugaša. Zdaj zdaj se zazre tudi na staro zaprašeno uro na steni, kakor bi jo nameravala vprašati, ji li res že do teka, se bo li v resnici ustavila, kadar bo ona zadnjič zadihala in ji mirno zastane srce. Nekako motno se ji oživlja v spominu, kako je zadnje noči, ko je

že nič več ni maral objeti spanec in jo zazibati v pozabnost in nečutnost, a je mož, utrujen po starosti, nočnem bedanju in dnevnih skrbeh, na klopi ob peči polglasno zasmrčal in v spanju nemirno zdihoval, poslušala to enakomerno, skoro utrudljivo tiktakanje in drugo, nekoli tišje, a istotako neutrudljivo, čisto neustavljivo tiktakanje »smrtne ure« v preperem tramovju stare stene. In ji je bolešneje in bolešneje rezala v glavo in srce misel: »Meni tiktakata, moje življenje merita...«

Časih se ozre tudi na moža, starca, štiri leta starejšega od nje, vsega sključenega. Pa se ji zazdi, kadar ga pogleda, da je bolj kot pod številom in bremenom let sključen pod težo žalosti in skrbi, kaj bo ž njim, kadar ostane sam. Zabolijo jo, da pogled naglo odvrne.

Kadar jo Doroteja, stara gostinja v sosedovi bajti, ki pride vsak dan, da ji malo postreže, ogovori in jo kaj vpraša, se zazre tudi v njo. A z nekakim začudenjem, kakor bi šele v spominu iskala, kaj sosedu dela tu, kakor bi šele skušala doumeti, kaj ji govori glas, od daleč nekod prihajajoč.

Mož nestrpno stopica po sobi. Sede na klop ob peči, se zagleda v bolnico, a ne strpi. Vstane, se zažene proti durim, kakor bi bil namenjen iz sobe, kakor bi hotel pobegniti, da ubeži tistemu groznemu, ki se lahko vsak trenutek dogodi. A kakor bi mu branila nevidna sila, ne more. Nenadoma obstoji sredi sobe, zastrmi spet v bolnico, pokima, zavzdihne, se obrne vstran, vdanost in kakor premagan sklone glavo. Gloje mu ob srcu kakor ostrozoba miška vedno in vedno ista bolečina, ista skoraj nedojemljiva misel in skrb: »Pa me bo res zapustila? A kako bi bilo to mogoče? Po šestdesetih letih...«

Doroteja brska med žlicami v lesenem žličnjaku na steni nad staro mizo. Išče najprimernejšo žlico, da bi dala bolnici mleko, ki ga je pravkar zvarila. Ropot žlic se meša z glasnim, naglim dihanjem bolnice. Mož zakašlja, se obrne k oknu, se skoro začudi, da Minine rože — »še v starosti, do zadnjega je tako lepo skrbela zanje!« ga prijetno zaboli v srcu — tako lepo cveto, a Mina usiha.

Doroteja prinese mleko. Rumena mezdra je razpeta čez vso skledico, belkasto puhti iznad posodice, prijeten vonj se širi naokrog.

»Pa boš, Mina?«

Bolnica se zdrzne.

»Da bi jedla?« se začudi, ko jo pokliče glas iz daljnih poti, ki je pravkar blodila po njih. Na jed zdaj pač ni bila mislila, ne čuti poželjenja po nji. Pogleda zeleno položeno skledico; od skledice ji pogled blodno zdrsi za možem proti oknu, kakor bi se bila nenadoma domislila: »Saj sva z Jožom vendar zmerom skupaj jedla?« Ob možu ji splava pogled skozi okno, obvisi na še mladi, vitki, a precej visoki hruški pred hišo. Drobne oči se ji razpro, kar začudijo in razveselijo se.

»Joj, kako rumene so že ovsenke! Te bi — mleka se mi nič ne more,« zahrepeni s slabotnim glasom.

Mož se obrne k nji s starostno naglico.

»Ovsenke bi, Mina? Ja, so res že čisto zrele.«

Naglo pristopi k postelji.

»Bi jih, ovsenke, bi!«

»Doroteja, kar pojdi, otresi jih par« — prosi starček. »Ob svinjskem hlevu je prislonsjena rahla.«

»Pa natresem,« je takoj voljna sosedica in naglo postavi skledico z mlekom na mizo.

Starček in starka zreta napeto za njo, da zapre duri.

»Takoj ti jih bo prinesla, Mina. Samo malo potрпи.«

In ji nalahko, z drhtečo roko in kakor bi ga bilo sram božajoče potegne z roko čez čelo in po iznešenem, že nekako hladnem licu.

Starka se trudno, a hkrati srečno nasmehlja. Ne reče nič. Samo nekako iztežka misli, kako je Joža dober. In se ji misli izgublja nekam v davno preteklost, ko jo je tako nežno in ljubeče božal mlado dekle. Pred dobrimi šestdesetimi leti...

Že se Doroteja vrača. Tri debele rumene ovsenke drži v rokah.

»Kar dišijo,« se veseli in jih proži bolnici. »Kar ugrizni, Mina!«

Starka vzame eno s slabotno roko, jo drži nad obrazom, se ji nasmehlja kakor davno zaželeni dobroti in sreči. Počasi jo nese k ustom, ugrizne, žveče z brezzobimi usti.

A zakašlja, se prične daviti. Hoče izpljuniti. A se še huje davi, hrope. Lica ji postajajo vsa sinja, oči se ji boleče napno, izstopajo iz jamic.

»Joj, saj bo umrla!« se prestraši Doroteja. »Svečo!«

Pohiti po svečo, pripravljeno že na polici ob oknu med skladom časnikov, ker sta Joža in Mina še na stare dni zmerom rada brala. Sveča je s Sv. Višarij, rdeča, prav za smrtno uro blagoslovljena.

»Prižgi, Joža, prižgi!« sili Doroteja.

Starček vzame iz zapečka škatlico žveplenk, odpira škatlo z okorno, drhtečo roko, nerodno drsa z žveplenko ob raskavi rob škatlice, tri, štirikrat, preden užge.

»Pomoliva! Saj že umira!« vzdihuje Doroteja in tišči svečo v trdo, že brezmočno roko bolničino... »Oče naš, ki si v nebesih...«

Dobre četr štiri ure pozneje stopi starček sključen iz bajte. Po velih licih, obraslih s sivimi kocinami, mu polzejo solze. Postoji pred pragom, globoko zajame zraka, kakor bi ga dušilo. Blodno se zagleda v daljavo, kjer med tenkimi belkastimi oblaki, s sončnimi žarki rdeče ožarjenimi, zahaja sonce. Nemirno mežika s solznimi očmi proti večernim

daljavam. Skozi starikove slabotne misli pa mu reže boleče vprašanje: »Torej je šla? Kako vendar to? Po šestdesetih letih...«

Opoteče se proti tnalu na ilovnatem podstenu ob oglu kočice. Sede, se skljuje v dve gubi, zagrebe glavo v roke, obsesti kakor okamenel. Vse življenje, se zdi, je z življenjem notri v izbi splahnelo tudi iz tega slabotnega starega telesa.

Sonce je zašlo...

Ksaver Meško:

Teška vprašanja

*Le kaj sem pred tabo, o Večni,
in kam si me dejal,
ko si me v uri spočetni
zoblikoval?*

*Sem njiva, voljna in plodna?
Sem kamen napoten na nji?
Morda sem le senca blodna,
ki je — in je ni?*

*Sem cvet na brstečem drevesu —
cveti, a sad kdaj rodi?
Pramoč sem v slabotnem telesu,
ki snuje in — mori?*

*Čemu te uganke, vprašanja?
Ves zlijem se v Tebe, Morje.
Čemu vsa pekoča iskanja?
Saj v Tebi je vse!*

CMD in slovensko ženstvo

CMD je bilo prvo slovensko društvo, ki je pozvalo na prosvetno javno delo tudi naše ženstvo. Vsa čast možem, ki so prišli na to srečno idejo, saj so lahko kmalu z veseljem zrlji na sadove te njihove srečne zamisli.

Važno ni bilo samo to, da so ženske podružnice v prav izdatni meri pomagale družbi gmotno, večje važnosti je dejstvo, da se je na ta način vzbudilo in zavedlo slovensko ženstvo.

Prva vseh ženskih podružnic se je ustanovila v Trstu že l. 1887, torej komaj leto za tem, ko je bila ustanovljena CMD v Ljubljani.

Tržaška ženska podružnica je bila mnogo let med najdelavnejšimi, kar je razvidno iz tedanjih družbinih Vestnikov.

Po zgledu tržaške ženske podružnice so se pričele javljati po vsej Sloveniji v mestih in po deželi ženske podružnice druga za drugo, da je završalo kakor v panju. Začelo se je tekmovanje v delu, čeprav si je prvi čas v razgovoru z italijanščino pomagalo nekaj odbornic v Trstu kakor gotovo tudi ob severni meji z nemščino. Kaj čuda? Slovenskih šol ni bilo, slovenski starši pa so bili z malimi izjemami še narodno nezavedni.

Leta 1892 je bilo na delu za Družbo širom Slovenije že 1300 žena pridno in vsestransko delujočih v lastnih podružnicah.

Ko so naše žene pričele z narodnim delom v javnosti, so spoznale, da morajo tudi doma v svojih družinah odpraviti tujo govorico in uvesti slovensko be-

sedo, ki je bila do tedaj v rabi le na podeželju, dočim so se v mestih (in tudi na deželi) posluževale naše gospe slovenske govornice le v občevanju s služkinjami.

Toda kakor so se otvarjale CM šole, tako so bili vidni uspehi tudi v tem oziru. Prej smo se za vsakim gosposko oblečenim človekom, ki je govoril slovensko, ozirali kakor za pravim čudom, bilo pa je že koncem prejšnjega, še več pa v začetku tega stoletja slišati čim dalje več slovenske besede tudi po naših mestih. Tako ni bilo n. pr. v Trstu tudi za drugorodce nič več čudnega, ko so slišali tik pred vojno cele gruče izobražencev in izobraženek govoriti slovensko. Po večini — ne povsem — je prenehalo še njihovo psovanje našega jezika.

S šolami se je začela uveljavljati tudi slovenska knjiga po slovenskih domovih kjer se je doslej šopirila le nemška oziroma italijanska.

Še l. 1889, torej dve leti po ustanovitvi prve ž. podružnice, je pisal znani slovenski literat mladi začetnici: »Ko sem prvič bral Vašo novelo, vedel sem, da jo je napisala učiteljica, saj druga naša dekleta in žene ne znajo slovenski pisati.«

Kdo je bil temu kriv? In čigava je zasluga, da se je v tako kratkem času obrnila vsa stvar na bolje? Brez dvoma je zasluga Družbe sv. Cirila in Metoda, ki

je poklicala na javno delo tudi naše žentstvo, ki je prva spoznala, da je sodelovanje slovenskega žentstva nujno potrebno za narodni prepород in procvit tako v zasebnem kakor v javnem življenju.

Prevrat po svetovni vojni je prinesel mnogo prav težkih udarcev našemu človeku na severu, še več pa na jugozapadu.

Ali je bilo s temi udarci tridesetletno delo CMD, njenih šol in dela ženskih podružnic uničeno? Mislim, da ne. Upam, da tli v vseh, ki so še ostali na svojih tleh, ona iskra ljubezni do naroda in do slovenske besede, ki jo je sejalo v njihova mlada srca učiteljstvo CM šol in da jo oni oddajajo v varstvo in v spomin svojim otrokom. Kar se nas je razkropilo na vse strani, se preradi spominjamo onih let, ko smo z vnemo in z veseljem delali za narodno prosveto in za CMD. Brez števila prireditvev, koncertov, predstav, predavanj je izšlo iz inicijativnosti ženskih podružnic. Da, slovensko žentstvo pokaže lahko s ponosom na svoje *nekdanje* delo.

Naj bi vstal sedaj nov ženski naraščaj, ki bi hodil in delal po zgledih svojih mater za CMD, ki nam ni sedaj nič manj potrebna, kakor je bila v onih letih, ko smo ji me darovale svoje moči in svoj trud!

Márica B.

Ksaver Meško:

Učiteljici

Src vrtnarica,

z ljubeznijo in trudom jih učiš

spoznavati naš dom, in ga ljubiti,

slediti dobremu, a zlo krotiti.

In kar učiš, v dejanju to vršiš.

Naj bi, ko krila bo Te dolgo že gomila,

zorela setev tvoja, žlahten sad rodila!

Gorotanec:

Prof. Franc Spirago o ljubezni do naroda

Franc Spirago, profesor v Pragi, je spisal v nemščini Kat. ljudski katekizem (Kath. Volks- Katechismus), ki ima 768 strani in je v nemščini izšel že v desetih izdajah in v 60.000 izvodih ter je preveden na 12 jezikov, in sicer na angleščino, francoščino, češčino, slovaščino, poljščino, hrvaščino, portugalsščino in rusinščino.

Zelo zanimivo je, kaj pravi Spirago o ljubezni do lastnega naroda. Ko govori o zapovedih, obravnava v posebnem (11.) poglavju Narodnostno zadržanje kristjanovo (Das nationale Verhalten des Christen). Spirago pravi:

Kristjan sme in mora svoj narod bolj ljubiti nego tujega; kajti ta ljubezen je že od narave v človeku in je krščanska religija ne odpravlja, marveč jo poveličuje in pospešuje. Če se reče: Kristjan sme ljubiti svoj narod, je rečeno premalo. Treba je marveč reči: Kristjan mora svoj narod ljubiti. Ljubezen do samega sebe in ljubezen do staršev tudi nista samo dovoljeni, marveč sta zapovedani. In zakaj moramo ljubiti narod, iz katerega izhajamo in ki mu pripadamo? Ker je narod *velika družina; veliko krvno sorodstvo*. Kakor krvne sorodnike bolj ljubimo nego tujce, tako moramo tudi svoj narod *bolj ljubiti kot vsakega tujega*. In kakor otrok svojo lastno mater bolj ljubi nego tujo, ne da bi tujo preziral ali sovražil, tako moramo tudi mi svoj narod bolj ljubiti nego tujega, ne da bi tujega prezirali ali sovražili.

Ljubezen do naroda je torej utemeljena v *naravni postavi*, to je: v volji Stvarnikovi. Kakor nam je Stvarnik dal od narave večjo ljubezen do staršev nego do drugih ljudi v srce, tako nam je dal v srce tudi večjo ljubezen do naroda, iz katerega izhajamo in ki mu pripadamo. Ljubezen do naroda je torej predpis na-

ravne postave. Predpisov naravne postave pa krščanstvo ne odpravlja. Kristus izjavlja izrecno, da ni prišel, da odpravi postavo.

Ljubezen do naroda kažemo s tem, da svoj narod *čislamo* in da z dovoljenimi sredstvi delamo za njegov *prospeh* in *obrambo*. Čeprav človek ve, da so na zemlji še plemenitejše in izobraženejše matere, nego je njegova lastna, vendar svojo mater višje ceni nego vsako drugo. To *čislanje* lastnega naroda je pa različno od prevzetnega precenjevanja, ki obstoji v tem, da imamo lastni narod za boljšega nego vsak drug narod. Jasno je, da ne morejo vsi narodi imeti prav, če se ima vsak za najboljšega.

Za *prospeh* svojega naroda dela, kdor se *pri nakupu* (kdor torej upošteva gesli *Svoji k svojim! Kupuj domače blago!* op. priobč.), *pri oddaji dela*, *pri sprejemu služabnikov in delavcev*, *pri miloščini* (torej tudi *pri podpiranju narodno-obrambnih društev!* op. priobč.) in podobnem po možnosti ozira na svoje sonarodnjake in se ljubeznivo zavzema zanje (torej zlasti tudi, kdor *brani* sonarodnjake *pred tujim nasiljem*, kdor se zavzema za brate, ki ječe pod tujim jarmom, *kdor dela v narodno obrambnih društvih*; narodno-obrambno delo torej spada med dolžnosti, ki nam jih nalaga ljubezen do lastnega naroda! op. priobč.). V *obrambo svojega naroda* smo posebno tedaj upravičeni, če se skuša zatirati naš jezik. Zatiranje svoje govorice tudi vsak sonarodnjak tako občuti, kakor bi mu kdo trgal iz ust njegov jezik. Zato imenujemo ne brez razloga govorico tudi »jezik«.

Napako stori torej, kdor je nasproti lastnemu narodu *brezbrižen* ali če *zataji pripadnost k njemu*; napako pa stori tudi, kdor ljubezen do naroda pretirava.

Tako Spirago.

Naša bila je Koroška

Po razsulu avstro-ogrške monarhije l. 1918 smo Slovenci z vso upravičenostjo terjali slovenski del Koroške zase. »Svoboda in zedinjenje« je bilo naše geslo. *Osvobojenje izpod tujega jarma in zedinjenje z brati po krvi in jeziku.* Dobrač — Osojsko jezero — Osojske Ture — Št. Urška gora — Sv. Helena ali Magdalenska gora — Svinška planina — Gorenčica: preko teh naravnih narodnostnih mejnikov naj bi šla državna meja med germansko in jugoslovansko državo. Nismo hlepeli po tuji zemlji, hoteli smo samo, kar je našega. V svojih upravičenih težnjah, žal nismo uspeli.

Ne smemo pa pozabiti, da je bila nekoč vsa Koroška slovenska. Na Solnograškem še zdaj ljudstvo imenuje Koroško — das windische Land, *slovensko deželo*, spomin na že davno minule čase, ko je bila še vsa Koroška slovenska.

Pred dobrimi sto leti (l. 1826) je zapisal Urban Jarnik — od 1827 do svoje smrti 11. junija 1844 župnik v tedaj še slovenskem Blatogradu — v celovski »Carinthiji«: »Sedanji nemški Korošci so po večini stari gorotanski Slovani (torej Slovenci), in s Kelti ter s poznejšimi Nemci, predvsem bavarskega pokolenja, pomešan narod. *Po tistih severnih krajih Koroške, kjer sedaj prebivajo Nemci, nosijo gore, reke, potoki, holmci, njive, travniki, logi, hiše, vasi dobri dve tretjini slovenskih imen, dokaz, da so nekoč tod prebivali Slovenci.*«

Če pomislimo na ponemčeno Koroško kako resnični se nam zazdijo verzi v Aškerčevi pesmi »Glas vetrov«:

*To glas nemirnih je duhov...
Očakov to duhovi so,
ki v tuji zemlji spijo zdaj,
ki naša bila je nekdanj.*

In kakšne tožbe prihajajo iz grobov?
*Kjerkoli solnce seva tod,
slovanski je prebival rod;
a tujec tod zdaj širi se,
oholo nam šopiri se. —*

*Premehki pač mi bili smo,
da zemljo mu pustili smo!*

Treba samo, da vzamemo kak zemljevid Koroške v roke, pa najdemo takoj nebroj slovenskih krajevnih imen v zdaj nemški Koroški. Vzemimo potoke in reke gori okrog Brež — tudi Friesach je nastalo iz slovenskega: v Brežah —: Metnitz = Motnica (motna reka); Vellach-Bach = Bela; Feistritz-B. = Bistrica; Wimitz-B. = Vimica; Görttschitz = Krčica; Glödnitz-B.; Zweinitz-B.; Mossinz-B. Ali pa kraji: Metnitz, Grades (= Gradež), Zeltschach (v Selcah), Dobritsch, Waitschach (Slovenci še zdaj pravijo temu kraju Sveče, v Svečah), Treibach (= v Trebnjah) itd. Ali pa Mallnitz, zadnja postaja turske železnice na Koroškem gori pod Visokimi Turami! Prav isto ime kot Malnice, slovenska vas v bližini Baškega jezera! Ali pa: Apriach, Döllach (= v Dolah), Sagritz (= Zagorica), Mörttschach (v slovenski Ziljski dolini se nahaja vas Smèrče, v Smerčah), Flattach (= Blata, v Blatah), Kolbnitz, Pussarnitz (= Požarnica) itd. To so vasi gori ob reki Möll, ki prihaja doli izpod Velikega Kleka. — Ali pa gore: Sadnig=Zadnik, Polinik, Scharnik, Rosenik gori v čisto nemškem delu Zg. Koroške.

Pa vzemimo še nekaj rodbinskih imen V Zagorici (Sagritz) pod Vel. Klekom najdemo tale rodbinska imena: Granig (= Gradnik), Dabernig (= Dobernik), Sabernig (= Zavernik), Keuschnig (= Kajžnik), Plauz (= Plavec), Zuegg (= Cvek). — V Smerčah (Mörttschach): Kaponig, Plössnig (= Plesnik), Auernig (= Javornik). — V Flattach; Noisternig, Untergantschnig, Krassnig, Granig, Ladinig, Martischnig, Zabernig, Pregernig (=Prekernik), Raunig. — V Malnicah (Mallnitz): Dollnig, Jamnig, Kauschnig, Ladinig, Salentinig, Rogl, Maltschnig, Martischnig, Noisternig, Schiwitz (=Sivce), Stranig.

Jože Thaler.

Moja mati

Moja mati prižgala v oknu je luči,
da daleč svetlikajo žarki njih v temi —
Moja mati čaka in čaka, a mene ni,
zdaž ona joka in joka v noči...

Mati, glej k tebi bolan ves se vračam.
Daj mi besedo, kot si jo dala takrat,
ko v zibki sem ležal še otrok!
S to prošnjo gorečo se nate obračam.

Mati! Pojem ti, pojem spev ta visoki:
Daj mi živeti, oj živeti sedaj!
Daj mi s pogledom svoj sladki sijaj!
Ti moja si mati in jaz Tvoj otrok!

Dr. A. Dolar:

Čuvajmo našo obmejno kmetsko posest

Živimo v dobi splošnega oboroževanja; države sklepajo nenapadalne pogodbe, istočasno pa si nabavljajo najmodernejše orožje in gradijo »nezavzetne« utrdbe. V takih časih je posebne važnosti, da so naše meje ne samo vojaško, temveč tudi po svojem obmejnem prebivalstvu trdne in zanesljive. To pa postanejo samo takrat, če so mejaši narodno in državno zavedni ter gospodarsko zadovoljni in pa, kar je treba posebej poudariti, če tvori njih jedro kmetski sloj, ki rod za rodom prevzema obenem z zemljo vred tudi vso narodno tradicijo in je na svoj rodni kraj čisto drugače navezan, kakor kdo drug, ki kamor gre, nosi vse svoje s seboj.

Na bivšem Štajerskem je bila narodna meja od nekdanj labilna, to se pravi, pomikala se je vedno bolj proti jugu in šele po zaslugi Slomška in drugih buditeljev se je za silo ustavila, dokler se ni po naši osvoboditvi v glavnem zlila z novo državno mejo ter s tem mednarodno uveljavila. Toda še vedno je zelo občutljiva, še davno ni tako zavarovana, da bi stalno ne potrebovala naše budnosti in brige. Baš v zadnjem času nam prizadeva resne skrbi, ko se nam je zamajal naš najtrdnjši steber, ko nam je začela vidno kopneti narodna kmetska posest.

Vzrok temu so znane nepovoljne gospodarske prilike, ki pa se na periferiji izražajo mnogo ostreje kot drugod. Navaden kmet, če ni od prej dobro podprt in če se ne znajde v sodobnih težkočah, skoro ne more več izhajati. Njegova zemlja in njegova prireja mu ne vrže danes toliko, da bi zmožel davščine in nujne življenjske potrebščine. Če je imel kaj prihrankov v denarnih zavodih, so mu večinoma zamrznili, da jih ne more dvigniti; če pa je dolžan, mu tudi kmetska zaščita malo pomaga, ker mu je sicer plačilne pogoje olajšala, ni mu pa, kakor je marsikdo upal, dolga izbrisala, pač pa mu je vzela skoro vsako možnost primerne kredita. In ko je tako padal v vedno večje stiske, takrat je ugodna prilika za razne »dobrotnike«: ta mu posodi denar, drug mu je za poroka, oba s skrito mislijo, da jima nekoč pade kak kos kmetije kot zrel sad v nastavljeno naročje. Tak siromak je naravnost hvaležen trgovcu, da mu blaga ni treba plačati v denarju, temveč v kmetijskih pridelkih, čeprav mu glede odkupne cene včasih vstajajo pomisleki. Pri vsem tem pa hipoteke vedno bolj preraščajo njegovo lastnino, jemljejo mu pogum in veselje do dela in rahljajo tiste vezi, ki so

ga prej tako trdno spajale s podedovano zemljo.

Tako pride čas, da je kmet vesel, če se pojavijo, predno mu zapeje boben, kupci, zlasti od onstran meje in ga »rešijo« večnih denarnih skrbi.

Po tej in podobni poti propadajo kmetje tudi v notranjosti, na meji pa so posledice v narodnem in državnem oziru usodnejše; kajti tisti, ki kupuje prezadolžena posestva, navadno ni kak domačin, ki bo sam kmetoval, temveč kak petični tujec, ki hoče svoj denar dobro naložiti. Posestvo prepusti oskrbniku, prejšnji posestnik pa postane delavec, če ni raje z vso rodbino zapustil svojega kraja. Tako nam postaja meja vedno redkeje naseljena, vračajo pa se nekako stari fevdalni časi: iz samostojnih kmetij postajajo pristave, domačini pa opravljajo delo kakor svojčas Huberji, Hoferji, Meierji, Weinzerli, dočim stanuje pravi lastnik v tujini in prihaja od časa do časa med svoje »podanike«, da uredi osebna in gospodarska vprašanja, pregleda obračune in odnese dobiček.

Da se take žalostne razmere ne razpa-sejo preveč v našo sramoto, to preprečiti je poklicana predvsem naša zakonodaja. Stara Avstrija je uvidela, da ima neoviran prenos nepremičnin lahko ne-všečne politične posledice; zato je v svetovni vojni leta 1915 izdala cesarsko naredbo, ki zahteva za vsak tak nakup predhodno dovoljenje posebne komisije. Nova Avstrija je to določbo še poostrila tako, da mora vsak tak kupec priložiti posebno potrdilo kakšne nemško-nacionalne organizacije, da je »heimatstreu« (zvest domovini). Pri nas je bil dolgo časa prenos nepremičnin prost, kar so na mejah Avstrijci izkoristili v tako obilni meri, da bi lahko postalo katastrofalno. Šele po večletnih naporih se je posrečilo uzakoniti v finančnem zakonu za leto 1936/37 določbo, da je vsako odtujevanje nepremičnin po kakšnem inozemcu v obmejnem pasu 50 km odvisno od odobritve vojnega in notranjega ministrstva.

Mislili smo, da je s tem zakonom odstranjena nevarnost potujčevanja naše

meje, toda pokazalo se je, da se človeška iznajdljivost zna izogniti vsakemu para-grafu.

Zdaj so namreč začeli kupovati domači Nemci, ki so naši državljanji in ki jim noben izjemen zakon tega ne brani. Res da so se mnogi med njimi iz umskih razlogov dobro vživeli v našo državo, vendar kdo bi mogel vsakemu videti v srce, kdo jamčiti, da bi njih hvalisana lojalnost prestala preizkušnjo tudi v slučaju, da pride država v nevarno krizo? Premnoga znamenja nas silijo, da moramo dvomiti o absolutni zanesljivosti obmejnih Nemcev. Sicer pa tudi vidimo, da so vse države, ki imajo na svojih mejah drugorodno prebivalstvo, silno previdne in da se na vse mogoče načine trudijo, kako bi se ti drobci, ki pa tvorijo včasih, kakor naši v Italiji in na Koroškem, prvotno in kompaktno prebivalstvo, čimprej vsrkali in izginili tako ali tako. Zgodovina se bo čudila nad neverjetno množico takih sredstev, od vabljivih klicev preko ricinovega olja do barbarsko krutega zatiranja. Mi dosedaj nismo segali po teh metodah, ker se protivijo našemu slovanskemu značaju, ki krivico raje trpi, kakor pa dela. Vendar pa nam narekuje skrb za lastno varnost, da vodimo račun o zanesljivosti obmejnega prebivalstva in mislimo na primerne ukrepe. Te dni smo čitali o državi, ki slovi po svoji demokratičnosti, da uvaja zakon, po katerem bo možno v določenem obmejnem pasu nezanesljive lastnike nepremičnin razlastiti. Učinkovito utegne biti tudi načelo reciprocitete. Če sosednja država tepe naše rojake, bi ne bilo modro, ko bi mi njene rojake božali. Kar je sosedom prav, to mora biti tudi nam dovoljeno.

Bilo bi naivno misliti, da kupujejo Nemci obmejna posestva samo iz ozirov gospodarske rentabilnosti. Taki množestveni nakupi imajo oz. dobijo politično važnost. Moderni imperializem nam dokazuje, da se je mogoče polastiti tujega ozemlja ne samo v boju, temveč celo brez kaplje krvi, po nekoliko daljši, zato pa manj odiozni poti. Polagoma namreč, toda sistematično prehajajo nepremičnine v roke inozemcev ali pa še

bolje, v roke tukajšnjih simpatizerjev; s časom se ustvari primerno razpoloženje za tujo državo, ki začne nato govoriti o svoji »interesni sferi«, nakar se dogodki razvijajo z neko nujnostjo tako, da stoji svet naenkrat pred fait accompli, ki ga z različnimi čustvi končno prizna, in nazadnje mora oropanec biti vesel, da ga ne proglasijo za napadalca.

Statistika posestnega stanja vzdolž severne meje je danes taka, da nam mora predramiti narodno vest in nas prisiliti, da začnemo misliti in delati na od pomoč. Ta se bo gibal v dveh smereh: ali tistemu, ki je iz katerihkoli vzrokov prisiljen prodati, pomagamo in ga tako odvrnemo od prodaje ali pa da mu poskrbimo za domačega kupca. V obeh primerih je treba denarja, in ker takih slučajev ne bo zmanjkalo, morajo biti na razpolago velike vsote. Navajeni smo, da leti prva naša misel k državi: ona je zato poklicana, ona ima veliko denarja. Res da tudi druge države takim obmejnem vprašanjem posvečajo polno pozornost in žrtvujejo ogromne vsote. Tako se vršijo, da se zaposli obmejno prebivalstvo, velika, več ali manj potrebna javna dela, ustanavljajo se razni gospodarski, prosvetni in dobrodelni zavodi, kratkomalo delijo se ugodnosti, o katerih si prebivalec v notranjosti niti sanjati ne upa. Vse to se godi iz dobro preračunanih političnih nagibov, da čim bolj odstranijo vzroke nezadovoljnosti in priklenejo omahljivce nase.

Tudi mi bomo morali kreniti na isto pot, čeprav ima naša mlada država vse polno drugih nalog, ki se zdijo nujnejše. Toda tudi obramba mej je neodložljiva in njeno utrjevanje ne obstoji samo v topovih in letalih in kar je drugih vojnih sredstev, temveč nekako profilaktično v ustvarjanju žive meje, v zavednih in zadovoljnih mejaših, ki ne dajo zemljelačnemu tujcu, da bi škilil preko meje. V ta namen pa je potrebno, da prebivalstvo vidi in čuti, kako se država tudi za mejo briga, ki je danes silno zapuščena. Koliko potreb ima meja, v kakšni bedi živi naše ljudstvo sedaj! Vse čaka na velika javna dela, da bi se gradile ceste in se tako kraji, ki so geografsko težili pro-

ti severu pa jim je nova državna meja presekala komunikacije, med seboj in z novimi središči zvezali. Tem mejašem je treba odpreti vire zaslужka, dati možnost izmenjave gospodarskih dobrin, v izjemnih slučajih je treba z intervencijami preprečiti prodajanje narodne posesti, ustanoviti prosvetna žarišča, spraviti na mejo sposobne inteligente, da prevzamejo vodstvo.

In vendar bi ne bilo prav, ko bi se mi zanašali samo na državo. Ne le da država tega ne zmore, tudi njen aparat ni vedno brezhiben. Že itak se preveč zanašamo na državo, vse pričakujemo le od nje. Na ta način bi sami naravnost ustvarjali ljudi, ki bi pri vsaki nepriliki klonili in klicali državo na pomoč, bili bi to ljudje brez lastne volje in moči, brez vsake krepke iniciative. Zato iščimo najprej pomoči sami! Nekaj utegne pomagati banovina, nekaj prizadeta občina, čeprav se moramo zavedati, da so obmejne občine same ubožne. Tudi denarni zavodi bodo imeli važno vlogo, vendar pa ne moremo od njih preveč zahtevati; kajti denarni trg je danes še preveč nesiguren. Zato ni misliti, da bi mogel kak denarni zavod, pa bodisi to tudi državni, dajati kar na veliko brezobrestna posojila, temveč se mora vsak denarni zavod pobrigati, da je za posojilo podana varnost in da je zaradi zahtevane likvidnosti zajamčena kratkoročnost ob navadnih obrestih. Noben zavod si ne bo upal delati večjih izjem. In tako ostane samo narodna javnost, ki bo morala rešiti to težko vprašanje. V poštev prihajajo najprej krajevni činitelji, ki bodo imeli v stalni evidenci gospodarski položaj na meji, presodili individualno posamezne naše ljudi, ali jim bo treba kakšne pomoči. Vedno bodo morali biti pripravljeni, da pravočasno posežejo vmes, morda z nasveti, z opozorili, da ne bo prepozno. Če se ugotovi pri takem prezadolžencu malomarnost ali nezmožnost, potem nima smisla skušati ga rešiti. Pomoč ima pomen samo tam, kjer je verjeten uspeh. Če treba večjih sredstev, ki se na kraju samem ne dajo zbrati, niti jih druga obrambna društva ne morejo nuditi, po-

tem se bo treba obrniti na občino, banovino, državo, torej iti baš obratno pot, kakor sino jo navadno sedaj hodili. Vse delo se mora vršiti v znamenju sloge, proč od vsake dnevne politike. Za vse to je treba organiziranega dela, razdeliti mejo v primerno število sektorjev, sistematično in statistično proučevati vse obmejne probleme, voditi točno evidenco posestnega gibanja, ukreniti, da se dosedanje zamude čim prej popravijo in nove hibe ne delajo. Važno je tudi, da nam uspe zainteresirati merodajne politične in uradne kroge za našo mejo.

Razmere na meji kričijo po temeljiti spremembi! Ne zanašajmo se na papirne pogodbe, niti na sladke besede tujih diplomatov! Hladno je treba presoditi vprašanje dvolastnikov in nedvomno se bo pokazalo, da je na naši strani večja škoda ko korist. Zato moramo delati na postopno likvidacijo dvolastništva. Pri nobenih obmejnih pogajanjih nas ne sme zmotiti načelo paritete, ki je pravično samo takrat, če sta oba pogodbenika enako močna; čim pa je eden bodisi gospodarsko ali kulturno šibkejši, mu je vsaka pariteta samo v škodo.

Zavedajmo se, da bo tuji pritisk preko meje vedno večji. Razvoj razmer gre

namreč po vsej verjetnosti v smeri, da se meddržavne meje vedno bolj odpirajo. Naši sosedje bodo še bolj silili k nam, s tem bodo tukajšnje pristaše in omahljivce gospodarsko in moralno podprli. Že zdaj se za naše meje silno zanimajo, na videz čisto nedolžno: »pomagajo« nam znanstveno, obravnavajo vprašanja, ki se tičejo našega ozemlja, ponujajo nam gospodarsko pomoč, gojiti hočejo čim tesnejše zveze na polju turistik in sporta. Kako naj se v takih slučajih ravnamo? Nedvomno je največja previdnost na mestu, vendar pa je prav gotovo napačno, ko bi hoteli misliti samo na tako obrambo, kako bomo ta tuji naval preprečili, se obdali s kitajskim zidom. Naša obramba mora biti aktivna, da skušamo nasprotnike, če ne prehiteti, pa vsaj dohiteti. Dandanes se vrši med narodi divja tekma na vseh poljih. Kdor se samo brani in se sklicuje na neko vzvišeno pravičnost ter se zanaša na pomoč drugih, sam pa nima trdne roke, ki bi znala, če treba, tudi trdo udariti: tak je že vnaprej izgubljen! Torej z večjo aktivnostjo, čuječnostjo, sistematičnostjo in požrtvovalnostjo bomo najbolje čuvali našo ogroženo obmejno narodno posest.

A. B.

Naše slovenske gorice ogrožene¹

Po letu 1929, odkar je naša vlada dovolila inozemcem svobodno nakupovanje posestev v obmejni coni, se je razvil pravi naval tujcev na lepe naše vinograde in druga posestva. Pri tem avstrijski Nemci posebno izkoriščajo našo denarno stisko po letu 1931, ker s šilingi lahko plačujejo. Nasprotno pa se Slovenec nakupovanje v Avstriji popolnoma onemogoča, saj celo našim dvolastnikom naše oblasti zabranjujejo spravljanje lastnih pridelkov z njihovih v Avstriji ležečih posestev, da morajo naši rojaki prodati svoje pridelke Avstrijcem za vsako ceno; zato se izognejo ši-

kanam na ta način, da svoje posestva v Avstriji rajši prodajo. Torej za nas dvojna izguba. Leta 1930 je bilo razmerje med našimi in avstrijskimi solastniki ob mejah v radgonskem okraju 1100 ha zemljišč in 154 stavbišč proti 222 ha zemljišč in 3 stavbiščem. Od takrat številke v prid Avstrijcem na naših tleh stalno naraščajo, naše pa padajo.

Po osvojenju (1918) je bilo v gornjeradgonskem okraju 26%, t. j. dobra četr-

¹ Ta članek je nekakšno izpopolnilo temeljite razprave prof. dr. Dolarja »Čuvajmo našo obmejno kmetško posest!«.

tina zemlje v nemških rokah, a danes imajo Nemci že skoraj polovico, t. j. 44% vse naše zemlje. Dosedaj naše oblasti niso nastopile proti nakupovanju zemlje po Nemcih, a tudi posebnih davkov in taks ne nalagajo na izvoz njihovih pridelkov od nas. Avstrijske oblasti sicer ne priznajo svojih državljanov, ki imajo pri nas posestva, za dvolastnike, a ti si znajo pomagati. Ker bi svojega vinskega pridelka ne mogli izvoziti brez visokih carin, izvažajo kar grozdje, ki ga potem stiskajo v Avstriji v mošt, a na njihovo grozdje ni carin ne pri nas, ne v Avstriji. Za vinski pridelok naših goric dosegajo Avstrijci doma 7—8 Din za liter, naši rojaki pa svojega istovrednega vina niti po 4 Din ne morejo prodati.

Najuspešnejša zavora proti odtujevanju naše zemlje so naši žilavi prekmurški rojaki, ki so z nakupom nele rešili

mного naših posestev, temveč so nakupili tudi marsikatero domovje tujerodca. Pri tem so prekmurški naseljenci vzorni kmetovalci, varčni in trezni, da kažejo najlepši vzgled vsej soseščini. Prekmursko priseljevanje je dalo marsikateremu ponemčenemu kraju v Apaški kotlini slovensko lice, posebno Lokavcu, Stogovcem i. dr. Potrebno bi bilo, da podpre naseljevanje prekmurskih rojakov s primernimi krediti kateri naših denarnih zavodov, n. pr. Priv. agrarna banka.

Pa ne samo v Slovenskih goricah, tudi drugod v Sloveniji prehaja naša zemlja v nemške roke. V majhnem Remšniku ob avstrijski meji smo na ta način izgubili v zadnjih petih letih 12 kmečkih posestev, v slovenjebistriškem okraju 20 posestev, v mestu Ptuj pa 8 posestev, oziroma hiš.

Cvetko Golar:

Jeruzalemske gorice

*V soncu gorijo
in v zlatu bleščijo
Jeruzalemske se vinske gorice,
v cvetju dišečem,
v grozdju zorečem
sveti veselo in jasno se lice.*

*Na sredi se trsa
bijejo v prsa
klopotci-mogotci in modro golčijo,
drdrajo, vrte se,
regljajo, reže se,
v viharju obupno k nebesom donijo.*

*Tri palme na griču
in škorci v vršiču
vrešče in preže na gorico v strmino,
kaj viničar dela,
kdaj trta bo zrela,
bo močno in sladko letošnje vino?*

*In hrami in koče,
kjer dete se joče
ponižno se bližajo cerkvi na gori,
kjer Mater Marijo
zvonovi častijo
in kličejo k delu kopače ob zori.*

*Razlega, preliva
pesem se živa
deklic in dečkov, objestnih in mladih,
radost, življenje
in smeh, hrepenenje
vriska po bujnih, bohotnih nasadih.*

*Vsodih mogočnih
in sanjah polnočnih
vino je iskro in zlato zacvelo,
tajno, šumeče
siče, šepeče,
kot bi za nove skrivnosti zorelo.*

*Čisto vedrino
in modro jasnino
truma svobodnih, nebeških ptic orje,
in za pobočji
v svilenem naročji
sije globoko, neskončno obzorje.*

*In dalje sanjave
in tihe dobrave
v soncu drhte in umirajo v zarji,
v temine gube se
in tašno mračje se
v žarki lepoti plamteči oltarji.*

P. Močnik, Prevalje:

Naša sramota

*Kdor zaničuje se sam,
podlaga je tujčevi peti.*

Že v borbah za narodno svobodo pred svetovno vojno so nam delali največje težave naši narodni odpadniki — nemčurji. Prva leta po osvobojenju je kazalo, da se je ta element sprijaznil s položajem in razmerami v državi ter spoznal brezuspešnost svojega početja. Ko pa je pričela nemška manjšina pod okriljem društva »Schwäbisch - Deutscher Kulturbund« zbirati raztresene ude po naši domovini, je posebno ob meji nemčurstvo zopet prišlo k sapi. Tudi žalostne politične prilike so nehotе pospeševale podvig nemčurstva, kajti nemčurstvo je z zaščito Nemcev šlo roko v roki. Ustanovitvi društva: »Schwäbisch-Deutscher Kulturbund« v Novem Sadu je sledila l. 1934 ustanovitev društva v Mariboru. Delovalo pa je društvo že prej iz Maribora, kjer je organizacija Nemcev že obstojala. Tej organizaciji je pripisovati ves podvig nemčurstva v Mežiški in Dravski dolini, pa tudi zahtevo po nemških manjšinskih šolah v Mariboru, v Guštanju in na Muti l. 1932 ter razne nemške prireditve in božičnice. Jasno je, da bi bili vsi načrti Nemcev neizvedljivi, ako bi ta nemška organizacija ne našla najzanesljivejših pomočnikov v naših neznačajnih in *narodno nezavednih ljudeh*.

Tu ob meji se sedaj pogosto sliši nemška govornica, v gostilnah, v trgovinah, na vlaku, v poštne uradu, sploh po vseh javnih lokalih. Nepoučen bi mislil, da so to tujci, ko pa ljudi поблиže ogledamo, spoznamo, da so sami domačini, Slovenci, tujcev pa je malo. Tudi Mariborčani se radi postavljajo z nemščino!

V trgu se srečata mladeniča. Pozdravita se nemški in govorita nemški. Pristopim k njima in vsi se pomenimo lepo po slovensko, saj sta oba — Slovenca. Pohajala sta slovensko šolo in starši so slovenske narodnosti. Slovenski pouk,

slovenska vzgoja, slovenski milje — so brez moči. In koliko je takih mladeničev in mladenk!

Ugleden državni funkcionar se sreča v vlaku z znancem, lesnim trgovcem, ki je že pred prevratom raje govoril nemški in se v družini še danes govori nemški, četudi so vsi rojeni Slovenci. Pozdravita se nemški in pogovarjata se o gospodarstvu in politiki — nemški. No oba sta že starejša — in navada je železna srajca!

V vasi ni nikogar, ki bi govoril nemški. Priseli se obrtnik iz nekega nemčurskega trga. On sam in njegovi vajenci in pomočniki, četudi vsi Slovenci, govorijo nemški, tako v delavnici, kakor na cesti. Pogosto najdemo to navado pri trgovcih in mehanikih.

V gostilni pri mizi je vesela družba. Radi enega Nemca ali nemčurja je ves pogovor — nemški. V kateri državi najdete kaj podobnega?

Privatni uradnik živi že 30 let v večjem obmejnem kraju. Do danes se še ni naučil slovenski! Pa čemu, saj vsakdo ž njim govori le nemški!

V nekem obmejnem kraju že 10 let neki Nемец vozi pošto in potnike, a niti »Dobro jutro« ne zna pozdraviti! Ali je možna še večja ignoranca? In mi vse to trpimo!

Industrijska podjetja so večinoma v tujih rokah. Uradniki so Nemci. Z njimi morajo delavci, pa tudi drugi občevati le v nemškem jeziku, ker se sami našega jezika vendar ne uče. To bi bilo poniževalno!

Premožen posestnik, Nемец nima lastnih otrok, zato pa jih imajo njegovi uslužbenci, ki so vsi Slovenci ker se v hiši mora govoriti nemški, govorijo otroci kmalu tako dobro kot pristni Nemci, pri igranju, v šoli itd. Taki slučajji niso redki.

Čim več se v javnem življenju sliši in rabi nemščina, tembolj se zbuja v priprostem človeku želja po priučitvi tega

jezika, bodisi zaradi tradicije, pa tudi zaradi propagande ali celo zaradi gmotne koristi. Tako vidimo naše ljudi v bojih za nemške šole in pri nemških božičnicah in prireditvah. Razumljivo je, da so zahtevo Nemcev po nemški manjšinski šoli l. 1932 podprli v nadi, da tudi zaradi nekaj odpade. Želja obmejnega prebivalstva glede znanja nemškega jezika je vsesplošna in temelji bolj v gospodarskih prilikah, ko v nemškem mišljenju, vendar povezanost tega vprašanja z obče narodnimi in državnimi interesi ne dopušča nikakega popuščanja, kajti nemški pouk v obmejnih krajih indirektno pospešuje nemčurstvo.

Pri vpisovanju učencev v nemške manjšinske šole niso priglasili le Nemci svoje otroke, ampak tudi Slovenci. Tako je priglasilo za vpis:

v Marenbergu: 45 strank za 83 otrok; od teh slov. — 55,

na Muti: 70 strank za 97 otrok; od teh slov. — 70,

v Guštanju: 63 strank za 108 otrok; od teh slov. — 96.

Zanimivo je, iz kakšnih vzrokov so zahtevali Slovenci vpis svojih otrok v nemški razred:

1. ker se je sam učil v šoli nemški;
2. ker sama ne zna nemški, bi rada, da se otrok nauči;
3. ker prihajajo Nemci v njeno gostilno, da bi hčerka lahko govorila z njimi nemški;
4. ker v Zagrebu ali Beogradu lažje dobi službo, ako zna nemški;
5. ker se mu bo v meščanski šoli lažje godilo, ako bo znal nemški;
6. ker ima sorodnike v Avstriji, da se bo mogel otrok z njimi pogovoriti.

Jasno je, da taki vzroki niso dovolj tehtni, da bi se radi njih ob meji uvedel v narodne šole nemški pouk ozir. pouk nemškega jezika. *Nacionalni in vzgojni moment sta mnogo važnejša in vsaka koncesija bi bila v škodo narodni stvari.*

Za vzgojo otrok so največjega pomena družine; ni torej vseeno kdo je oče, kdo mati, ni vseeno, ali se po žilah pretaka nemška ali slovenska kri. Kakor je z verskega stališča kvaren mešan za-

kon, tako tudi iz narodnostnega. Da navedem nekaj primerov:

Posestnik, po lastni izjavi Nemec, po starših Slovenec, se poroči s Slovenko iz zavedne slovenske kmečke hiše. Na novem domu se govori — nemški, žena se ravna po možu. In deca? Slučajno je ni in bolje je tako, ker bila bi nemška!

Kmet Nemec, njegova žena pristna Slovenka, deca govori najrajši nemško. Šola sicer nauči otroka slovenski, ali to je le zunaj, srce pa je pri očetu.

Žena je Slovenka, mož Poljak. V hiši se govori le nemški. Še bolj zanimiv slučaj! Oče Italijan, mati Slovenka, otroci — Nemci. Dobro, da se je družina izselila v Italijo.

Žena državnega uradnika je Nemka. Kot samec je bil nacionalno samozavesten, borben; zaradi vpliva nemške žene gleda nacionalna vprašanja skozi nemška očala.

Navedeni slučajji in še nešteto drugih v obmejnih krajih kažejo, *da podležejo pri mešanih zakonih vedno — Slovenci, nemška miselnost, nemčurstvo pa se krepí, nemška govorica se vedno bolj širi.* Nemci smatrajo otroke iz mešanih zakonov za nemške ter jih reklamirajo zase. To se je pokazalo pri vpisovanju učencev v nemške manjšinske šole. Zaman iščemo slučaje pri Nemcih, Madžarih in Italijanih, ki bi bili v naš prid. Povsod se deca iz mešanih zakonov ravna po večinskem narodu, v Avstriji postane nemška, v Italiji italijanska, v Ameriki angleška, v Jugoslaviji po naših krajih pa naj bo slovenska. Pri nas tvorijo glavni kader učencev na manjšinskih šolah učenci iz mešanih zakonov, Nemcev (često nemčurjev) in Slovencev. Namen manjšinskih šol pa ni, da pomagajo pretvarjati otroke mešanih zakonov v Nemce. Pravilnik, ki bo izdan k zakonu o narodnih šolah, naj bi imel določbo, da se deca iz mešanih zakonov ne smatra za nemško. Nikakor ni umestno, da zaradi narodne mlačnosti slovenskih žen še dalje trpimo ponemčevanje naše mladine.

Parola nemškega vodstva: »Govori povsod nemški!« se je sijajno obnesla posebno po naših obmejnih trgih, v Gu-

štanju, Dravogradu, na Muti in v Maribergu. V javnem življenju slišiš povsod nemško besedo po gostilnah, v vlakih, na cesti itd. kakor za časa Avstrije. Tega prva leta po preobratu ni bilo. Posebno žalostno pa je, da govori mladi na nemški. Vse to ustvarja videz, kakor da je Mežiška in Dravska dolina jezikovno mešano ozemlje. Vsak tujec bo dobil tak vtis. V vseh publikacijah, ki zahtevajo našo zemljo za Avstrijo, se poudarja vedno jezikovna pomešanost naših pokrajin, posebno pa Dravske doline z Mariborom. *To trditev Slovenci s svojim nemškim govorjenjem izbornopodpiramo.* Kaka sramota! Žal so take razmere po vseh obmejnih krajih, najbolj pa v Mariboru, kjer prednjači delavstvo raznih tovarn z delavnico drž. železnic na koroškem kolodvoru vred.

Danes je skoraj vsak izobraženec včlanjen pri kakem društvu, pri gospo-

darskem, ženskem, športnem ali nacijskonalnem, seveda tudi oni, ki često govorje iz navade ali namerno nemški. Gotovo je, da bi v tem oziru društva lahko storila svojo narodno dolžnost in skrbela pri svojih članih, *da so poučeni o najprimitivnejših narodnih zadevah in da preneha sramotno nemškufarjenje.* Treba bo tudi izvajati družaben bojkot proti takim ljudem, ter njih neznačajnost javno ožigosati. *Ali ni sramota, da peščica Nemcev po naših trgih pritisne naši čisto slovenski zemlji pečat jezikovne pomešanosti?* Bolj kot kedaj, je treba narodne navdušenosti posebno v obmejnih krajih, kjer zaradi gospodarske krize pada narod v brezbriznost. Družba Sv. Cirila in Metoda pozna pogoste kliče meje za pomoč, ki niso bili nikoli zaman, posebno v šolskem oziru. Gotovo bo tudi storila vse za nacijskonalni podvig meje.

Jože Medgorski:

Brata

*Na vasi kot tujca živiva
in dolgo med nama leži
prepad, vse globji, temnejši
kot mrzle so zimske noči.*

*Kadar kdaj brata zaprosim:
„Bodi mi, bodi enak!“ —
berem na ustnih odgovor:
„Nisem slovenski čudak!“ —*

*Tiho okoli se plazi
bedni ponemčeni brat,
hodi kot krivoprisežnik
v lasten dom zdražbo sejat.*

Kdor prispeva

za Družbo sv. Cirila in Metoda

dela

za našo narodno bodočnost!

Ž obiskov severne meje

V predvojni dobi, ko so mnogi na lastni koži čutili posledice znanega »Drang nach Osten«, je bil krog onih, ki so se zanimali za narodno-obrambo delo, mnogo širši, kakor dandanes.

Med Dravogradom in Lendavo je naša državna meja skoraj istovetna z narodnostno. Popotnik po meji pa opazi, da položaj za nas Slovence ni povsod ravno ugoden. Premajhno je zanimanje za obmejna vprašanja. Onstran naše meje se javnost vse drugače zanima in podpira svoje bojne organizacije. Pri nas podpira Družba sv. Cirila in Metoda obmejno prebivalstvo in šole, zato ji vedo hvalo in spoštovanje.

Ob stiku Mežiške in Dravske doline leži na levem bregu Drave prijazen trg Dravograd. Tu je stik bivše Koroške in Štajerske. Križišče železnice povzdiguje njegovo trgovsko važnost. Razvalina nad trgom priča, da je bil dohod na Koroško zavarovan v srednjem veku. Prebivalci so Slovenci in le z redko izjemo se čuje nemška govornica. Pouk v šoli se je do l. 1918 vršil v nemščini. Kljub nemški šoli in nasilju je bil uspeh minimalen. Le v Mežiški dolini v Prevaljah in Guštanju so imeli več uspeha. To pa zato, ker je tam razvita industrija in se je priselilo mnogo delavcev iz drugih pokrajin. Po opustitvi topilnice v Prevaljah je število Nemcev padlo in kraj je dobil slovensko večino. Guštanj je zaradi priseljenega delavstva imel nemški značaj, danes pa je slovenski in le peščica je pravih Nemcev; vse ostalo, kar se še poslužuje nemščine, je nemčursko.

Vasi okoli Dravograda so popolnoma slovenske in zato je trg ohranil slovenski značaj, četudi je delovalo v predvojni dobi pet nemških društev. Slovenci so imeli samo podružnico CMD in posojilnico.

V Mežiški dolini so imeli Nemci 10 društev v krajih: Guštanj, Meža, Prevalje, Črna. Slovenci so jim stali nasproti z osmimi društvi. Izmed vseh društev sta najbolj Slovincem škodovala »Südmark« in »Schulverein«, katera sta bila v vsakem kraju. Wut-

te se hvali v sestavku »Mežiška dolina in Dravograd«, da je bilo za nemško šolstvo v Dravogradu in Mežiški dolini zadostno preskrbljeno.

Vse to je odpadlo s priključitvijo teh krajev pod okrilje Jugoslavije. Nemci so v teh krajih izginili in danes jih samo še nekaj sanja o nekdanjem gospodovanju nad »Vindiši«, kakor oni nalašč imenujejo tamošnje Slovence.

Današnje društveno življenje v Dravogradu ima hibo, ki se skoraj povsod pojavlja. Veliko število društev, pri katerih sodelujejo skoraj vedno ene in iste osebe. Trg ima kot obmejna postojanka pomembno lego in ga v napredku ovira zastoj lesne trgovine.

Od Dravograda do Vuzenice se je nekoč razprostiral mogočen gozd. Ves tedanji promet je bil usmerjen iz Mislinjske doline na Koroško po Dravski ali Mežiški dolini. Tehnika je zblížala kraje in danes je poleg ceste izpeljana železnica ob Dravi v Maribor.

Pod Pohorjem leži Vuzenica, znana iz spisov Antona Martina Slomška, ki je bil tam dušni pastir. Z Muto jo veže lesen most. Dolina Drave je tu razširjena in v njenem spodnjem delu leži na isti strani pod Kozjakom kot Muta še Marenberg, na vuzeniški strani pa Vuhred.

Iz dobe narodnostnih bojev sta znana posebno Muta in Marenberg.

Vuzenica je popolnoma slovenska, čeprav je bila tam zgrajena šulferajnska šola. Nemštvo je bilo umetno vzdrževano s par priseljenci in s posojili. Seveda, če bi bilo mogoče, bi še sedaj ponemčevali našo deco. To nam dokazuje organiziran pouk nemščine, prirejen po znanem »Kulturbundu«, ki ga je posečala večidel slovenska mladina. Istočasno s poukom so jim hoteli vcepiti smisel za pangermanstvo.

Na Muti je bila v podporo nemštvu industrija. Slovenci smo povsod imeli od industrije narodno škodo. Ponekod še sedaj. V nekem podjetju v Dravski dolini je delovodja, seveda Nemeč, Slovence zaničeval s »Slawe bleibt Sklave«. Mi pa se ne zganemo in

redimo te ošabneže kot neobhodno potrebne.

Današnja šola na Muti je slovenska in ko so Nemci hoteli dobiti manjšinski razred, ni bilo niti toliko otrok nemškega pokolenja, da bi se mogel isti otvoriti. Tako izgleda nemštvo na Muti. Tovarna je sedaj v slovenskih rokah. Ohranitvi slovenske zavednosti je mnogo pripomogla šola Ciril Metodove družbe, ki je delovala tu pred vojno. Podružnica CMD ima sedaj na razpolago svojo dvorano, kjer se vrše prireditve.

Današnji Nemci so večina trgovci in kot taki se pray radi poslužujejo slovenskega jezika, če je njim v prid. Gospodarski napredek v minulih desetletjih je pomagal raznarodovati naš živelj in zato bi potom združništva morali sedaj skrbeti, da ohranimo to, kar je in je bilo naše.

K Sv. Jerneju nad Muto vodi pot ob potoku Bistrica, ki žene mnogo žag, ob povodnji pa ogroža hišice z bornim imetjem stanovalcev.

Ob potu stoji kapelica z nemškim napisom, zgrajena v l. 1933. Ali ni znak naše strpnosti, da se dovoljuje v kraju, kjer se čuje samo slovenska molitev, postaviti nemško znamenje? In vendar trdi pisec brošure: »Die Deutschen in Südslawien«, da smo preganjanj naših bratov na Primorskem krivi sami, kajti naši južni sosedje postopajo z njimi enako kakor pri nas z nemško manjšino. Koliko laži trosijo o nas! Prikazati nas hočejo kot nekulturne in surove, pa so le sami taki. Kar dobro dene, ko je malo dalje enako znamenje s slovenskim napisom. Posamezniku se bo vse to zdelo malopomembno, kakšen je pač napis. Pomisliti pa moramo, da je to ob severni meji, kjer trde Nemci, da so oni v večini.

Šola pri Sv. Jerneju stoji 1094 m visoko tik državne meje. Nastanjena je v privatni kmečki hiši. Prebivalci okoliša so zelo zavedni Slovenci. Ker so na meji, imajo vedno priliko, da vidijo, v kakšnih razmerah žive njihovi sosedje. Težava je le, da les in živina nimata prave cene. Onkraj meje je nekaj Slovencev v Soboti, precej pa v Radvanju. Nimajo pa nobenih manjšinskih pravic kot Nemci pri nas. Izgleda, da samo mi izpolnjujemo obveznosti, ostali pa se jim spretno izognejo. V občino spadajo prebivalci Sv.

Jerneja nad Muto. Domačin mi je pripovedoval, da je moral protestirati pri občinski seji proti uporabi nemščine kot občevalnega jezika na seji. Kar iz navade so se je nekateri posluževali. Na svoji zemlji svoj gospod... ni še vedno naš narod. Upamo, da bo postal, ker kmet je zaveden.

Sv. Jerneju najbližja obmejna šola je ona pri Sv. Treh kraljih. Istotako je nameščena v privatni novi leseni stavbi. Glavna napaka ji je, da je premajhna. Onstran je v minulemu letu zgradil »Schulverein-Südmark« deset novih šol. Družba CMD kaj takega ne zmore, ker nima toliko podpornikov. Pri nas še ni razvit čut za skupnost pri narodno-obrambnem delu. Pri šoli je tudi knjižnica, ki dobro posluje. Manjka seveda dovolj knjig. Odlično obiskane sestanke ima podružnica CMD. Ponekod se pritožujejo, da ne morejo sklicati občnega zbora, ker ni dovolj udeležencev, tukaj pa se jih zbere kljub oddaljenosti toliko, da je šolska soba premajhna.

Blizu je prelaz Radelj, ki je bil glavna zveza s srednjim delom Štajerske, dokler ni bilo železnice. Tu je silila nemška propaganda v naše ozemlje. Pod Kozjakom je trg Marenberg največja naselbina v tem predelu doline.

Zagrizenost tamkajšnjega nemštva je še danes velika. Moč imajo v svojem kapitalu, ki zasužnjuje naše ljudi. Pravijo, da sta od tu do Kaple samo dva posestnika na Kozjaku brez dolga. Vsi so zadolženi in to pri narodnih nasprotnikih. To da misliti. Treba bo izdatne pomoči, da rešimo, kar se rešiti da. Marenberg je bil svoj čas nemška trdnjava in bi tak sloves obdržal rad še dandanes. Eno je, kar zmanjšuje število priseljenih Nemcev; nimajo prirodnega prirastka. Število nemških otrok je prav majhno. Da bi dokazali nemški značaj kraja, so se vedno posluževali slovenskih otrok. Naše geslo je: ohraniti našo zemljo in naš rod. Oni pa prodirajo med nas, ker žele pridobiti prostor za svoje naseljence. V opravičilo navajajo dognanja svojih zgodovinarjev, ki trde, da so bili ti kraji naseljeni z nemškim prebivalstvom pred prihodom Slovencev.

Nekaj pa bo najlažje uvesti brez stroškov, t. j., da bodo Slovenci odločno pozdravljali vsi brez razlike v slovenščini. Kar čudno se zdi, koliko se čuje nemškega pozdravljanja,

nazadnje se pa izkaže, da Slovenci pozdravljajo v nemščini. Mladina je mnogo bolj zavedna. V Marenbergu bo treba še mnogo dela, da bo tak, kakor bi moral biti.

Od Sv. Ožbalta ob Dravi se pride po precej dolgi grapi do Kaple, ki je bila pred vojno popolnoma v nemških rokah. Zasluge za to je imel »Schulverein«, ki si je s posojilom šolski občini zagotovil izključno rabo nemščine v šoli. V cerkvi je bilo zadnja leta tudi vse nemško. Župniki in učitelji so bili sami Nemci. Še danes je v kraju spomin na župnika, ki je pri slovenski pridigi, ki so bile od časa do časa, uporabljal slovenski tekst Slomškovich pridig, omenil, da je Kristus na griži umrl in bil v krop položen. V šoli so učili samo gotico in danes se mnogi ne znajo podpisati v latinici in tudi ne morejo čitati slovenskih knjig. Prvotno je bila šola samo slovenska, pač pa je polagoma bila uvedena nemščina. Stari ljudje znajo nekateri samo slovensko. Onstran v Arvežu in Lučanah je še mnogo Slovencev.

V Gradišču, ki leži tostran meje, je gradila Družba sv. Cirila in Metoda letos krasno novo šolsko poslopje. Na meji bo stal dokaz delavnosti družbe in služil narodni prsveti. Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je bila družba zgradila pred vojno šolo, ki je sedaj v Avstriji. Njena zasluga je, da je v tem kraju mnogo zavednih Slovencev. Vsa meja tu na severu je bila določena v našo narodno škodo. Kljub temu, da mi nismo dobili vsega našega narodnega ozemlja, stalno pribučeje Nemci brošure, knjige in članke v revijah o upravičenosti svojih teženj za revizijo meje. Zadovoljujejo se s tem, da dobe Pohorje z Mariborom in delom Slovenskih gor.

V okviru naše države se nahaja nemška manjšina kmetskega prebivalstva razen v Apaški kotlini še v Prekmurju v vaseh: Ocince, Kramarovci in Fikšinci. Ta manjšina je nastala potom naselitve in ponemčevanja. Na razpolago ima nemške manjšinske razrede. Pouk v nemščini traja 6 let. Le zadnji 2 leti se vrši pouk v slovenščini. Poleg teh vasi si Nemci prisvajajo še Serdico in Rogoševce. V Serdici je moral biti nemški razred ukinjen, ker ni bilo dovolj učencev. Mogoče je tudi tu kriv narodni pritisk, kakor v Banatu (Adriaticus: Die Deutschen in Südslawien), da nimajo Nemci naravnega

prirastka. V Fikšincih je opaziti po obliki hiš poreklo posameznih posestnikov. Oni, ki se priženijo v te vasi iz slovenskega dela Prekmurja, se vsi ponemčijo. Na vprašanje, ki sem ga stavil takemu priseljencu, zakaj z otroci govori samo nemško, je odgovoril, da zato, ker mu ta jezik bolj koristi. Res, ob meji se poslužujejo, pa ne radi trgovine, ampak zato, ker tako govore samo boljši ljudje. Trgovina je mnogokrat tudi vzrok, da zataje svoj materin jezik. Največ je trgovina v rokah židov. V trikotu ob Muri pri Gornji Radgoni je 8 slovenskih vasi, ki so bile po mirovni pogodbi prisojene Avstriji. Tam nimajo Slovenci nobenih šol in tudi verouk se poučuje v nemščini. Ker ni uspehov, se duhovniki Nemci sami tu pa tam poslužujejo slovenščine, v kolikor jo pač obvladajo.

V severovzhodnem delu imamo naseljene Madžare v Hodošu, Radmožancih, Motvarjancih, Domanjševcih, Dobrovniku, Genterovcih in okolici Dolnje Lendave (Dolga vas, Čentiba).

Po poti od Kapeev, kjer je nekaj Madžarov, vodi lepa cesta skozi Gaberje, Gor. in Dolnji Lakoš v Dolnjo Lendavo. V okolici se pri odraslih sliši precej madžarščine. Otroci znajo tu slovenski, ker so se pač naučili v šoli. Ta del Madžarov je plod najhujšega narodnega potujčevanja do leta 1918. Vsaj je znano, da niso oni dopustili nobenih drugih šol kakor madžarske. Niti Nemcem niso dovolili nemškega pouka. Ti so šele v Jugoslaviji prejeli nemške šole, zato so nam jako hvaležni.

Lendava ima mnogo židov, ki pa govore vedno madžarski. Mesto leži blizu meje pod znanimi Lendavskimi gorici. V Goricah je prebivalstvo slovensko. Ljudje pravijo, da je po požaru bila Lendava uničena. Prebivalci Slovenci so se naselili po Goricah in mesto samo so obnovili židje, zato je imelo mesto dosedaj madžarski značaj. V Goricah pa odtakrat prebivajo Slovenci.

Nekoč glavno cesto proti Budimpešti prerašča sedaj trava. Le redki avtomobili drse po njej. Več prometa je v smeri proti Murški Soboti, ki je glavno tržišče Prekmurja.

Genterovci so precej velika vas z mešanin prebivalstvom. Onstran meje je v vaši cerkev, posvečena kraljici Madžarov. Tam je slika s prekmurskimi kraji, katere morajo

osvoboditi. Njihova propaganda vzbuja med nekdanjimi madžaroni madžarsko zvest in jim daje nade na zopetno združitev. Slovenski del ima prirastek s kolonisti, ki so naseljeni v krajih proti Dobrovniku.

Tam sta nekdam madžarska šola in uradni pritisk iz mnogih Slovencev naredila Madžare. V kraju samem imajo Slovenci sedaj slovensko mašo, pri kateri poje mladinski pevski zbor, kar je vseh celo tujcem. Slaba in premajhna je šolska zgradba. Ob meji bi morala biti najlepša poslopja, opremljena zadostno z učili in knjižnico. Šolo podpira, kot skoro vse ostale, CMD in učenci dobe po njeni zaslugi v šoli učne knjige. Od tu dalje proti Bogojini so naseljeni izključno Slovenci. Šole so bile za gospodovanja Madžarov samo madžarske, narod pa je kljub temu ostal zvest svojemu jeziku. Le ob meji proti Kobilju je nekaj Arpadovih potomcev. V Domanjševcih je madžarski razred in otroci tega razreda ne razumejo nič slovensčine. Sploh je tu opaziti precejšnjo zagrizenost. Tujca pozdravljajo samo madžarski. V vasi pa niso sami Madžari, ampak tudi Slovenci, kar se opazi tudi na hišah. Številna slovenska imena dokazujejo poreklo sedanjih Madžarov. V tem kraju so poleg katoličanov tudi evangeličani. Katoliške, oziroma papinske cerkvice, stoje po gričih, evangeličanske so v vaseh.

Iz Domanjševcev se pride po občinski poti v Hodoš. Tu je mejna železniška postaja. Promet na progi je malenkosten. Razmere so enake kot v Domanjševcih. Nekatere vasi okoliša so tudi tu slovenske. Trgovina je v rokah židov. Kraj sam leži v dolini Velike Krke ob cesti v Sobotišče. Zanimiv je hotel, t. j. poslopje, ki je prej podobno mali beznici, kakor pa hotelu. Ljudje med seboj rabijo madžarsčino pa tudi slovensčina se čuje. Otroci jo še dokaj dobro obvladajo.

Odtod proti Šalovcem so samo slovenske vasi. Na nagrobnih spomenikih izpred vojne je tudi tu mnogo madžarskih napisov. Kraji proti Boreči so v tem času prazni, ker je večina odšla na delo ali v Vojvodino ali v Francijo. Pokrajina ne nudi prebivalstvu dovolj kruha. Zemlja je tu slabša kot v dolini in mnogo je gozdov.

Tem krajem ob madžarski meji bo potrebno posvetiti mnogo pažnje, da se bo

onemogočila madžarska propaganda, ker ponekod sploh nočejo razumeti slovenske govorice. Madžarom, ki še danes, kjer le morejo, škodujejo Slovence-domačinom, bo treba pokazati, da so v slovanski državi. Tako so sedaj oni mnogokrat vzrok nezadovoljstvu med domačini.

Kraji ob naši severni meji in v Prekmurju so lepi in nudijo obiskovalcu mnogo pokrajinskih zanimivosti. Organizirati bi bilo treba izlete med slovensko ljudstvo, da se ne bo čutilo zapuščeno. Nemci imajo stalno stik s svojimi pristaši. Mi pa mislimo, da morajo ti ostati slovenski, ker so in še prebivajo tam Slovenci. Toda izkušnja sama nas uči, da smo mnogo izgubili zaradi premale odpornosti in še nam grozi nadaljnja narodna škoda.

Največja potreba so šole, te pa stanejo mnogo denarja. Dolžnost vsakega je, da podpre CMD po svoji moči, jo podpira s tem, da širi smisel za sodelovanje. Veliko število Slovencev je ohranila in podprla in čim več bo sredstev, tem lažje bo vršila svojo nalogo.

O. F.

Kdor ljubi

narod in državo,

podpira

*Družbo sv. Cirila
in Metoda!*

Jože Medgorski:

Žalost

*Bila na vasi pomlad je,
cvetje in smeh —
mamica pela slovenski
v tistih je dneh.*

*Ni več pomladi, ne rož.
Mati molči.
Skozi Podjuno in Rož
žalost hiti.*

A. B.

Silni raznarodovalni pritisk na naše rojake onstran mej

Italijani in Nemci imajo polno društev za raznarodovanje naših rojakov, a še vedno snujejo nova taka društva, ki imajo vsa navidezno privatni značaj, toda tajno jih podpirajo državne oblasti gmotno in moralno.

Eno takih društev je fašistovska šolska družba »Italia Redenta« (Odrešena Italija, ki se je pred vojno imenovala »Italia Irredenta«, t. j. neodrešena Italija). Ta družba je bila ustanovljena le za Julijsko krajino in za Južno Tirolsko, kjer prireja za odrasle prosvetno-politične tečaje, vzdržuje ljudske šole, otroška zabavišča in strokovne šole. Glavni cilj družbi je poitalijančenje Slovanov in Nemcev, ali kakor pravijo pravila »asimilacijska akcija«. Lani je vzdrževala družba 269 otroških zavetišč s 14.000 gojenčki in 9 šol za šivilje s 640 gojenkami. Samo v Julijski krajini je družba organizirala 300 tečajev za pouk odraslih v italijanščini, za gospodinjstvo, za kmetijsko strokovno izobrazbo in za nepismene (analfabete). V letošnji jeseni pa je družba otvorila med Slovenci in Hrvati v Primorju 30 novih ljudskih šol v raznih manjših vaseh ter razpisala 100 novih učiteljskih služb. Danes vzdržuje družba že 160 tako zvanih kmetijskih ljudskih šol med našimi rojaki.

Največja fašistična organizacija za ljudsko prosveto pa je »Dopolavoro«. Skoraj po vseh vaseh Julijske krajine že imajo krajevna društva (podružnice).

Društva prirejajo italijanske gledališke predstave, plese (šagre), imajo čitalnice, knjižnice in — točilnice. Plesi in točilnice najbolj »vlečejo«.

Nov način

za raznarodovanje koroških Slovencev

Nemcem in nemčurjem je dobro znano, da so koroški Slovenci prijatelji petja in pevskih društev, zato hočejo to lepo slovensko lastnost izrabiti za ponemčevalne namene. Nedavno so ustanovili v slovenski Medborovnici pri Borovljah pevsko društvo »Almrausch« (ime za planinsko cvetko sleč = rododendron). Pravila društva razgaljajo zahrbtni namen. Glavni paragrafi se glasijo:

Društveni namen: 1. Društvo vežba in goji samo domovinsko pesem v nemškem jeziku.

2. Društvo po močeh in možnosti za branije pristop k slovenskim društvom.

3. Društvo uvaja Slovence v nemško družbo in jih pridobiva kot dobre Nemce za zvezno Avstrijo.

4. Društvo onemogoča vsako rovarjenje sosednje države v obmejnem ozemlju in ustvarja med koroškimi Slovenci in Nemci iskrene, trdne in prijateljske vezi, da postanejo en edin narod.

V primeru društvenega razpusta, pravijo pravila v par. 24., pripade društveno premoženje šolskemu društvu Südmarki.

K temu je pripisal »Koroški Slovence«:

Imamo torej opraviti s famoznim društvom, ki celo v pravilih javno izpoveduje svoj ponemčevalni namen: pridobiva renegate za državo (!) in ustvarja iz Slovencev in Nemcev en edini koroški narod. Ni naša naloga presoditi, v koliko se društvo z navedenim namenom sklada z narodnopolitičnimi cilji

dežele, vsekakor je namen v protislovju z avstrijsko ustavo, ki poudarja krščanski značaj države, in še v ostrem nasprotju z izjavo avstrijskega kancelarja dr. Schuschnigga, ki je svoječasnno pozval koroške Slovence, naj gojijo svojo narodno kulturo in zavest, ker bodo le tako zamogli utrditi duševne vezi z državo.

Vsako ponemčevanje Slovencev ruši moralne temelje, na katerih sloni naša Avstrija. To je kancelar hotel povedati z besedami: »Odpadniki še nikdar niso koristili državi!« To izjavo predlagamo »Almrauschu« kot društveno geslo.

Kulturna društva za narodno obrambno sodelovanje

O priliki zadnjega tečaja za funkcionarje kulturnih društev na našem podeželju je predaval znani manjšinski delavec g. prof. dr. Čermelj o nalogah, ki čakajo naša kulturna društva na narodno obrambnem polju. Predavatelj je podal izčrpno poročilo o naših problemih te vrste ter posebno poudaril perečo potrebo, da se za ta važna vprašanja zanima čim širši krog. Strnil je svoja izvajanja v naslednja navodila glede narodno obrambnega dela:

Dolžnost vsakega društva je seznanjati svoje člane in prebivalstvo svojega okoliša z usodo naših bratov, ki so ostali po svetovni vojni onstran državnih meja ter onih, ki so odšli za kruhom v Nemčijo, Holandsko, Francijo, Belgijo in Ameriko, da vzbudi tako v njih zanimanje in ljubezen do rojakov v tujini. Zato mora vsako društvo imeti v svoji knjižnici čim več knjig, ki razpravljajo o teh problemih, in skrbeti, da stalno krožijo med čitatelji. Prirejati mora predavanja o naši Primorski, o Koroški in o naših izseljencih; tudi pri drugih prireditvah naj vpleta v spored pesmi, deklamacije in prizore, ki se nanašajo na to ozemlje. Društvo kot tako in vsi njegovi člani pa naj se tudi pridno udeležujejo v raznih narodno-obrambnih društvih, ki skušajo s svojim

delom olajšati usodo naših bratov v tujini. Prav tako ne smejo pozabiti onih nesrečnikov, ki so pod silo razmer morali zapustiti svoj dom, da si rešijo golo življenje. Nihče naj jih ne smatra za neljube goste: treba jih je bratovsko sprejeti v svojo sredo in jim po možnosti nadomestiti, kar so izgubili s svojim prisiljenim begom iz rojstnega kraja.

Kulturna društva pa čaka še druga, nič manj važna naloga. Sovražna roka še vedno sega po našem ozemlju. Pri tem se opira na one pičle tuje edinice, ki so se v času zajedle v naše narodno telo in ki postajajo od dne do dne drznejše. Kulturna društva naj utrdijo našo narodno zavest, da se tako zažezje in odvrne nevarnost, ki nam preti radi lastne malodušnosti in prešibke samozavesti. Društva pa naj pohite tudi tja, kjer vlada še mlačnost in naj tam s svojim delom pokažejo, da živimo na svoji zemlji svoje lastno kulturno in gospodarsko življenje in da so vsi argumenti, ki jih navajajo sovražniki za svoje pohlepne namene, le izraz imperialističnih teženj.

Spomin na trpljenje naših bratov na Primorskem in Koroškem naj vas bodri k delu za družbo sv. Cirila in Metoda!

Jubilejni dar CMD obmejnim Slovincem

V nedeljo, dne 6. septembra, ko je obhajala naša širna domovina rojstni dan svojega ljubljenelega, mladega kralja Nj. Vel. Petra II., se je na skrajnem severu naše kraljevine, v goratem Gradišču pod Sv. Duhom na Ostrem vrhu z velikimi slovesnostmi otvorila nova šola, ki jo

(13.000 zlatih kron) dobili lastno šolsko poslopje. Razmejitvena komisija pa je prisodila lepo novo šolo Avstriji, a Gradiščani so zopet ostali brez šole ter so morali svoje otroke pošiljati v oddaljeno Kaplo, oziroma k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Zavedni Gradiščani so poskušali

je postavila Družba sv. Cirila in Metoda kot svoj jubilejni dar (ob 50 letnici obstoja) našim obmejnim rojakom.

Za Gradišče so se bili ljuti boji že pod Avstrijo. Da bi se slovensko prebivalstvo čim hitreje germaniziralo, so avstrijske šolske oblasti vsolale Gradiščane v popolnoma nemški šoli v Lučanah (Leutschach) in v Arvežu (Arnfels). Da se Nemcem nakana ni posrečila, se imamo zahvaliti poglavitno takratnemu nadučitelju pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, žal že pokojnemu neustrašnemu narodnemu borcu Al. Majcenu, ki je dosegel, da so Gradiščani z glavno podporo CMD

vse, da bi dosegli lastno šolo. Njihove težnje so krepko podpirali takratni okrajni šolski nadzornik g. Matija Senkovič, njegov naslednik g. Ivan Tomažič in sreski načelnik g. dr. Senekovič. Najprej so Gradiščani dosegli lastni šolski okoliš in zasilno učno sobo v neki kmečki hiši, kjer se je gnetlo v majhni, nizki in zakajeni sobi nad 60 otrok (danes jih štejejo že nad 90). G. Tomažič kot dober poznavalec obmejnih razmer je bil (in je še) član glavnega odbora CMD ter je dosegel pri družbi, da je leta 1932 kupila primerno zemljišče na lepi ravnici 10 minut pod avstrijsko mejo. Prav lič-

no in moderno stavbo je zgradil stavbni mojster g. Fr. Vrabl, blagoslovil pa jo je domačin, stolni prošt g. dr. Maksimilijan Vraber iz Maribora ob asistenci gg. župnikov iz Kaple in od Sv. Duha na

Ostrem vrhu. Domače prebivalstvo je po vseh močeh navdušeno sodelovalo pri gradnji šole. Velike zasluge za novo šolo ima tudi g. Ivan Robnik, ki je tako-rekoč vodil vse delo.

Otvoritev Narodne šole

Družbe sv. Cirila in Metoda v Gradišču

Na rojstni dan našega mladega kralja Petra II. 6. septembra je bila otvorjena v obmejnem Gradišču na Kozjaku nova šola. Slovesnost je privabila kljub neugodnemu vremenu in slabi cesti veliko množico ljudi. Bilo je tudi nad sto gostov samo iz Maribora, ki so s svojim posetom razveselili domače prebivalstvo.

Domačini so prav lepo okrasili novo šolo in postavili lepe slavoloke in mlaje. Pri vstopu v okoliš Gradišča je goste pozdravil napis: »Ko stopate na naša tla, pozdravljeni nam od srca.« Pri stari šoli je bil na slavoloku napis: »Zdaj kličemo Ti iz srca, pozdravljena, zahvaljena!«

Pri Grilu, kakor se imenuje gospodar stare šole, je bilo ganljivo slovo učencev. Velika množica je prisostvovala poslovitvi učencev. Kranjčeva Marica se je v vezani besedi poslovila od hišnega gospodarja in gospodinje. Mala Terezika pa je pozdravila g. prvomestnika CMD z besedami: »Cenjeni prvomestnik Družbe sv. Cirila in Metoda!

*Jaz mala sem Terezika,
najmlajša gradiška šolarca,
pokloniti se Vam želim,
da Vam ta šopek izročim,*

*sprejmite ga, o naš gospod,
poklanja Vam ga mladi rod,
in kličem Vam iz srca vseh
pozdravljeni na naših tleh!«*

Sledila je še zahvala učenke Šmidove Štefke gospodu šol. upravitelju. Ob pokanju možnarjev se je nato razvil dolg spreved z godbo na čelu k novi šoli.

Vsa slovesnost bi se morala vršiti na prostem in je bil v ta namen postav-

ljen altar pred šolo. Žal, da se je tik pred sv. mašo vlila ploha in so altar morali prenesti v šolsko sobo.

Domačin, stolni prošt dr. Maksimilijan Vraber, je izvršil blagoslovitev ob asistenci gg. župnikov s Kapele in Sv. Duha na Ostrem vrhu. Po blagoslovitvi je bila sv. maša, med katero je imel g. stolni prošt krasen govor o pomenu šole za družino, občino in državo. Lepo je popisal delo CMD in se je družbi zahvalil za trud in požrtvovalnost. V svojem govoru je tudi pozival ljudstvo in mladino k zvestobi do mladega kralja, čigar rojstni dan je bil ta dan. Med mašo so peli učenci in domači pevski zbor. Z »Bože pravde« je bil cerkveni del slovesnosti končan.

Šolski upravitelj Turk Jože je nato pozdravil navzoče goste: Vodstvo CMD in sicer prvomestnika ing. J. Mačkoviška, gl. tajnika ravnatelja M. Grudna in člane gl. odbora; nač. prosvetnega oddelka prof. Breznika, šol. nadz. Tomažiča, nar. posl. Prekorška, g. prošta dr. Maksimilijana Vraberja, gg. župnika Holcmana in Lorenčiča, predsed. obl. odb. Jadranske Straže dr. F. Lipolda, zastop. srez. nač. nadz. Bobiča, komandanta pogran. čete kap. Dimitrijeviča Nikolo, narodna poslanca dr. Jančiča, in Janžekoviča, bivšega sres. nač. dr. Senekoviča, zastop. Sokolske župe Maribor g. direk. Mastnaka, zastop. Sokola matica g. Lenarta, predsed. marib. mošk. podruž. CMD dr. Lasiča, predsed. marib. žen. podruž. CMD go. dr. Lipoldovo, predsed. NO dr. A. Dolarja, zastop. ZKD učit. Goleža, zastop. Glasbene Matice, g. Arnuša, g. Robnika, nadziratelja stavbnih del, zastop.

SPD dr. Tominška, sres. nadz. Močnika, zast. drž. real. gimn. prof. Mravljaka, bivšega upravitelja pri sv. Duhu Križniča, uprav. II. dekl. šole v Mariboru g. Juvančičevo, uprav. deč. ban. doma g. Vomerja, vse učiteljstvo, graditelja šole g. Vrablja in vse mojstre in rokodelce.

Posebno se je zahvalil g. Robniku, ki je bil ta dan tridesetih v Gradišču in čigar nemala zasluga je, da se je vse v tako lepem redu izvršilo brez vsake zakasnitve.

Nato je stavbenik g. Vrabl izročil ključe poslopja g. prvomestniku. V daljšem govoru je prvomestnik orisal delovanje CMD in nato izročil ključ predsedniku šol. odbora g. Železniku. Ta se je zahvalil g. prvomestniku in izročil ključ šol. upravitelju. V imenu mladine in domačinov se je on zahvalil družbi za tako krasno šolsko poslopje. Globok vtis na vse prisotne pa je napravila skupna zahvala in zaobljuba vse šolske mladine. Posebna zahvala je veljala tudi g. nadz. Tomažiču, očetu nove šole, in g. Mastnaku, ravnatelju hum. gimnazije v Mariboru, čije dijaki vsako leto obdare učence za božič.

V imenu šolske mladine se je nato zahvalila učenka Grilova Pepca.

»Cenjeni dobrotniki!

Vesela sem, da so mene, Grilovo Pepco, kot učenka izbrali g. upravitelja, da se v imenu gradiških šolarjev, sedanjih in bodočih, Vam cenjene dame in gospodje Družbe sv. Cirila in Metoda, pristrčno zahvalim za našo prostrano in lepo šolo in Vam, cenjeni gostje, za lep obisk in za današnji dan. Če bi Vi, dobrotniki od Družbe sv. Cirila in Metoda, ne začeli s šolo, ko je nas že 90 šolarjev, morali bi v staro tesno šolo in bogve, če bi šolo sploh kedaj imeli in kakšno.

Povedati Vam moram, da smo z veseljem pomagali tudi mi šolarji. »Kaj le, boste dejali, takle drobiž!« Saj imamo tudi mi roke in veliko veselja, pa gre vse! Pozimi smo zmrzovali, ko smo vozili pesek, zlagali opeko in popravljali cesto za naše voličke. Vedeli smo, da

je to za našo šolo. Pri tem delu so pomagale tudi naše mame in očetje. Hvala Vam, ljubi starši, za ves Vaš trud za nas!

Drugega Vam nimamo dati, cenjeni gospodje, ko naša mlada srca in iskreno zahvalo. Cenjenemu prvomestniku g. inž. Mačkovšku, ki je razumel naše potrebe, se gradiška mladina iskreno zahvaljuje, enako g. šol. nadz. za njegov trud. Obljubljamo, da bomo zvesti Slovenci in Jugoslovani.«

Sledile so še druge zahvale učencev. Pozornost je vzbudila priložnostna pesnitev gđc. Cerinškove. Vse to se je vršilo v šolski sobi.

Ker je dež ponehal, se je slovesnost nadaljevala na prostem. G. prosvetni šef prof. Breznik se je v imenu banske uprave zahvalil družbi, navzočim pa predočil koristi šole. Sreski šol. nadz. Bobič je navzočim staršem tofmačil potrebo po vzgoji mladine. V imenu mater se je zahvalila družbi ga. Kranjčeva. Opisala je nekdanje trpljenje otrok, staršev in učiteljev v stari šoli. Oficialni del prireditve je bil s tem končan.

Gradiščani pa so pripravili majhno presenečenje. Takoj je povzel besedo g. Kranjc in na koncu govora odkril ploščo, vzdano pri vhodu. Na marmorni plošči se blesti napis: Zgrajena 1935 — 1936 po zaslugi Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani s sodelovanjem domačinov. Vodstvo CMD: inž. J. Mačkovšek, prvomestnik, M. Gruden, gl. tajnik. Glavni odbor: g. Tomažič šol. nadz. Iz hvaležnosti ter v pobudo svojim naslednikom vzdali starši otrok.

Sledil je še govor g. Vraberja ml. in zastopnika domačega pevskega zbora.

Slovesnost, tako važna v zgodovini Gradišča, je bila zaključena. Domača godba in pevski zbor ter pevski zbor »Nanos« so doprinesli k veselemu razpoloženju, ki ga ni prekinil niti dež. Le težko so se gostje ločili od Gradiščanov, ki so se vsem takoj priljubili.

Napisa: »Meja se zahvaljuje« in »Ne zabite nas,« sta se vsem vtisnila v spomin. Tam ob severni meji je Družba sezidala novo šolo, ki bo z besedami dr. Lasiča res »gradišče v Gradišču.«

U E S T N I K

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
LI.

C E R T I F I C A T E

That the above named person is a member of the

of

Velika skupščina

Družbe sv. Cirila in Metoda I. 1936

(Redna 47. skupščina v Mariboru dne 8. septembra 1936)

Za veliko skupščino CMD je bil Maribor slovesno okrašen z zastavami, ki so jih po zgledu mestnega načelstva mariborskega razobesili množestvilni posestniki.

Ob prihodu dopoldanskega ptujskega in ljubljanskega vlaka so se zbrali na kolodvoru številni zastopniki raznih uradov, korporacij in društev ter prijatelji CMD in je došlo skupščinarje prav pristrčno pozdravil *mariborski podžupan* g. Žebot v imenu mestne občine, v imenu mariborskih podružnic CMD g. dr. *Ferdo Lasič* in dva malčka, ki sta želela Družbi največ uspeha.

Za pristrčen sprejem se je iskreno zahvalil prvomestnik *ing. Janko Mačkoveš*, ki je med drugim poudarjal sledeče:

S posebnim veseljem prihajajo Cirilmetodarji v naše prelepo podravsko ozemlje, v budni naš Maribor. Vsa naša narodna obramba pa se še s posebno radostjo spominja dejstva, da je Podravje in Pomurje za časa prevrata s svojstvenim plebiscitom odločilo svojo državno pripadnost, saj je to svojo voljo izvedlo s svojimi lastnimi silami. To zgodovinsko dejanje je naše Podravje izvedlo za našo celokupnost in je že radi tega tudi vsa ta celokupnost dolžna podpreti naše obmejne predele v njihovi borbi za obstanek. Kot mal doprines in v zahvalo naši severni meji naj bi bila sprejeta tudi naša nova obmejna narodna šola v Gradišču. Živela naša severna meja! — Vsi nagovori so bili tople sprejeti in živahno odobravani.

V veliki dvorani Narodnega doma je ob 10. uri otvoril prvomestnik *ing. Janko Mačkoveš* številno obiskano glavno skupščino s toplim pozdravom na vse navzočne. Izvajal je:

Spoštovane dame in gospodje, dragi skupščinarji!

Otvorjam 47. veliko skupščino naše obrambne družbe in ugotavljam sklepčnost.

Izbrali smo se letos ob Dravi, v središču pokrajine, ki je vršila odresilna dejanja na prelomnici naše zgodovine, katerim dejstvom smo dolžni največjo zahvalo, Podravju in severni meji naš prvi pozdrav!

Pozdravljam pristrčno Vas vse, ki ste prihiteli na ta zbor, posebno pa pozdravljam zastopnike oblastev, samouprav, korporacij, obrambnih, višeskih, kulturnih, prosvetnih in drugih organizacij in delavcev. Poimensko je pozdravil navzočega prosvetnega šefa načelnika Breznika, mariborskega podžupana Žebota, šolskega nadzornika Ferda Bobiča kot zastopnika sreskega načelnika, ministra dr. Vek. Kukovca, predsednika okrožnega sodišča dr. Žihra, narodne poslance Doberška, dr. Fuixa, dr. Jančiča, Janžekoviča, Lukačiča, Prekorška in Turka, župana slovenjebistriškega dr. Pučnika, starosto sokolske župe maribor-

ske dr. Goriška, banovinskega svetnika dr. Visešnjaka, prvega slovenskega župana celjskega dr. Hrašovca, zastopnika mariborskega matičnega sokolskega društva Bureša, zastopnika ptujskega Sokola in sreskega odbora N. O. dr. Šalamuna, ravnatelja realne gimnazije dr. Herica, ravnatelja klasične gimnazije Mastnaka, ravnatelja Vrečarja in g. Lavrenčiča kot zastopnika mestnega odbora J. S., dr. Sušnika in prof. Mlakarja kot zastopnika Slov. Straže, gospo Ivanko Lipoldovo kot zastopnico Zenskega društva, gospo Olgo Balonovo kot zastopnico Počitniškega doma kraljice Marije, dr. Lipolda kot zastopnika oblast. odbora J. S., g. Vauda kot zastopnika učiteljskega društva Maribor I. br., g. Vomra kot zastopnika JUU sekcija Ljubljana, g. Marina Kralja in gospo Antonijo Pintarjevo kot zastopnika društva »Nanos«, prof. Silo kot zastopnika profesorkega društva za dravsko banovino, jurista Strmška kot zastopnika Društva Jugoslov. akademikov v Mariboru, prof. dr. A. Dolarja kot zastopnika N. O. in Zveze Maistrovih borec i. dr. Prav posebno se je prvomestnik zahvalil dr. Kacu kot gospodarju Narodnega doma za gostoljubno streho ter sporočil, da so poslali pismene pozdrave mnogi Cirilmetodarji, ki se zborovanja niso mogli udeležiti, kakor senator dr. Albert Kramer, podban v p. dr. Pirkmajer, nar. poslanec Albin Koman in Milan Mravlje, prof. Jeran za Zvezo kulturnih društev, dvorna dama gospa dr. Tavčarjeva, divizionar dravske banovine, gospe Bevkova in Svetčeva iz Litije, Savez emigrantov, Jugosl. napred. akad. društvo Jadran itd. Prav posebno je pozdravil najstarejšo navzočo Cirilmetodarico gospo Šentjurčevo (živahno aklamiranje).

Udanostna brzojavka kralju.

Nato je prvomestnik nadaljeval:

»Uvodoma k našim poročilom pa se predvsem spomnimo našega mladega kralja, na katerega rojstni dan je bila otvorjena naša nova obmejna trdnjava v Gradišču.

Predlagam, da se odpošlje naslednja brzojavka:

Maršalatu dvora

v Beogradu.

Zborovalci velike skupščine narodno obrambne Cirilmetodove družbe, ki se vrši danes v Mariboru, se spominjajo v globoki vdanosti Njegovega Veličanstva kralja in vsega kraljevskega doma.

Predlog je bil sprejet z navdušenim odobravanjem.

Nadalje se je prvomestnik spominjal vseh zasluznih Cirilmetodarjev, ki nam jih je pobrala neizprosna smrt tekem zadnjega leta (glej spis »Naši grobovi«), nakar je nadaljeval:

Svojevstvene naloge našega povojnega obrambnega delovanja ne dopuščajo širše publicitete. Sicer so znane tudi širši javnosti nekatere akcije naše družbe, saj čuje in vidi dostikrat delovanje na severni meji, v Prekmurju in na Kočevskem; bodisi da so to podpore v učilih, ali božičnice, ali podpore šolskih odrov, pa tudi oskrbovanje s knjigami in razne prosvetne akcije: vidi tudi novo šolo v Gradišču. Nepoznane pa ostanejo že po svoji naravi premožne stvari, pa najsi bodo podpore v določenih predelih, bodisi intervencije, delo in napor tako splošnega kot tudi posebnega značaja, ki često zavzemajo široko polje in zadajajo mnogo skrbi.

Navezani smo zato na zaupanje našega članstva, kateremu smo zanj iskreno hvaležni.

Delujočim našim podružnicam so se pridružile nadaljnje oživljene in nove in sicer v Cerkljah pri Kranju, v Logatcu, v Moravčah, v Ormožu, v Planini pri Rakeku, na Savi (Jesenice—Kor. Bela) in na naših obmejnih postojankah Sv. Jernej nad Muto, Sv. Trije kralji nad Marenbergom ter naša snujoča se najmlajša podružnica v Gradišču pod Ostrim vrhom.

POLOŽAJ NAŠE MANJŠINE NA PRIMORSKEM V PRETEKLEM LETU

Zadnje leto je bilo v znamenju vojne v Abesiniji. Slovenski in hrvaški fantje s Primorskega so bili prvič prisiljeni, da žrtvujejo svojo kri za novega gospodarja in tlačitelja. Po uradnih poročilih je doslej padlo na abesinski fronti okoli štirideset naših fantov. Koliko jih je bilo težje ali lažje ranjenih in koliko se jih je vrnilo bolnih v svoj rojstni kraj, nam žal ni znano. Po velikem celotnem številu takih nesrečnežev pa smemo sklepati, da je med njimi tudi veliko naših ljudi. Razen tega pa je nastala še dosti večja škoda zaradi dejstva, da je veliko število naših fantov zapustilo svojo rodno grudo in se umaknilo preko meje pred abesinsko zadevo.

Na Primorskem samem pa se je naš položaj poslabšal ne samo zaradi odhoda tolikih mladih bodočih gospodarjev, temveč tudi zaradi gospodarske krize, ki je udarila našega človeka in ki je močno olajšala razlastitev našega kmeta ter pospešila italijansko kolonizacijo naših krajev. Ta akcija je zelo širokopotezna in se naslanja očitno na ogromna denarna sredstva. Vse kaže, da so s to akcijo združeni vojaški momenti; akciji sami pa je dal še poseben poudarek sam načelnik rimske vlade s svojim nedavnim obiskom v Raški dolini.

Vzporedno s to gospodarsko-kolonizacijsko penetracijo se vrši na najširši način jezikovna penetracija. V to svrhu služi poleg nešteti italijanskih šolskih vrtev in italijanskih ljudskih in nadaljevalnih šol veliko število italijanskih tečajev, ki jih vzdržuje z državno podporo društvo »Italia Redenta«. Samo v preteklem letu je to društvo otvorilo v najbolj zapuščenih slovenskih naselbinah 293 takih tečajev, ki so obvezni za šoli odraslo mladino in za vse prebivalstvo

sploh, brez starostne meje, ki še ni pohajalo v italijansko ljudsko šolo. Še bolj radikalne posledice, kakor ta vzgoja v italijanskem jeziku in v italijanskem fašističnem duhu, utegne imeti sistematična vojaška vzgoja, ki se pričena že v ljudski šoli, nadaljuje v avangardističnih organizacijah, doseže svoj višek v obvezni predvojaški izobrazbi in v redni vojaški službi ter se ohrani živa v tako zvani povojaški izobrazbi v fašistični milici, tako da je vsak italijanski državljani od svojega osmega leta dalje ali morda še prej, pa do svojega 55. leta aktiven vojak, in to ne morda samo na papirju, temveč dejanski. Da, celo vzgoja ženske mladine nosi pečat vojaške vzgoje. In prav v tem je največja nevarnost, da se nam naš naraščaj prej ali slej odtuji.

Zal so višje in najvišje cerkvene oblasti tudi v preteklem letu stale ne samo pasivno nasproti raznarodovanju našega življa na Primorskem, temveč ni opaziti njih intervencije niti takrat, ko so politične oblasti v tej svoji akciji prekršile določbe dogovora med Vatikanom in Kvirinatom in kršile dogovorjene pravice katoliške cerkve. Le tako si lahko tolmačimo dejstvo, da so lahko politične oblasti v Trstu povsem prepovedale rabo slovenskega jezika v cerkvah Trsta in njegovih predmestij in da niso cerkvene oblasti proti takemu očitnemu kršenju cerkvenih pravic niti najmanj protestirale niti tedaj, ko so pretepal, aretirali in drugače zlostavljali vernike, ki so zaradi opustitve domače govornice zapustili domačo cerkev in iskali tolažbo v drugi cerkvi, kjer se je lahko še slišal naš jezik; da, niti tedaj, ko so ostale cerkve po odpravi našega jezika dobesedno prazne. Če nas ne varajo vesti zadnjih dni, so sedaj baje zopet dovolili naš jezik v predmestju, toda istočasno je prišla vest, da so prepovedali naš jezik v goriški cerkvi.

IN NAŠ NAROD NA KOROŠKEM...?

Politično ne pomenijo Slovenci na Koroškem danes skoraj nič več. Nimajo prav nobenih političnih pravic, ne kot narodna manjšina, ne kot avstrijski državljani. Dogovorjeni laži in dicemstvu se je na Koroškem pridružilo še politično nepoštenje in hinavska zloba.

Ze rajni Dollfuss, a še mnogo več sedanji avstrijski kancelar dr. Šušnik, sta pri več prilikah obljubljala koroškim Slovincem izboljšanje njihovega političnega in kulturnega položaja. Čeprav so bili naši ljudje že tolikokrat opeharjeni, so vseeno verjeli tem obljubam, ki so prihajale vendar z najvišjih mest v državi, ki vedno znova naglašajo svoje katoliško poslanstvo. Po zadnjem potovanju kancelarja po Koroški pa se je naselil obup v duše našega naroda in njegovih voditeljev. Jasno jim je povedal kancelar, da so prepuščeni samim sebi, da se na Koroškem ne bo ničesar spremenilo, kajti: Slovenci naj se kar sami lepo pobotajo s koroško nemškutarijo!

»Domovinska fronta«, kot edina v Avstriji obstoječa legalna politična organizacija, katere so se koroški Slovenci in njihovi voditelji kot dobri in preizkušeni patriotje oklenili brez predhodkov in zahrbtnih misli, je postala v rokah

celovških renegatov grozno orodje za politično in kulturno ugonabljanje koroških Slovencev. V imenu domovinske fronte vladajo slovenskim občinam nemškutarski župani, se postavljajo slovenskim župnijam nemški duhovniki, v imenu demovinske fronte se pošiljajo v Celovec k škofu deputacije, ki prosijo za nemške pridige in nemško petje!

Saj tudi drugače biti ne more, ko prevladujejo v novem, pravkar preosnovanem deželnem vodstvu domovinske fronte hitlerjansko pobarvani eksponenti celovškega Heimatbunda. Ne more se in ne more pomiriti lepa koroška dežela, ki je v svoji duši do polovice hitlerjanska, z eno tretjino komunistična in z ostalo šestino če že ne patriotska pa vsaj indiferentna ter udana v voljo božjo. A vse tri skupine so demoralizirane, zbegane in gnile. K tej gnilobi je priklenjen ubogi naš narod, v tem strupenem vzdušju hira in umira naša mladina.

Kulturno nas tepeta šola in cerkev. V širokem pasu od Vrat do Podkloštra preko Baškega jezera, Lipe in Rožeka tja do Vrbskega jezera sta nam šola in cerkev že toliko germanizirali mladino, da šoloobvezni in šoli odrasli mladi Korošci že nočejo več javno govoriti slovenski. Isti pojav se opaža tudi v pasu južno od Celovca preko Zihpolj do Borovelj, v Zrelec, Grabštajnu, v okolici Velikovec in Grebinja. Če bodo ti mladi Korošci še pozabili svoj slovenski očenaš, potem bo naš življenj na Koroškem zreduciran na tri enklave: na Srednjo Zilo, Spodnji Roč ter Južno Podjuno.

Vrata, Podklošter, Podvetrov, Marija na Zili, Vrba, Vetrinj, Zrelec, Borovlje, Grabštajn, Šentotmaž, Timenica, Otmanje, Velikovec, Kneža in Grebinj so danes brez slovenskih duhovnikov in brez slovenske kateheze! Tu je najmanj 30.000 Slovencev. Pripovedujejo, da je postalo starega škofa dr. Heffterja v Celovcu že strah pred sadovi, ki so pogнали iz semena, posejanega v prvih letih po plebiscitu. — Koliko vse bolj pa skrbi ta razvoj šele naše zavedne ljudi na Koroškem!

Samo to jih tlaži, da raste na Koroškem nov, pogumen rod mlade inteligence. 140 srednješolcev, nad 20 bogoslovcev in 15 akademikov se pripravljajo, da stopi na opustošene naše njive in da jih globoko preorje in bogato poseje, dokler je na nebu še dan... V prihodnjih dveh, treh letih pričakujejo koroški Slovenci štiri mlade zdravnike in vsaj deset pravih svojih duhovnikov, katerim bodo sledili pozneje še drugi, še mlajši. V novi dobi so zrastle, z novimi idejami so prežeti in z mnogim optimizmom oboroženi.

Vsem našim zamejnim bratom pa veljaj v njihovi pretežki borbi naša stalna misel: « (Burno odobravanje).

POZDRAVNI NAGOVORI RAZNIH ZASTOPNIKOV

Za prvomestnikom so se oglašali k besedi: načelnik prosvetnega oddelka in zastopnik g. bana g. Breznik, za Klub koroških Slovencev nar. poslanec g. Doberšek, za CM podružnico pri Sv. Treh kraljih učitelj g. Kolar, za Zvezo kmetijskih fantov in deklet g. dr. Rosina, za JUU učitelj

g. Vauda, za Zvezo Maistrovih borcev g. prof. Dolar A., za Zvezo naprednih starešin g. dr. Jančič, za Sokolsko župo Maribor g. dr. Gorišek, kot zastopnik Prekmurja šol. upr. iz Pertoce g. Poredoš, za Jugoslovansko-bolgarsko ligo g. prof. Šedivy, nadalje zastopnik akademske mladine g. Stare, zastopnik Slomškove družbe i. dr.

TAJNIŠKO POROČILO

Družbin tajnik g. Mirko Gruden je podal nastopno poročilo:

Špoštovana skupščina, zvesti naši sodelavci in sodelavke!

Lani smo stali na važnem mejniku našega delovanja. Slavili smo skromno, toda gorečih src, svoj 50 letni obstanek. Polagali smo račun o delu svojih prednikov in o lastnih naporih. — Praznik je za nami. Začel se je zopet delavni dan, težak in ne vedno tak, kot bi si ga želeli. To poročilo naj Vam priča, kako smo skušali izvršiti nalogo, ki ste nam jo poverili.

Nalogo ste nam poverili vi, delo pa so nam narekemale notranje in zunanje prilike.

Notranje prilike z narodno-obrambnega vidika, in samo s tega hočemo gledati, niso bile in niso take, da bi jih mogli biti veseli. Po osvobojenju je naš človek domneval, da je dobojevana vojna med slovanstvom in germanstvom. Naravna posledica tega je bilo neko nezanimanje za naše delo, češ: čemu brambovci, če ni česa braniti. Morda je bilo to naziranje umevno prva leta po osvobojenju, ko je bil nasprotnik navidezno str. Danes je pa tako mnenje pogubno in lahko usodopolno. Naši nasprotniki so se ojačili. Oni delajo sistematično, požrtvovalno in — žalostna ugotovitev — ponekod tudi uspešno, in to so tiste omenjene zunanje prilike, ki nam narekujejo delo, ki ga moramo izvrševati.

Pri tem delu pa žal ne najdemo, kot povedano, tudi danes še ne, med našimi ljudmi tistega umevanja in tiste podpore, ki bi jo smeli pričakovati. V mislih nimam samo gmotnih podpor, ki so gotovo važne, že zaradi tega, ker naši nasprotniki v tem oziru niso varčni. Prvenstveno pa menim ono moralno podporo, ono voljo za sodelovanje, smisel za resnost položaja in gorečo voljo, da tisto, kar je naše, ne damo in ne odstopimo nikomur, niti za lepe besede, niti za blesteče novce.

Naš slovenski človek je borben samo v ekstazi, ali pa v najhujši sili, ko je njegova borbenost večkrat prekasna. Drugače pa živi: kot z delom in skrbmi preobremenjeni kmet; kot delavec, odvisen od svojega gospodarja, ki je žal v neštetihih slučajih po jeziku in mišljenju drugače usmerjen, kot je za našega človeka in nas vse dobro; kot miren neborben meščan, kot korekten uradnik s skromno eksistenco. Tega našega človeka pozanimati za naše narodno-obrambne probleme je težko, ker vam postavi nasproti svoje argumente, bodisi: ne smem, če je odvisen, bodisi: ne morem, če ga tarejo skrbi, kar je končno razumljivo, ali pa če je indolent, kar je neodustvarljivo.

Ustvarili smo si stalen stik z našimi obmejnimi kraji in z našim, kot govorimo, kočevskim

otokom. Poročila, ki jih dobivamo od tam, so vse bolj ko razveseljiva. Saj se danes v naši državi še vedno dogaja, da izpostavljenec nemškega gospodarja nahruli našega malega človeka z: »Windischer Hund«, ko mu gospodar istočasno daje tako sramotno nizek zaslužek, da bi pri svojih rojakih istega jezika izzval v enakem položaju in pri enakih okoliščinah psovke, ki bi bile na pol slične oni, s katero pita našega ponižnega človeka.

Radi ljubega miru in tihega, včasih tudi udobnega sožitja, se naš človek večkrat druži z našimi narodnimi nasprotniki, kateri razumejo iz položaja, ki ga naš človek v družbi zavzema, kovati zase in za njihovo stvar kapital; v najmilejšem slučaju pa uspavajo našega človeka, češ: saj nisem nevaren, ko živim v tako lepem sporazumu s teboj.

In tako se naši narodni nasprotniki poslužujejo svojih, z veliko prebrisanostjo ustvarjenih zvez, da dosežejo svoje cilje, ki so večkrat v čistem nasprotju z našimi narodnimi težnjami in včasih že kar ranijo najobčutljivejše organe našega narodnega telesa.

Na tako pripravljenem terenu ni težko sejati naši državi in našemu narodu neprijazno razpoloženje. Ljudje, ki simpatizirajo z narodom, ki je naš mejaš na severni meji, in ki so po večini odpadniki našega naroda, vcepljajo našim ljudem, opozarjajoč jih na navidezne dobrine onkraj meje, malodušnost, ki se spremeni v nezadovoljstvo z razmerami tokraj meje in kasneje v mržnjo. Saj se je celo dogodilo, da je krošnjar iz bivše Kranjske v nacionalno izpostavljenem kraju ustvarjal z naštevanjem vseh mogočih nedostatnosti v naši državi, med tamošnjim prebivalstvom slabo razpoloženje, dasi se je izkazalo, da je vse, kar ima on in njegovi otroci, pridobljeno v tej obrekovani Jugoslaviji.

V slabem razpoloženju pomnožuje n. pr. naš človek ponekod na severni meji število one peščice Nemcev in nemških simpatizerjev, ki zahtevajo manjšinske šole. V nekem izpostavljenem kraju, kjer obstoji namera otvoriti narodno šolo, je slovensko prebivalstvo, naščevano od tamošnjih Nemcev in njih privrženecv, protestiralo, češ, da bi ta šola preveč bremenila občino. Inspiratorji tega pokreta so bili Nemci, kateri so seveda zatajili nacionalni moment, ki jih je bodel in ga spretno prikrili z gospodarskimi prilikami.

Iz teh razlogov smo opozorili ministrstvo prosvete na kvarnost odloka, ki predvideva in smatra za merodajno izjavo očetovo za dodelitev otroka v čisto narodno ali pa v manjšinsko šolo. Predlagali smo ministrstvu, da črta ta dostavek.

Druga nevarnost nam je pretila iz prodaje nepremičnin na naših mejah v roke inozemcev, ki so nam sovražni. Ker ti tujci razpolagajo z boljšo valuto kot mi, jim ni bilo težko kupiti obmejno posestvo našega gospodarsko šibkega človeka in na ta način ustvariti opasne trdnjave vzdolž naše meje.

Tudi na te slučaje je CIMID opetovano opozorila merodajna mesta in prosila za obnovitev člena 342 finančnega zakona iz l. 1927/28, ki urav-

nava prodajanje in nakupovanje zemlje na obmejnem teritoriju 50 km od meje.

Kot znano je bil navedeni člen finančnega zakona z nekimi pristavkom obnovljen. Čakamo še na pravilnik, ki naj trajno uredi to pereče vprašanje.

Zelo važno za CIMD je vprašanje naših obmejnih šol in onih na Kočevskem. Podpiramo jih po svojih najboljših močeh in kolikor zmoremo s tem, da zalagamo njihove šolske knjižnice s slovenskimi knjigami in pesmaricami, prispevamo za njihove nove šolske odre, prirajamo božičnice, pošiljamo slovenske molitvenike v kraje, koder si slovenska beseda komaj utira pot, podpiramo ponekod gmotno tudi učiteljstvo, ki vrši pod najtežjimi prilikami na meji važne in uspešne funkcije v narodno-obrambnem oziru. V krajih na meji, kjer prevladuje po tradiciji nedržavni jezik, smo podpirali slovenske učne tečaje.

Naš ponos pa je nova Narodna šola v Gradišču tik ob meji proti Avstriji.

Dne 3. septembra 1935 smo začeli zidati in 3. avgusta 1936 pa je bilo delo končano.

Postavili smo z velikimi žrtvami s sodelovanjem pridnih gradiških vaščanov novo, vsem modernim predpisom odgovarjajočo šolo, ki naj domačinom in vsem našim ljudem ob meji priča, da nismo nanje pozabili, da hočemo sedaj in v bodoče skrbeti, da bodo nemotni imeli priliko izobraževati se v svojem materinskem jeziku in da ne bodo imeli občutka, da je tam preko vse lepše in boljše.

Stroški za gradnjo znašajo Din 279.477,01, za Din 19.424,74 manj kot smo predvidevali v proračunu.

K tem stroškom so prispevali:

država z:	Din	5.000.—
Dravska banovina z:	„	8.000.—
Občina Selnica ob Dravi z:	„	5.000.—
Skupaj	Din	18.000.—

Poleg tega je država naklonila krajevemu šolskemu odboru v Gradišču Din 15.000.— za nabavo šolskih potrebščin.

Ob otvoritvi šole v Gradišču se je g. prvomestnik zahvalil vsem našim sodelavcem, ki so pomagali dokončati to koristno delo.

V veliko uteho in bodrilo nam je, ko smemo pri tej priliki ugotoviti, da imamo še vedno dovolj dobrih sodelavcev, ki so nam z vso vneto pomagali z delom in navseti.

V nekem tajniškem poročilu izza predvojne dobe citam sledeče: »Preostaja nam prestopiti na Kranjsko, kjer smo morali žalibog tudi delovati. Predvsem je bila potreba, da zavarujemo vzhodno mejo kočevskega otoka.«

Morda se čuje moja ugotovitev iz sedanje dobe naravnost smešna, da je kočevsko vprašanje v povojni dobi postalo še bolj pereče. Res pa je le. To vprašanje nam dela resne skrbi. Kočevsko ozemlje je za Nemce tu in onstran meje predmet trajnega zanimanja in negovanja, saj bi drugače ne bilo mogoče, da peščica Kočevjarjev nemškega, boljše kočevskega jezika, danes živi in de-

la bolj uspešno kot v predvojni dobi, ko so imeli preko svojega »kočevskega gospoda«, vso pomoč in protekcijo dunajske centralne oblasti. Dejstvo je, da kočevsko zemljo preplavljajo »izletniki«, nemške narodnosti, tu- in izozemci, ki so v resnici agitatorji za nemško stvar. Dejstvo je, da je okoli kočevskih šol še mnogo činiteljev, ki želijo vzgajati tudi slovensko mladino v nemškem smislu. Ti činitelji mrze vse, kar je našega, dokaz, da je bil uprizorjen v Koprivniku na Vidovdan šolski štrajk, da so nekje na Kočevskem naščuvani otroci zažigali pred šolo slovenske šolske knjige.

Dejstvo je, da se mora naš slovenski človek boriti za slovensko besedo v cerkvi in žal le redkokdaj uspešno.

Tu moramo zastaviti vse svoje sile, da zbršimo ta madež iz osrčja naše ožje domovine. Nobena popustljivost, noben preračunljiv kompromis ni opravičljiv. Tisti slovenski človek, ki gre hladnokrvno preko dnevno pojavljajočih se kočevskih dogodkov, dasi ve zanje, ne zasluži, da je sin našega naroda.

Kočevsko ozemlje naj ima, izmed dobrih, najboljše slovenske uradnike, učitelje, narodne delavce, ki naj pravično, toda trdno pazijo na to, da ne bo imel Kočevjar preko svojih zajamčenih državljanskih še posebne pravice.

Vse te ugotovitve, ki naj bi bile nekako splošno situacijsko poročilo, so pazno zbrane in izvirajo iz podrobnih informacij z naše severne meje, iz Prekmurja in iz kočevskega ozemlja. Mi jih strogo pretresamo in preizkušamo, če so povsem resnične.

Ta dejstva pa nam in Vam s poudarkom narakujejo, da se resno in žilavo poprimemo narodno obrambnega dela, da nam ne bodo naši potomci očitali, da nismo dovoljno čuvali bistvenih življenjskih interesov našega naroda in njegovega jezika.

Pri tem delu se tudi danes ne smemo zanašati na nikogar kot na sebe. Tudi danes velja ugotovitev tovariša tajnika iz predvojnne dobe: »V teh razmerah, ki se menda še dolgo ne bodo izboljšale, smo morali opustiti nado na kako pomoč od zunaj, morali smo delati nadalje, da utrdimo obstanek in napredek Družbe sv. Cirila in Metoda. Mi ne nabiramo le denarja, ampak duše slovenske hočemo vse zbrati pod prapor svoj«.

In pravi dalje: »Odkrito se bomo veselili, ko bodo stale na meji šolske trdnjave kateregakoli narodno-obrambnega društva. Vsi smatramo za svojo nalogo, da tekmujejo med seboj v narodno-obrambnem delu in zadovoljni bomo vsi.«

Preostaja mi sedaj še poslovno poročilo.

Vodstvenih sej je bilo v poslovnem letu 6, seje ožjega odbora pa 3.

Vložni zapisnik izkazuje nad 2.000 poslovnih enot.

Naslovili smo tudi letos na občine okrog 400 prošenj za podpore. Odzvalo se je letos žal samo 22 občin z vsoto Din 3.155.

Banska uprava nam je naklonila:
za idejni tečaj v jeseni l. 1935 . . . Din 3.000.—
za siromašno deco Din 3.000.—
za pospeševanje narodne prosvete v
obmejnih krajih dravske banovine Din 3.000.—

Skupaj Din 9.000.—

za kar se ji tudi pri tej priliki zahvaljujemo, v nadi, da bo v bodoče krepko podprla naše nesebično delovanje za dobrobit našega naroda.

Poleg tega pa je banska uprava dovolila krajev-nemu šolskemu odboru v Gradišču ter upravni občini Selnica ob Dravi in upravni občini Brezno ob Dravi, v čije območje spada krajevni šolski odbor v Gradišču, brezobrestno posojilo Din 60.000.—, za katero smo navedenima občinama oziroma gradiškemu krajevnemu šolskemu odboru jamčili. Prevzeli smo tudi, proti nakazilu tega zneska, v svojo obvezo povračilo posojila v 10 letnih obrokih po Din 6.000.—, počenši s 31. marcem 1937. Na ta način imamo ugodnost 4% obrestne razlike.

Šolski upravitelj I. Supan iz Brežice nam je volil Din 10.000.—; ga. Olga dr. Tajnškova Din 500.—. Spominjamo se ju s hvaležnostjo!

Akadska podružnica Aleksandrove univerze v Ljubljani je priredila v novembru 1935 slavnostno jubilejno prireditev na Taboru ter je čisti dobiček Din 2.500.— nakazala glavni blagajni.

Sentpeterska podružnica je praznovala svoj 50 letni jubilej 14. marca t. l. Družba je prejela od te prireditve nad Din 10.000.—.

Obema podružnicama in vsem drugim, ki so nam za 50 letnico poslali čiste preostanke od svojih jubilejnih prireditev, iskrena hvala.

Delavnih podružnic imamo: 111
nedelavnih 13
prirastek novih, oziroma na novo oživlje-
nih znaša 8
Članov šteje družba nad 10.000.

Mešno predsedstvo nam je odstopilo 2 večji in 2 manjši sobi za stalno narodno obrambno razstavo. Prihodnje leto nameravamo uprizoriti kočevsko razstavo.

Mladinski jubilejni tečaj v dneh 4. in 5. septembra 1935 je izredno dobro uspel. Posamezne referate smo izdali v posebni brošuri »Naši obmejni problemi« v 1.500 izvodih, za katero je veliko zanimanje.

Učiteljskemu domu v Ljubljani smo darovali večji znesek, istotako onemu v Mariboru.

Za Božič smo bogato obdarili

38 šol na severni meji
14 šol v Prekmurju in
24 šol na Kočevskem.

Želeli smo, da nam obdarjena mladina v prostih spisih poroča o božičnici in o prilikah v njihovih krajih in smo dobili na ta način prav zanimivo gradivo.

Razdelili smo v tem poslovnem letu 564 šolskih knjig in veliko število mladinskega čtiva. Tudi pri tej priliki prosimo prijatelje naše mladine, da nam odstopijo prečitane knjige, da jih potem pošljamo v kraje, kjer je slovensko čtivo prepotrebno.

Potrebne pa so tudi knjige za odrasle. Javne knjižnice v obmejnih krajih so zelo važne. Prosimo tudi v tem oziru za pomoč.

Jubilejni koleki in božične ter velikonočne razglednice so se tudi letos obnesle. Prijatelji, segajte pridno po njih, saj s tem podpirate naša skupna stremjenja.

Pri tej priliki prosimo, da naj se na CIMD ne naslavlja prošnje osebnega značaja, ker mi upoštevamo samo take, ki imajo značaj javne koristi v narodno-obrambnem smislu.

Prav tako CIMD ne more gmotno podpirati izseljencev in njihovih organizacij izven stare zemlje, ker bi s tem prekoračila svoj delokrog, ki ga narekuje gmotno stanje družbe.

Omeniti moram še, da smo radevolje podpirali znanstvene in propagandne ekskurzije v nacionalno ogrožene kraje v naši državi.

Ne smemo pozabiti na predavanja Z. K. D. o kočevskem problemu, ki so povsod zbudila mnogo zanimanja.

V vseh naših težnjah pa nas je naše časopisje vsaki čas rado podprlo. Zlasti pa se moramo zahvaliti dnevniku »Jutru«, »Slovenskemu Narodu« in »Mariborskemu Večerniku«.

Ob sklepu pa pogledimo še tja k našim bratom v Čehoslovaški republiki, kako oni praktično delajo na narodno-obrambnem polju.

Ustredna Matica šolska izkazuje 151 podružnic ki so prispevale preko Kč 1.000.000.—. Volil ji je bilo v l. 1935 naklonjenih ca Kč 550.000.—, v 5 slučajih pa je postala v l. 1935 U. M. š. univerzalna dedinja.

Skupni dohodki so znašali ca Kč 8.500.000 in je U. M. š. lahko vzdrževala 5 srednjih šol, 20 strokovnih, 25 strokovnih šol za ženske poklice, 22 ljudskih šol, 203 vrtnice in preskrbovališča, 7 jezikovnih šol, 83 obrtnih in gospodarskih ter podprla nebroj drugih šol, ki niso v njeni oskrbi.

Stroški za vzdrževanje narodnih šol so znašali v l. 1935 čez Kč 7.000.000.—.

Tu, dragi prijatelji, se moramo učiti, kaj zmore zavednost in ljubezen do domovine.

Ta svetel primer domoljubja naj bo tudi nam vzor, ker potem bomo lahko z večjo samozavestjo zrlji v bodočnost.

(Burno odobravanje.)

BLAGAJNIŠKO POROČILO

Višji svetnik drž. železnic v p. g. Avgust Ludvik je poročal:

Slavna skupščina! Družbina bilanca za preteklo leto ni posebno razveseljiva, vendar moramo z ozirom na slabe gospodarske razmere biti zadovoljni.

Dohodki izkazujejo Din 627.130.03
proti prejšnjiletnim „ 644.370.73

nazadovali smo za „ 17.240.70

Prejeli smo posebej še za
prodano posestvo „ 195.000.—
ki je bilo inventirano samo za „ 60.000.—

ter tako pridobili „ 135.000.—

Ako od dohodkov Din 627.130.03
odštejemo izredne dohodke, to je:
obrambni sklad Din 3.240.—
Iv. Vrhovnika sklad „ 19.145.25
Tomo Zupana sklad „ 600.—
jubilejni sklad „ 38.502.25
„ 61.487.50

dobimo redne dohodke v l. 1935 Din 565.642.53
ter te primerjamo z rednimi dohodki iz leta 1934 „ 609.445.13

vidimo, da je bilo rednih dohodkov leta 1935 manj za Din 43.802.60

Razumljiv je ta izpadek, vendar ne sme nas plašiti pri našem delovanju.

Najvažnejši dohodki so vedno še prispevki podružnic, ki so dali leta 1935 i. s. na članarini, pokroviteljninah, od veselice i. t. d. Din 118.704.60
iz nabiralnikov „ 20.—
za obrambni sklad „ 2.840.—
za Tomo Zupana sklad „ 600.—
za Ivana Vrhovnika sklad „ 12.604.75
za jubilejni sklad „ 27.337.50

„ skupaj Din 162.106.85
Ker smo leta 1934 dobili skupaj „ 158.424.40

vidimo, da smo pri podružnicah nazadovali za Din 3.682.45

Navajamo prispevke prvih 10 podružnic:

1. Ljubljana, šentpeterska ženska podružnica Din 14.025.69
2. Ljubljana, mestna ženska „ 13.558.68
3. Ljubljana, šentjacobsko-trnovska moška „ 11.843.—
4. Ljubljana, šentjacobsko-trnovska ženska „ 10.467.44
5. Maribor, ženska „ 7.000.—
6. Celje, ženska „ 6.675.—
7. Maribor, moška „ 6.500.—
8. Celje, moška „ 6.071.—
9. Kranj „ 5.774.—
10. Trbovlje „ 5.566.50

Prednjači vedno šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani t. j. Din 14.025.69. Če pa seštejemo prispevke šentjacobsko-trnovske moške in ženske podružnice (Din 11.843+10.467.44) vidimo, da sta ti dve podružnici odvedli v letu 1935 izredno lepo vsoto med podružnicami t. j. Din 22.310.94.

Podpore samoupravnih korporacij, denarnih zavodov in dr. so znašale Din 50.783.—
prejšnje leto samo „ 3.350.—
napredovali smo za „ 47.433.—

Na raznih darovih smo prejeli Din 2.359.75
leta 1934 „ 2.144.—
prejeli smo torej več za Din 215.75

Iz nabiralnikov smo dobili Din 269.75
leta 1934 „ 652.50

nazadovali smo torej za Din 382.75

Od valjčkov za svetilke smo prejeli Din 519.75

leta 1934 „ 568.50
nazadovali smo za Din 48.75

Narodni kolek nam je dal	Din	8.029.80
leta 1934	„	18.206.20
dobili torej manj za	Din	10.176.40
Razpečavanje razglednic je družbi doneslo	Din	120.597.20
leta 1934	„	117.238.—
prejeli več za	Din	3.359.20

Držimo se vedno gesla: »Kupuj domače blago!«, potem bomo sigurno še napredovali. Apeliramo na naše podružnice, da se z vso vneto udeležujejo pri razpečavanju družbenih razglednic.		
Za računse listke smo dobili le	Din	20.—
nasproti leta 1934	„	305.—
torej manj za	Din	285.—
Za družbeni koledar smo prejeli	Din	34.941.75
leta 1934	„	25.443.75

napredovali smo za	Din	9.498.—
Za razne sklade smo prejeli i. s.		
za obrambni sklad	Din	3.240.—
za Iv. Vrhovnika sklad	„	19.145.25
za Tomo Zupana sklad	„	600.—
za jubilejni sklad	„	38.502.25

skupaj	Din	61.487.50
leta 1934 skupaj	„	34.925.60
prejeli smo v preteklem letu več za	Din	26.561.90

Dohodek od narodno obrambne razstave je bil	Din	1.065.75
pri volilih pa	„	41.734.54
Razni prejemki so znašali	Din	129.532.80
leta 1934	„	243.484.60
nazadovanje torej za	Din	113.951.80
Družbini izdatki so znašali l. 1935	Din	608.817.94
skupaj	„	560.411.03

izdali smo v preteklem letu več za	Din	48.406.91
--	-----	-----------

Med drugim smo izdali:		
1. za slov. šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	Din	109.697.44
2. podpore šolam za knjige, učila, šolske odre, božičnice itd.	„	125.415.—
3. za gradnjo šolskega poslopja v Gradišču	„	99.199.16
4. za narodno obrambno razstavo	„	18.352.50
5. za narodno obrambni muzej	„	12.358.50

skupaj	Din	365.023.60
nasproti leta 1934 skupaj	„	250.752.02
več izdali v preteklem letu	Din	114.271.58

V poslovnem letu smo prenesli vso imovino pokojninskega sklada v družbeno glavnico. Radi obveznosti ene pokojnine, pa smo vstavili prime-ren znesek pri pasivni imovini.

Celotna čista družbena imovina znaša koncem dec. 1935. l.	Din	3.050.484.11
koncem leta 1934	„	2.920.795.68
čista imovina se je v letu 1935 pomnožila za	Din	129.688.43

Slavna skupščina! Zahvaljujem se s tega mesta v imenu glavnega odbora vsem podružnicam in vsem podpornikom naše družbe za delovanje in izkazane podpore. Preživljamo še vedno gospodarsko krizo. S težkim srcem smo štedili, ter prihranili nekaj za nadaljnje stroške. Apeliramo na naše podružnice, naše člane in prijatelje za še intenziv-

nejše in še krepkejše delovanje v obrambo naše drage domovine — Jugoslavije. (Splošno pritrjevanje).

NADZORSTVENO POROČILO

je podal ravnatelj g. Zupančič Jakob, ki je predlagal absolutorij blagajniku ter izrazil pohvalo za vzorno vodstvo blagajne. (Z odobranjem sprejeto.)

VOLITVE

Izvoljen je bil stari odbor z naslednjimi izpremembami: namesto umrlega g. A. Hrena je bil izvoljen v vodstvo g. Ivan Robnik, namesto pok. dr. Tekavčiča je bil izvoljen v razsodišče g. dr. Senčar Matej iz Ptuja, kooptiran pa je bil akademik g. Stare.

PRORAČUN ZA LETO 1937.

1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	Din	200.000.—
2. Podpore obmejnim šolam za knjige, učila, božičnice, itd.	„	180.000.—
3. Popravila pri družb. posestvih	„	40.000.—
4. Pokojninski sklad	„	20.000.—
5. Povračilo posojila dravske banovine, l. obrok	„	6.000.—
6. Razne podpore, nabave in stroški	„	400.000.—
Skupaj	Din	846.000.—

Prof. g. dr. A. Dolar je prečital sledeče resolucije: Slovenci, zbrani na skupščini Družbe sv. Cirila in Metoda dne 8. sept. 1936 v Mariboru, so sklenili sledeče

RESOLUCIJE:

- izjavljamo, da je CIMD, ki je bila skozi 50 let glavna nositeljica narodno-obrambnega dela, tudi v naši narodni državi še vedno nujno potrebna, ker nam spričo današnjega blaznega imperia-lizma in revizionizma nekaterih držav ne morejo mednarodne pogodbe in državne zveze nuditi zadostnega varstva;
- zavedamo se, da je ne samo naše Podravje in Pomurje ter nekateri drugi predeli, temveč da je več ali manj vsa Slovenija obmejno ozemlje, ki kategorično zahteva, da je v obrambnem delu združen ves narod;
- pozivamo vse tiste, ki iz katerihkoli razlogov stojijo Ciril-Methodovi družbi brezbržno ob strani, da opustijo to malo častno, zato pa tem bolj škodljivo stališče nevtralnih, nezainteresiranih opazovalcev, marveč da vstopijo v naše vrste kot aktivni in požrtvovalni soborci;
- rotimo vse Slovence, da naša politična diferenciranost ne sme iti nikoli tako daleč, da bi se slovenska stranka v dosego strankarskih ciljev vezala z narodnim nasprotnikom;
- spoštujemo sedanjo državno mejo, ki pa za naše brate tam preko nikdar ne more biti obnem kulturna meja, temveč zahtevamo zanje manjšinske pravice vsaj v tisti meri, kakor jih tuje manjšine uživajo v naši državi;
- vidimo v močni Jugoslaviji in v naši narodni dinastiji najtrdnjšo oporo in edino rešitev, v ta namen smo vsak čas pripravljeni tudi za najtežje žrtve.

Resolucije so bile sprejete z velikim odobravnim soglasjem.

DAROVI OB PRILIKI VELIKE SKUPŠČINE

1. Častna predsednica dvorna dama gospa. Franja Tavčarjeva Din 100.—
2. gdč. Anica Petrovec, poštna uradnica, Gornji Logatec za Ivana Vrhovnika sklad Din 100.—
3. Mestna ženska podružnica v Ljubljani, za zgradnjo šolskega poslopja v Gradišču Din 600.—
4. Mladina narodne šole Zg. Sv. Kungota, od šolske prireditve Din 200.—
5. gospa H. Bevk, Litija Din 100.—
6. gospa T. Svetec, Litija Din 100.—
7. gospa Nilka Potočnikova iz Ljubljane nabrala na banketu ženske podružnice v Mariboru Din 415.—

ZAHVALA

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ob zaključku 47. glavne skupščine, ki se je vršila 8. septembra v Mariboru, potem, ko se je slovesno otvorila nova narodna šola v Gradišču pod Ostrim vrhom, najpristronejšje zahvaljuje vsem, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli, da je skupščina tako lepo uspeša.

Posebna zahvala vsem, ki so pripomogli do tako lepega sprejema na kolodvoru ob prihodu delegatov.

V dolžnost si štejemo, da se še prav posebno zahvalimo navzočim zastopnikom javnih oblastev,

gg. narodnim poslancem, zastopniku občine Maribor, predstavnikom javnih korporacij in zastopnikom viteških, kulturnih, prosvetnih in narodno-obrambnih društev.

Zahvaljujemo se tudi mnogoštevilnim delegatom podružnic, ki so prišli, da tudi s prisotnostjo dokazujejo svoje zanimanje za obmejna in obče narodno-obrambna vprašanja.

Vsem našim podružnicam, prijateljem in podpornikom pa za njih požrtvovalno delo v preteklem letu najiskrenejša zahvala in obenem prošnja, da vztrajajo še nadalje pri svojem nesebičnem delu in razvijejo z nastopajočo jesenjo znova svoje napore za doseg še večjih uspehov.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda.

Navadno žgan ječmen in »Kneippova sladna kava« si nista po svoji vsebini prav nič podobna. — Prvi vsebuje škrob, ki je neprebavljiv, »Kneippova sladna kava« pa karamelizirani slad, ki je za človeški organizem važnega pomena in katerega uživanje priporočajo vsi zdravniki. — Pristen je le v originalnih paketih z znano znamko župnika Kneippa.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pokrovitelji:

A,

ki so izza dne 1. oktobra 1935 do 31. avgusta 1936. l. po § 4. družb. pravil plačali po 300 Din:

2336. Dukič Fran, dvorni svetnik v p., Ljubljana. 2337. Beg Ante, novinar, Ljubljana. 2338-9. CM moška podružnica Ptuj za svoj 50-letni jubilej. 2340-1. CM ženska podružnica Ptuj za svoj 50 letni jubilej.

B,

ki so plačali izza 1. oktobra 1935 do 31. avgusta 1936. l. za CM obrambni sklad po 300 Din:

2646. CM šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani v spomin na pok. gospo Ivano Urbas. 2647. CM. šentjanksko-trnovska moška podružnica v

počaščenje svojega predsednika Frana Štruklja ob priliki njegove 50-letnice. 2648—2650. Dr. Jakob Rebernik, šef zdravstvenega doma, Celje. 2651—2653. Ivan Prekoršek, narodni poslanec, Celje. 2654. Fortunat Herle, Solčava.

C,

ki so plačali do 31. avgusta 1936 za Ivana Vrhovnika sklad po 300 Din:

1—7. CM šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani v počaščenje pok. gošpoda Ivana Vrhovnika.

Popravite! Na strani 48 se mora glasiti naslov Naše Slovenske gorice — (ne slovenske.)

BILANCA

»Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani za leto 1935.

PREJEMKI.

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1934. l. 68.645 Din 36 p

Dohodki leta 1935.

1. Podružnice, i. s. članarine, pokroviteljnine, darovi, veselice i. t. d.	118.704	Din 60 p	
2. Podpore samoupravnih korporacij, den. zavodov in dr.	50.733	—	
3. Razni darovi	2.359	75	
4. Družbeni nabiralniki	269	75	
5. Družbena kava	500	—	
6. Družbeni cilindri za svetilke	519	75	
7. Družbeni koledar	34.941	75	
8. Družbene knjige	20	50	
9. Narodni kolek	8.029	80	
10. Družbene razglednice	120.597	20	
11. Družbeni računski listki	20	—	
12. Družbena posestva	23.224	75	
13. Obresti od naloženega denarja	33.388	59	
14. Obrambni sklad	3.240	—	
15. Ivana Vrhovnika sklad	19.145	25	
16. Tomo Zupana sklad	600	—	
17. Jubilejni sklad	38.502	25	
18. Dohodek narodno obrambne razstave	1.065	75	
19. Volila	41.734	54	
20. Razni prejemki	129.532	80	
Dohodki znašajo torej leta 1935. skupaj	627.130	03	
Prodana posestva	195.000	—	
Prehodni prejemki	255.528	17	
Dvignjeni zneski, in sicer			
a) iz družbene glavnice	222.372	Din 63 p	
b) iz dr. Jakoba Pirnata sklada	6.440	—	
	<u>Skupaj</u>	<u>228.812</u>	<u>63</u>
	<u>Skupaj</u>	<u>1.375.116</u>	<u>Din 19 p</u>

I Z D A T K I.

1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	109.698	Din 44 p
2. Podpore šolam za knjige, učila, šolske odre, božičnice itd.	125.415	" — "
3. Stroški za gradnjo šolskega poslopja v Gradišču	99.199	" 16 "
4. Družbena posestva	15.120	" 91 "
5. Narodno obrambna razstava in narodni muzej, in sicer		
a) za obrambno razstavo.	18.352	Din 50 p
b) za muzej	<u>12.338</u>	<u>" 50 "</u>
	30.711	" — "
6. Izplačane pokojnine	18.240	" — "
7. Družbeni koledar	33.300	" 40 "
8. Vrnjena posojila	2.481	" 77 "
9. Obresti od posojil	1.918	" 23 "
10. Narodni kolek	2.571	" — "
11. Družbene razglednice	58.595	" 50 "
12. Razni stroški	40.429	" 53 "
13. Družbena pisarna, in sicer		
a) plače uradnikom	49.200	Din — p
b) plača strežnici, kurjava, razsvetljava in najemnina	14.640	" — "
c) potni stroški raznim funkcionarjem	4.530	" — "
d) tiskovine, poštnina in drugi pisarniški stroški	<u>2.767</u>	<u>" — "</u>
	71.137	" — "
Izdatki znašajo torej leta 1935. skupaj	608.817	Din 94 p
Prehodni stroški	255.528	" 17 "
Plodonosno naloženi zneski, in sicer		
a) na družbeno glavnico	385.787	Din 54 p
b) na obrambni sklad	3.240	" — "
c) na Ivana Vrhovnika sklad	19.145	" 25 "
č) na Tomo Zupana sklad	600	" — "
d) na jubilejni sklad	<u>38.502</u>	<u>" 25 "</u>
	Skupaj	447.275 " 04 "
Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1935. leta	63.495	" 04 "
	Skupaj	<u>1.375.116</u> Din 19 p

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudnia 1934. leta	428.895	Din 47 p
Prirastek leta 1935	<u>737.307</u>	<u>" 23 "</u>
	Skupaj	1.166.202 Din 70 p
Odpadek leta 1935.	<u>222.372</u>	<u>" 63 "</u>
Stanje dne 31. grudnia 1935. leta	943.830	Din 07 p

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudnia 1934. leta	349.951	Din 38 p
Odpadek leta 1935. — Prenos imovine na družbeno glavnico	<u>349.951</u>	<u>" 38 p</u>
Stanje dne 31. grudnia 1935. leta	—	Din — p

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. leta	258.648 Din 03 p
Prirastek leta 1935.	3.740 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>262.388 Din 03 p</u>

Račun zapuščinskega sklada Viljema Polaka.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	50.522 Din 85 p
Prirastek, ozir. odpadek leta 1935.	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>50.522 Din 85 p</u>

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	105.465 Din 43 p
Prirastek, ozir. odpadek leta 1935.	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>105 465 Din 43 p</u>

Račun zapuščinskega sklada dr. Josipa Georga.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	170.663 Din 66 p
Prirastek, ozir. odpadek leta 1935.	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>170.663 Din 66 p</u>

Račun Ivana Vrhovnika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	86.630 Din 89 p
Prirastek leta 1935.	21.653 „ 67 „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>108.284 Din 56 p</u>

Račun Andreja Senekoviča sklada.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	17.224 Din 17 p
Prirastek ozir. odpadek leta 1935.	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>17.224 Din 17 p</u>

Račun Tomo Zupana sklada.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	43.018 Din 46 p
Prirastek leta 1935.	600 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>43.618 Din 46 p</u>

Račun Aleksandra Hudovernika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	10.499 Din 43 p
Prirastek, ozir. odpadek leta 1935.	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>10.499 Din 43 p</u>

Račun zapuščinskega sklada dr. Jakoba Pirnata.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	636.512 Din 63 p
Odpadek leta 1935.	6.440 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>630.072 Din 63 p</u>

Račun sklada septembrskih žrtev.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	32.335 Din 68 p
Prirastek, ozir. odpadek leta 1935.	— „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>32.335 Din 68 p</u>

Račun jubilejnega sklada.

Nabrano in naloženo	38.502 Din 25 p
-------------------------------	-----------------

Račun družbinega posestva.

Stanje dne 31. grudna 1934. leta	645.400 Din — p
Prirastek leta 1935.	109.401 „ 41 „
	<u>754.801 Din 41 p</u>
Skupaj	754.801 Din 41 p
Odpadek leta 1935.	60.000 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1935. leta	<u>694.801 Din 41 p</u>

DRUŽBENA IMOVINA

dne 31. grudna 1935. leta.

A. AKTIVNA IMOVINA.

I. Posestva.

a) Posestvo v Trstu	300.000	Din — p
b) Posestvo v Velikovcu	25.000	„ — „
c) Posestvo v Velikovcu	5.000	„ — „
č) Posestvo na Savi	50.000	„ — „
d) Posestvo v Rožnem dolu pri Črnomlju	2.500	„ — „
e) Posestvo v Ljubljani	200.000	„ — „
f) Posestvo v Ljubljani	200	„ — „
g) Posestvo v Gadišču:		
zemljišče	2.700	Din — p
stroški gradnje posojpa do 31. XII. 1935	109.401	Din 41 p

Skupaj . . . 112.101 „ 41 „

Skupaj . . . 694.801 Din 41 p

II. Šolski inventar in učila	962	„ — „
III. Inventar družbene pisarne	8.250	„ — „
IV. Inventar narodno-obrambnega muzeja	12.358	„ 50 „
V. Zaloga družbenih knjig	400	„ — „
VI. Terjatve	78.616	„ 50 „
VII. Brezobrestna posojila	6.150	„ — „

VIII. Družbena glavnica.

a) Vlož. knjižica Jadransko podunavske banke, št. 6591 pr.	48.400	Din — p
b) Vložna knjižica Poštne hranilnice v Ljubljani, št. 132.768 pr.	350.037	„ 52 „
c) Vlož. knjižica Posojilnice v Mariboru, št. 18.817 pr.	25.308	„ 50 „
d) Vlož. knjižica Posojilnice v Mariboru, št. 12.643 pr.	23.456	„ 57 „
e) Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 9496	23.430	„ — „
f) Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 203093 pr.	5.060	„ — „
g) Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 177919 pr.	4.960	„ 88 „
h) Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 186226 pr.	3.019	„ 40 „
i) Vlož. knj. Prve hrvatske štedionice, podr. Maribor, št. 52 pr.	15.277	„ 97 „
j) Vložna knjižica Občinske hranilnice v Krškem, št. 12.350 pr.	4.015	„ 06 „
k) Vlož. knjižica Okrajne posojilnice v Ormožu, št. 55 pr.	307	„ 29 „
l) Vložna knjižica Kmetijske posojilnice v Ljubljani, št. 19.842 pr.	331.276	„ 38 „
l) Vlož. knjižica Kmetijske posojilnice v Ljubljani, št. 41.513 pr.	67.573	„ — „
m) 5% obveznica avstrijske republike, za 100 angl. funtov, vredna	11.500	„ — „
n) Vink. 4% avstr. kronska renta pr.	5.425	„ — p
o) Vink. 4% avstr. srebrna renta r.	11.250	„ — „
p) Vink. 4 2/0 avstr. papirna renta pr.	2.000	„ — „
r) Delnica Ljublj. kreditne banke nom. 150 Din	50	„ — „
s) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski	5.232	„ 50 „
š) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski	6.250	„ — „

Skupaj . . . 943.830 Din 07 p

Odnos . . . 1.745.368 Din 48 p

	Prenos . . .	1,745.363	Din 48 p
IX. Ciril-Methodov obrambni sklad.			
a)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 0120 pr.	220.665	Din 60 p
b)	Intab. terjatev pri Mestni občini Ljubljanski	41.722	„ 43 „
	Skupaj . . .	262.388	Din 03 p
X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.			
a)	Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 958 pr.	26.500	Din — p
b)	Vložna knjižica Posojilnice v Radovljici, št. 6221 pr.	2.127	„ 85 „
c)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 9146	2.273	„ 50 „
c)	Vlož. knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 35.217 pr.	11.854	„ — „
d)	Obveznica bosensko herceg. železn. posojila v nominalni vrednosti	500	„ — „
e)	Intab. terjatev pri Mestni občini Ljubljanski	7.267	„ 50 „
	Skupaj . . .	50.522	Din 85 p
XI. Dr. Ivana Tavčarja sklad.			
	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 539 pr.	105.465	„ 43 p
XII. Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.			
a)	144 kom. delnic Ljublj. kredit banke à 150 Din nom. vrednosti	7.200	Din — p
b)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 28.625 pr.	59.571	„ 24 „
c)	Vlož. knjižica Posojilnice v Celju, št. 20.621	3.892	„ 50 „
d)	Intab. terjatev pri S. S.	100.000	„ — „
	Skupaj . . .	170.663	Din 74 p
XIII. Ivana Vrhovnika sklad.			
a)	Vložna knjižica Mestne hranilnice št. 179.784 pr.	61.658	Din 90 p
b)	Vlož. knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 42.010 pr.	46.625	„ 66 „
	Skupaj . . .	108.284	Din 56 p
XIV. Andreja Senekoviča sklad.			
	Vlož. knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 35.251 pr.	17.224	„ 17 „
XV. Prelata Tomo Zupana sklad.			
	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 37.743 pr.	43.618	„ 46 „
XVI. Aleksandra Hudovernika sklad.			
	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 39.615 pr.	10.499	„ 43 „
XVII. Zapuščinski sklad dr. Jakoba Pirnata.			
a)	Vložne knjižice Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani:		
	št. 14.897 pr.	76.838	Din — p
	št. 14.898 pr.	76.838	„ — „
	št. 14.899 pr.	76.849	„ — „
	št. 14.900 pr.	76.849	„ — „
	št. 14.901 pr.	55.012	„ — „
	št. 14.904 pr.	7.743	„ — „
b)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 33.009 pr.	146.207	„ 90 „
c)	Intab. terjatev pri S. D. v Š	75.000	„ — „
	s pripadki	29.579	„ 47 „
d)	Terjatev pri I. K.	9.156	„ 26 „
	Skupaj . . .	630.072	Din 63 p
XVIII. Sklad septemberskih žrtev.			
	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 41.554	32.335	„ 68 „
XIX. Jubilejni sklad.			
	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, šte. 42.751 pr.	38.502	„ 25 „
XX. Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1935. leta			
		63.495	„ 04 „
	Skupaj . . .	3.278.440	Din 75 p

B. PASIVNA IMOVINA.

1. Posojila pri denarnih zavodih	23.344 Din 81 p
2. Naporavnani računi	4.611 „ 83 „
3. Pokojninski sklad	200.000 „ — „
Skupaj	<u>227.956 Din 64 p</u>

C. ČISTA IMOVINA.

Ako od aktivne imovine	3,278.440 Din 75 p
odštejemo pasivno imovino	227.956 „ 64 „
dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1935. leta	<u>3,050.484 Din 11 p</u>
Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna 1934. l.	2,920.795 Din 68 p
s čisto imovino z dne 31. grudna 1935. leta	3,050.484 „ 11 „
vidimo, da se je čista imovina v letu 1935. pomnožila za	<u>129,688 Din 43 p</u>

Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani:

Prvomestnik:

Inž. Janko Mačkovšek l. r.

Namestnik blagajnika:

Avgust Ludvik l. r.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Slovenke!

Slovenci!

Spominjajte se

naših bratov

na Primorskem in Koroškem!

50 letni jubilej

imajo l. 1937. naslednje CM podružnice:

1. Črnomelj moška 21. I. 1887
2. Krško moška 6. III. 1887
3. Logatec moška 6. I. 1887
4. Vrhnika 19. III. 1887
5. Žužemberk 2. VII. 1887
6. Ormož moška 17. X. 1887
- * 7. Ponikva 8. III. 1887
8. Slovenjgradec moška 8. III. 1887

25 letn jubilej

imajo l. 1937. naslednje CM podružnice:

- * 1. Medvode 25. IV. 1912
- * 2. Podkumska 18. IV. 1912
3. Bizeljsko 13. XI. 1912
- * 4. Dobova 30. IV. 1912
5. Dol pri Hrastniku 25. XI. 1912
6. Št. Jurij ob Taboru 25. IV. 1912
- * 7. Kapele pri Brežicah 28. III. 1912
- * 8. Ksaverij — Ljubno 27. IV. 1912
9. Št. Pavel pri Preboldu 25. II. 1912
- * 10. Podčetrtek 28. VIII. 1912
- * 11. Ptujška gora — Št. Lovrenc 2. III. 1912
12. Slovenjgradec ženska 15. VI. 1912
13. Zidani most — Loka 27. XII. 1912

Z * zaznamovane spe.

DONESKI PODRUŽNIC LETA 1935.

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Tomo Zupana sklad		Ivana Vrhovnika sklad		Jubilejni sklad		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
1.	Ljubljana: šentp. ž. . . .	7.374	75	—	—	300	—	—	—	3.390	25	2.960	69	14.025	69	225	—
2.	Ljubljana: mestna ž. . . .	6.703	50	—	—	—	—	—	—	1.213	50	5.641	68	13.558	68	903	50
3.	Ljubljana: šentj.-trn. m. . .	6.570	—	—	—	900	—	—	—	2.768	—	1.605	—	11.843	—	115	50
4.	Ljubljana: šentj.-trn. ž. . .	4.777	—	—	—	—	—	—	—	2.818	—	2.872	44	10.467	44	214	50
5.	Maribor in okolica: ž. . . .	7.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.000	—	—	—
6.	Celje: ž.	6.675	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.675	—	6.025	—
7.	Maribor: m.	6.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.500	—	—	—
8.	Celje: m.	4.171	—	—	—	1.310	—	—	—	130	—	430	—	6.071	—	1.006	50
9.	Kranj: m. in ž.	4.194	—	—	—	200	—	600	—	200	—	600	—	5.794	—	2.400	—
10.	*) Trbovlje in ok.: m. . . .	4.764	50	—	—	—	—	—	—	—	—	802	—	5.566	50	3.525	—
11.	*) Trbovlje in ok.: ž. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12.	Ljubljana: šentpetr. m. . . .	4.348	50	—	—	—	—	—	—	100	—	1.020	—	5.468	50	—	—
13.	Solit	1.672	—	—	—	—	—	—	—	300	—	2.600	—	4.572	—	2.720	50
14.	Ptuj: m.	3.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	4.500	—	150	—
15.	Ptuj: ž.	3.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	4.500	—	—	—
16.	Slovenjgradec in ok.: ž. . . .	3.746	—	—	—	—	—	—	—	112	50	112	50	3.971	—	525	—
17.	Kamnica pri Mariboru	3.740	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	3.790	—	262	50
18.	Ljubljana: I. ljublj. m. . . .	3.014	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	3.614	—	344	—
19.	Slovenjgradec in ok.: m. . . .	2.487	—	—	—	—	—	—	—	112	50	622	50	3.222	—	37	50
20.	Muta	2.880	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.880	—	300	—
21.	Novo mesto: ž.	2.568	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.568	50	1.500	—
22.	Ljubljana: Šiška ž.	1.340	75	—	—	—	—	—	—	—	—	998	69	2.339	44	—	—
23.	Beograd	2.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.100	—	2.540	75
24.	Ljubljana: Šiška m.	1.250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	521	—	1.771	—	45	—
25.	Novo mesto: m.	—	—	—	—	—	—	—	—	653	—	655	—	1.308	—	105	—
26.	Litija in Šmartno	798	—	—	—	—	—	—	—	200	—	300	—	1.298	—	873	75
27.	Dol pri Hrastniku	547	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	1.147	—	375	—
28.	Rogaški okraj	397	—	—	—	—	—	—	—	407	—	250	—	1.054	—	393	75
29.	Gornja Radgona	831	50	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	951	50	300	—
30.	Jesenice: m. in ž.	771	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	—	852	—	825	—
31.	Radeče in okolica	725	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	725	—	1.200	—
32.	Velenje	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—
33.	Poljane pri Prevaljah	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	444	50	694	50	—	—
34.	Domžale	578	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	—	676	—	—	—
35.	Velike Lašče	373	—	—	—	100	—	—	—	—	—	200	—	673	—	337	50
36.	Hrastnik m.	456	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—	656	—	637	50
37.	Vransko	350	—	—	—	—	—	—	—	100	—	200	—	650	—	287	25
38.	Zalec	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—
39.	Zidani most	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	600	—
40.	Kamnik: ž.	590	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	590	—	900	—
41.	Ruše in okolica	550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	550	—	1.055	—
42.	Vrhnika	524	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	524	—	—	—
43.	Poljskava — Pragersko	502	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	502	25	225	—
44.	Bled	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	350	—
45.	Ribnica (Dol): ž.	476	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	476	50	1.050	—
46.	Krško: ž.	441	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	441	—	279	—
47.	Trzin in okolica	433	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	433	50	580	50
48.	Unec — Rakek	430	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	430	—	561	75
49.	Dol. Lendava	426	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	426	60	—	—
50.	Ribnica na Pohorju	400	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	420	—	637	50
51.	Cerknica:	406	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	406	—	187	50
52.	Gornji grad	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	600	—
53.	Laško	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	750	—
Odnos		09.332	85	20	—	2.840	—	600	—	12.604	75	26.485	—	151.882	60	35.951	25

*) Moška podružnica in ženska podružnica v Trbovljah imata skupno blagajno.

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Tomo Župana sklad		Ivana Vrhovnika sklad		Jubilejni sklad		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
	<i>Prenos . . .</i>	109.332	85	20	—	2.840	—	600	—	12.604	75	26.485	—	151.882	60	35.951	25
54.	Lokavec	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	400	—	—	—
55.	Slovenska Bistrica	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	337	50
56.	Kočevje	384	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	384	—	225	—
57.	Svečina	320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	370	—	150	—
58.	Sl. Radenci — Kapela	59	25	—	—	—	—	—	—	—	—	304	—	363	25	466	75
59.	Kostanjevica	357	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	357	—	656	25
60.	Št. Ilj v Slov. goricah	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—	664	50
61.	Železniki	342	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	342	—	165	—
62.	Sv. Jurij ob Ščavnici	335	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	335	—	—	—
63.	Sv. Trojica v Slov. gor.	224	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	—	332	—	—	—
64.	B ežice	315	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	315	—	579	50
65.	L utomer	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310	—	—	—
66.	Črnomelj	157	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	307	—	725	—
67.	Metlika	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	300	—
68.	Tolsti vrh pri Guštanju	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	375	—
69.	Krško: m	295	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	295	—	—	—
70.	Sodražica	294	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	294	—	300	—
71.	Ribnica (Dol.): m	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	290	—	—	—
72.	Kamnik in okolica: m	266	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	266	25	—	—
73.	Sv. Lenart v Slov. gor.	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	220	—	—	—
74.	Fram	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
75.	Škofja Loka	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
76.	Sp. Sv. Kungota	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	75	—
77.	Petrovče	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	75	—
78.	Sevnica	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	814	50
79.	Bizeljsko	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192	—	231	50
80.	Brd	175	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	175	75	—	—
81.	Št. Jernej, Dolenj-ka	170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	—	165	—
82.	Soš anj	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	160	—	52	50
83.	Sladki vrh	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	75	—
84.	Mokronog	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—
85.	Ljubljana akademska	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—
86.	Borovnica	149	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149	50	—	—
87.	Sv. Lovrenc na Pohorju	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135	—	225	—
88.	Limbuš	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	75	—
89.	Sv. Barbara	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	150	—
90.	Grobelno, Slivnica	125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	—	300	—
91.	Št. Rupert	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	—	—	—
92.	Sv. Ana v Slov. goricah	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	—	—
93.	Pertoča	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	102	—	—	—
94.	Hrastnik in okolica: ž	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	675	—
95.	Št. Pavel pri Preboldu: ž	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	337	50
96.	Kranjska gora za G. d.	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—
97.	Zg. Sv. Kungota	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	150	—
98.	Sv. Duh na Oštem vrhu	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—
99.	Križevci pri Ljutomer	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	—	150	—
100.	Sv. Jurij ob Pesnici	32	50	—	—	—	—	—	—	—	—	10,50	—	43	—	75	—
101.	Velike Polane	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—
102.	Gaberje pri Celju	7	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	50	67	50
Skupaj . . .		118.704	60	20	—	2.840	—	600	—	12.604	75	27.337	50	162.106	85	44.589	25

Uprava Družbe sv. Cirila in Metoda

A. Vodstvo

Po volitvi na 47. veliki skupščini v Mariboru.

1. Častna predsednica: Franja dr. *Tavčarjeva*, dvorna dama v Ljubljani (izvoljena 1934).
2. Prvomestnik: ing. Janko *Mačkovšek*, mestni gradbeni nadsvetnik (izvoljen 1934 za dobo 3 let).
3. Namestnik prvomestnika: dr. *Simon Dolar*, gimn. ravnatelj v Kranju (izvoljen 1935).
4. Tajnik: *Mirko Gruden*, bančni ravnatelj v pok. v Ljubljani (izvoljen 1934).
5. Namestnik tajnika: *Ivan Kolar*, profesor v Ljubljani (izvoljen 1935).
6. Blagajnik: *Av gust Ludvik*, višji svetnik drž. železnic v pok. v Ljubljani (izvoljen 1935).
7. Odborniki: *Josip Breznik*, prosvetni šef v Ljubljani (izvoljen 1936).
8. *Nilka Potočnikova*, soproga žel. nadinšpektorja v pok. v Ljubljani (izvoljena 1936).
9. *Ivan Prekoršek*, nar. poslanec v Celju (izvoljen 1935).
10. Dr. *Jakob Rebernik*, šef zdrav. doma v Celju (izvoljen 1936).
11. *Ivan Robnik*, str. učitelj v Mariboru (izvoljen 1936 za 1 leto).
12. *Viktor Rohrmann*, veletrgovec v Ljubljani (izvoljen 1934).
13. *Miroslav Senekovič*, banski svetnik v Ljubljani (izvoljen 1934).
14. *Ivan Tomažič*, sres. šol. nadzornik v p. v Mariboru (izvoljen 1934).
15. *Andrej Uršič*, akademik v Ljubljani (izvoljen 1936).

16. Dr. *Ivan Vašič*, odvetnik v Novem mestu (izvoljen 1936).

Ožji odbor: gg. ing. Janko *Mačkovšek* kot prvomestnik, dr. *Simon Dolar*, *Mirko Gruden*, *Av gust Ludvik*, *Nilka Potočnikova* in *Andrej Uršič*.

B. Nadzorništvo

1. *Evgen Lovšin*, ravnatelj »Rude in kovine« v Ljubljani.
2. Dr. *Vladimir Ravnihar*, odvetnik in podžupan v Ljubljani.
3. *Matija Rode*, viš. kontrolor Mest. hranilnice v Ljubljani.
4. *Albert Sič*, profesor v pok. v Ljubljani.
5. *Jakob Zupančič*, real. ravnatelj v pok. v Ljubljani.

C. Razsodništvo

1. *Matija Marinček*, notar v Novem mestu.
2. Dr. *Ferdo Lašič*, odvetnik v Mariboru.
3. *Fran Pahernik*, veleposestnik v Vuhredu.
4. Dr. *Matej Senčar*, odvetnik v Ptuju.
5. Dr. *Janko Žirovnik*, odvetnik in predsednik odv. komore v Ljubljani.

Č. Pisarna

Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Vodja: ing. Janko *Mačkovšek*.

Uradniki: Knjigovodja: *Emanuel Josin*.
Pisarniški tajnik: *Fran Skulj*.
Uradnica: *Franja Benedikova*.

Navodila podružnicam Družbe sv. Cirila in Metoda

Vse p. n. podružnice in prijatelje Družbe sv. Cirila in Metoda prosimo, da uvažujete naslednje:

1. Oživite vse bivše, sedaj speče podružnice. V ta namen naj skliče ta ali oni občni zbor (treba ga je naznaniti sreskemu poglavarju), izvoli naj se nov odbor ter se prijavi sreskemu poglavarju in glavni družbi v Ljubljani.

2. Vse delujoče podružnice naj imajo takoj po novem letu svoje občne zборе, najkasneje do konca marca. Občni zbor se naznači brez kolka s sporedom vred na sresko poglavarstvo. Imenik novega odbora je treba naznaniti tudi sreskemu poglavarstvu in centrali.

3. Članarina (letna) znaša 12 Din. Majhna je in jo zmore marsikdo.

4. Delegate za glavno skupščino je treba naznaniti pred veliko skupščino družbi. Na vsakih 50 članov pripada podružnici 1 delegat.

5. Odborniki naj si delo razdele tako, da ne pade na eno osebo vse.

6. Ponos vsake podružnice bodi kar največje število članstva. Posebno uvaževanja vredno je pridobivanje članstva med preprostim ljudstvom. K podružnici naj se pritegnejo člani iz sosednjih krajev, kjer ne obstojajo podružnice. V takem kraju naj se radi olajšave dela voli zastopnik, kateremu se poveri nabiranje članov in pobiranje članarine. Redni člani podružnice so:

a) letniki, ki plačajo članarino 12 Din na leto,

b) ustanovniki, ki plačajo 100 Din (enkrat za vselej),

c) pokrovitelji, ki plačajo 300 Din (enkrat za vselej) in imajo tudi aktivno in pasivno pravico na veliki skupščini.

č) podporniki, ki plačujejo na leto vsaj 3 Din.

7. Podružnice naj skrbе, da se družbeno blago razpečava. To blago obstoji iz razglednic, narodnih kolkov in računskih listov. Posebno opozarjamo na družbene razglednice. Domače so, plod naših umetnikov. Čas je, da izpodrine domače blago inozemsko šaro. Zahtevajte po trgovinah CM razglednice.

8. Pri eventualnih prireditvah je treba upoštevati radi pristojbin in davka naše tozadevne okrožnice z ozirom na prošnje na davčno upravo, finančno direkcijo in na ministrstvo poljoprivrede in vode. V vseh tozadevnih nejasnih stvareh naj se obračajo podružnice na centralo.

9. Družba izda vsako leto svoj koledar, za katerega je treba imeti ob razpošiljanju naslove. Skrb podružnic bodi, da pošlje vsaka do septembra vsakega leta naslove oseb, katerim se sme zanesljivo koledar poslati.

10. Podružnice naj skušajo zanetiti med ljudstvom zanimanje za družbo, da se dvigne v narodu nacionalna zavest in državljanski ponos.

VODSTVO DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA

v Ljubljani, dne 10. oktobra 1936.

Vsebina

Rodoslov našega kraljevskega doma.

Kraljeva namestniška oblast.

Kraljevine Jugoslavije barve in grb.

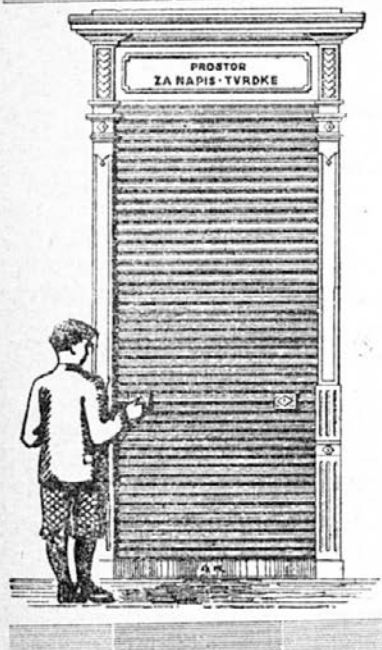
Koledar.

Poštne in brzojavne pristojbine. Državne takse.

Naši grobovi	32
Umrli pokrovitelji CMD	38
Na grobu pri Sv. Križu (pesem)	39
Sonce zahaja (Ks. Meško)	39
Težka vprašanja (pesem, Ks. Meško)	41
CMD in slovensko ženstvo (Marica B.)	41
Učiteljici (pesem, Ks. Meško)	42
Prof. Franc Spirago o ljubezni do naroda (Gorotanec)	43
Naša bila je Koroška (Gospodsvetski)	44
Moja mati (pesem, Jože Thaler)	45
Čuvajmo našo obmejno kmetsko posest (Dr. A. Dolar)	45
Naše Slovenske gorice ogrožene	48
Jeruzalemske gorice (pesem, Cv. Golar)	49
Naša sramota (P. Močnik)	50
Brata (pesem, Medgorski)	52
Z obiskov severne meje (O. F.)	53
Žalost (pesem, Medgorski)	57
Silni raznarodovalni pritisk na naše rojake onstran meje	57
Kulturna društva za narodno obrambno sodelovanje	58
Jubilejni dar CMD obmejnim Slovencem	59
Vestnik Družbe sv. Cirila in Metoda	63—72
Bilanca DCM za leto 1935	73—79
50 letni in 25 letni jubilej CM podružnic	80
Doneski podružnic	81—82
Uprava Družbe sv. Cirila in Metoda	83
Navodila podružnicam	84
Inserati	

Ustanovljeno leta 1879.

Telefon št. 2553

Ključavničarstvo

August Martinčič

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valjnih zastorov v dravski banovini.

Ljubljana
Rimska 14

se priporoča za naročila novih valjnih zastorov (rolet) in solnčnih plahit ter za popravila istih. — Stalna zaloga vseh potrebščin za rolete in solnčne plahite, raznovrstnih štedilnikov in vseh potrebščin za stavbe. — Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. — Avtogeno varjenje.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

KLÍŠEJE

vseh vrst, črtne in avtotipije, izdeluje po predloženih risbah, perorisih in slikah za navaden tisk ali finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času po nizkih cenah

JUGOGRAFIKA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP ŠT. 23

ZALOGA STEKLA

porcelana, zrcal,
svetiljk, raznih
okvirov, šip itd.
Staubinsko in
umetno steklarstvo

AUGUST AGNOLA

LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 10

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubliani. Tyrševa cesta šte. 1.
Delniška glavica ————— Din 30,000.000

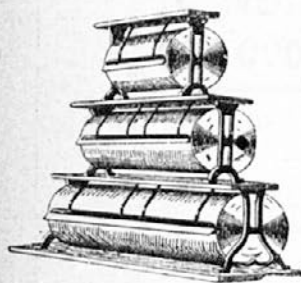
OBRESTUJE vloge na tekoči račun in na knjižice najugodnejše. — KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. — DAJE vsakovrstne predujeme na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — DAJE informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzovjavni naslov: Banka, Ljubljana.
Telefon šte. 2861, 2413, 2502, 2503.

Račun poštne hranilnice v Ljubljani šte. 10.509.

Podružnice: Celje, Kranj, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb.

MARIBORSKA TISKARNA D. MARIBOR

Tiskarna, litografija,
ovojni tisk, knjigo-
veznica, založništvo,
reklamni in plaka-
terski zavod.

Gg. trgovcem se zlasti
priporočamo kot edino
narodno podjetje te stroke
za izdelavo reklamnega
ovojnega papirja.

Ljudska Samopomoč

registrovana pomožna blagajna
v MARIBORU
Grajski trg 7

PODRUŽNICA:
LJUBLJANA

Tyrševacesta 34,

ZAVARUJE

A) vse zdrave osebe od
17. do 70. leta za po-
grebno od Din 1.000.-
do največ Din 10.000.-

B) mladoletne od 1. do
16. leta za doto, ki se
izplača z dovršenim 21.
letom, in sicer od Din
1.000.- do Din 25.000.-

Ustanovljena l. 1927.

Na pogrebninah in pod-
porah izplačali nad

25 milijonov dinarjev

ZAHTEVAJTE PRISTOPNE IZJAVE ZASTOJ IN BREZOBVEZNO.
Zaupniki se sprejemajo za vsak kr./j. dravske banovine.

TRGOVINAZ
ŽELEZNINO

Pinter & Lenard

MARIBOR
Aleksandrova c. 34

Telefon 2282 Puškarna, municije, razstreljiva
Brzojavni naslov: Aleksandrova cesta 18
PINLEN, Maribor

Bogata zaloga železnih no-
silcev, paličnega železa
obročja za sode, žičnikov,
žice, poljedelskega orodja,
orodja za kovače, mizarje
i. t. d., kovanja za stabe
in mobilje, štedilnikov,
peči, kuhinjske posode
ter vseh v to stroko spa-
dajočih stvari.

Velika izbira pla-
ninskih potrebščin!
NA DEBELO!
NA DROBNO!

LESKOVIC & MEDEN

TRGOVINA S SPECE-
RIJSKIM BLAGOM NA
DROBNO IN DEBELO

LJUBLJANA - JURČIČEV TRG 1

Celjska posojilnica

d. d. v Celju

V LASTNI HIŠI – NARODNI DOM

GLAVNICA IN REZERVE
NAD DIN 16.500.000

KUPUJE IN PRODAJA
DEVIZE IN VALUTE

IZDAJA UVERENJA
ZA IZVOZ BLAGA

Sprejema hranilne vloge na knjižice in
tekoči račun ter nudi za iste popolno
varnost in ugodno obrestovanje.

Podružnici: MARIBOR, ŠOŠTANJ

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani

**JE NAJMODERNEJSE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA
TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJSEGA DO
NAJMODERNEJSEGA.**

TISKA ŠOLSKE, MLADINSKE, LEPOSLOVNE IN ZNANSTVENE KNJIGE. ILUSTR. KNJIGE V ENOBARVNEM ALI VEČBARVNEM TISKU. BROSURE IN KNJIGE V MALIH IN NAJVEČJIH NAKLADAH. ČASOPISE, REVIJE IN MLADINSKE LISTE.

**OKUSNA OPREMA ILUSTRIRANIH KATALOGOV,
CENIKOV IN REKLAMNIH LISTOV. LASTNA TVOR-
NICA ŠOLSKIH ZVEZKOV.**

ZVEZKI ZA OSNOVNE, MEŠČANSKE IN SREDNJE SOLE. RISANKE, DNEVNIKI IN BELEŽNICE. VSE TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN SOLE (LEPAKE, LETAKE, IZPRICEVALA I. T. D.) DAJTE V TISK UČITELJSKI TISKARNI.

NAJNIZJE CENE !

Učiteljska knjigarna

IMA V ZALOGI »GALERIJO NAŠIH MOŽ«: 1. TRUBAR, 2. VODNIK, 3. SLOMSEK, 4. PREŠEREN, 5. LEVSTIK, 6. STRITAR, 7. JURČIČ, 8. GREGORČIČ, 9. ASKERC, 10. TAVCAR, 11. LEVEC, 12. ERJAVEC, 13. JENKO, 14. CANKAR, 15. GANGL, 16. PARMA, 17. KERSNIK, 18. MAISTER, 19. ZUPANCIČ, 20. STROSSMAYER.

SLIKA DIN 10.—.

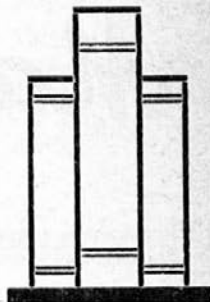
Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Francišškanska ul. 6

Podružnica v Mariboru

IMA V ZALOGI VSE LEPOSLOVNE, ZNANSTVENE
INŠOLSKE KNJIGE, MNOGO HRVATSKIH, SRBSKIH
FRANCOSKIH, ANGLEŠKIH, ITALIJANSKIH DEL
TER VELIKO IZBIRO NEMŠKIH LEPOSLOVNIH IN
ZNANSTVENIH KNJIG * RAZNA UČILA ZA
ŠOLO IN DOM * NAROČA VSE JUGOSLO-
VANSKE, SLOVENSKE, SLOVANSKE, NEMŠKE,
FRANCOSKE, ANGLEŠKE IN ITALIJANSKE REVIFE

VELIKA IZBIRA MUZIKALIJ
ZA VSE INSTRUMENTE, KA-
KOR TUDI KLAVIRSKIH IZ-
VLEČKOV ZA PETJE IN
KLAVIR. ■ VELIKA IZBIRA
MODNIH ČASOPISOV

Vedno
najnovejše

V DAMSKI
IN MOŠKI
KONFEKCIJI

PONAJBOLJŠIH
KROJIH

prinaša priznano
solidna tvrdka

F.

Mastek

M A R I B O R

PREVAŽANJE
MASARYKOVA C. 9.

TELEFON ŠT. 21-57

OCARINJENJE
VILHARJEVA C. 33.

TELEFON ŠT. 24-59

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posrednik, **LJUBLJANA**, Masarykova c. 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Družbeno blago

*Kolinska tovarna,
kavine primesi.*

*Fr. Kollmann,
cilindri za svetiljke.*

*Tvrdka Perdan,
čaj.*

V družbeni pisarni

*Beethovnova ul. 2, Ljubljana
se dobivajo:*

razglednice (po 1 Din), kolki (po 10 p), računski listki (po 25 p), knjižici »Slava Podlimbarskem!« (po 3 Din) in »Kraljevič Marko« l. 1932 (po 6 Din).

Priporočajte in kupujte!

Veležganiarna
M. ROSNER & Co. nasl.
Viktor Meden
v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za
žganjekuho

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:

pelinkovec,
planinec grenčica,
vanille,
rum,
konjak medicinal,
brinjevec,
janeževec,
slivovko,
sadjevec,
tropinovec.

Ž I M A

za žimnice in sedlarske po-
trebščine se dobi najboljša
in najceneje samo pri

J. KNIFIC

tovarna za žimo

Stražišče pri Kranju

Telefon inter.

štev. 2

Ustanovlj. 1829

Tvornica za dušik d. d. RUŠE

izdeluje in dobavlja:

KARBID

za acetilensko razsvetljavo

U M E T N A G N O J I L A :

apneni dušik — nitrofoskal-I — nitrofoskal-II —
nitrofos — 16% apneno sečnino — 40% sečnino;
Ferokrom, ferosilicij, korund, ogljikovo kislino,
suhi led, amonjak.

Z A L O G A

STEKLA, PORCELANA, SVETILJK

FRAN

KOLLMANN

LJUBLJANA - MESTNI TRG

priporoča bogato zalogo vseh v svojo
stroko spadajočih predmetov

Osobito priporoča cenjenemu
občinstvu v nakup

VALJČKE ZA SVETILJKE

v korist Družbi sv. Cirila in Metoda

CENIKI NA RAZPOLAGO

Od 3 - 5%.

se Vam obrestujejo prihranki, ki jih naložite pri nas.

Pred zločinci

je zavarovan denar, ki ga zaupate nam.

Nad 10.000 vlagateljev

štejemo v svoj krog.

Dabimo vanj vse,

ki hočete vlagati v shranitev in obrestovanje pri zavodu, za katerega jamči z vsem premoženjem in davčno močjo DRAVSKA BANOVINA.

Kratkoročna posojila

dajemo pod ugodnimi pogoji.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE
(prej Kranjska hranilnica)
LJUBLJANA

PRIPOROČAM

svojo bogato zalogo vsakovrstnega

MANUFAKTURNEGA BLAGA

nadalje perilo, posteljne in druge odeje, krojaške potrebščine, otroške chleke, dežnike, klobuke in čevlje po najnižjih dnevnih cenah.

KARL JANČIČ

MARIBOR
ALEKSANDROVA 11

J. LAF

Maribor

Glavni trg števil. 2

**ČE POTREBUJETE
TISKOVINE, KATA-
LOGE, PROSPEKTE,**

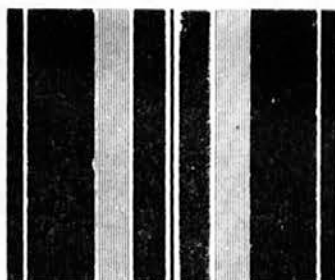
TODA SE NE MORETE ODLOČITI
V KAKŠNI OBLIKI NAJ SE
IZVRŠE, BLAGOVOLITE
SE OBRNITI NA NAŠE
PODJETJE

V VSEH POTREBAH

VAM JE V TEH VPRAŠANJIH DRAGE
VOLJÉ NA RAZPOLAGO

NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI

VSA GRAFIČNA
DELA SE IZVRŠU-
JEJOLEPO, SOLID-
NO IN TOČNO

CENE ZMERNE
PRORAČUNI IN
PONUDBE NA ZA-
HTEVO ZASTONJ

TISKARNA IZVRŠUJE
RAZLIČNETISKOVINE,
ČASOPISE, DIPLOME,
REVIJE, VREDNOSTNE
PAPIRJE, KOLEDARJE,
SREČKE, KNJIGE I. T. D.
ENOBARVNI IN VEČ-
BARVNI TISK, PISMA,
RAZGLIEDNICE, SLIKE,
OSMRTNICE, OVITKE,
JEDILNELISTE, CENIKE,
VIZITKE, RAČUNSKÉ
ZAKLJUČKE, POROČNA
NAZNANILAINVABILA

**TELEFON 3122-3126
POŠTNO ČEK. RAČUN
V LJUBLJANI 10.534**

Hubertus

PODPIRAJTE

domačo industrijo!

KUPUJTE

*domače terpentinovo milo
in Perion pralni prašek*

IZ CELJSKE MILARNE

Dobite ga v vsaki trgovini!

Knjižarna

L. Schwentner

Ljubljana

Prešernova ul. 3

Anton Bajec

trgovina s cveticami, šopki,
venci in trakovi z napisi

Ljubljana

Pod Trančo

TELEFON
3 2 2 2

*Ščitite
svojo
eksistenco*

Slavija

jugoslovanska zavarovalna banka

v Ljubljani

Vam zavaruje poslopja, po-
hištvo, tvornice, avtomobile,
odgovornost, življenje, sta-
rost i.t.d. proti škodam, ki
Vam jih lahko povzroči požar,
vlom, nesreča, smrt i. t. d.

Podružnice in zastopstva so po
vsej Jugoslaviji. Poslovna zveza
s češko banko »Slavijo« v Pragi

Glavni sedež je v Ljubljani

22-76 TELEFON 21-76

MNOŽIMO DOMAČI KAPITAL IN
NALAGAJMO SVOJE PRIHRANKE V
MESTNO HRANILNICO
V MARIBORU

Za vse vloge in obveznosti jamči mesto
Maribor z vsem svojim premoženjem in
z vso svojo davčno močjo ∞ ∞ ∞

Stanje hranilnih vlog preko 100 milijonov Din * Nove vloge
se vsak čas izplačujejo * Obrestna mera 3 do 4 odstotke

BIZJAK KEKSI

Modna manufaktura

Franjo Majer

Maribor

na Glavnem trgu

se priporoča!

Kje kupim najboljše in najcenejše
moške in deške obleke domačega
izdelka?

Pri tvrdki

JOSIP OLUP
L J U B L J A N A

Stari trg 2 — Pod Trančo 1.
— Kolodvorska 8

Velika zaloga sukna, hlačevine, ce-
firjev, belega platna in modnih po-
trebščin iz prvovrstnih domačih, če-
ških in angleških tovarn. Obleke in
perilo izvršujemo tudi po naročilu.
Velika zaloga perila iz lastne to-
varne znamke Triglav. Blago za že-
lezničarske uniforme stalno na zalo-
gi. — Moje geslo je:

DOBRO BLAGO — NIZKA CENA!

Posojilnica v Mariboru

v lastni hiši, v Narodnem domu

USTANOVLJENA LETA 1882.

Telef. št. 2108. Zirokonto pri Narodni banki Jugoslavije.

Račun pošt. hran. v Ljubljani št. 10502, v Zagrebu 39087.

Obrestuje navadne vloge na knjižice in v tekočem računu po

3%

po 4% proti odpovedi na 3 mesece

Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo. Eskontuje menice in otvarja
tekoče račune za trgovce, obrtnike in podjetja

Stanje vlog: blizu 60 milijonov dinarjev

Rezervni zaklad: nad 10 milijonov dinarjev

Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru.

Le nova posojila in novi krediti

morejo poživiti naše gospodarstvo in dvigniti zlasti gradbeno delavnost, ki da zaslužka delavcem, obrtnikom, trgovcem, industriji in tudi kmetom.

Denar, ki se skriva doma, je mrtev kapital, ki ne donša nobenih obresti in jemlje zaslužek delavoljnim ljudem, pogosto pa privabi tudi tatove in roparje v hišo

Zato denar v zaupanja vredne domače denarne zavode, da se omogočijo nova posojila!

Mestna hranilnica ljubljska

ima že nad 45,000.000 Din novih, vedno brez omejitve razpoložljivih hranilnih vlog. Stanje vseh njenih vlog pa iznaša 393,000.000 Din. Za vse vloge jamči Mestna občina ljubljanska.

Zaupajte ji tudi Vi svoje prihranke, ker Vam nudi zanje popolno varnost.

✱

Mestna hranilnica V KRANJU

obrestuje hranilne vloge po

4%

vloge na tekoči račun po dogovoru tudi višje. Narasle in nedvignjene vložen obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Dne 30. junija 1936 je bilo stanje hranilnih vlog na knjižicah in na tekoči račun

nad 39 milijonov dinarjev

posojil na zemljišča ter posojil
občinam

nad 11 milijonov dinarjev

✱

*Veletrgovina
razglednic
in
papirja*

NA DROBNO IN DEBELO.
VSE POTREBŠČINE ZA
SOLE IN URADE. NAJ-
VEČJA IZBIRA FINEGA
GALANTERIJSKEGA
BLAGA, PRIMERNEGA
ZA GOD, POROČNA IN
DRUGA DARILA.

M. Tičar

**LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠT. 26
ŠELENBURGOVA ULICA 1
(PODRUŽNICA)**

Srce, ledvice, živce, nervozo, sklerozo, ženske motnje, splošno in spolno slabost zdravi z velikimi uspehi najjačje prirodno ogljikovo-mineralno kopališče Jugoslavije

Slatina Radenci

pri Mariboru

Ne morete si predstavljati užitka in delovanja na zdravje, če se kopate v glasoviti radenski in jo prav na izvirkih pijete, kolikor Vam srce poželi.

Radenska

PRIRODNA MINERALNA VODA JE V
JUGOSLAVIJI

N A J J A Č J A po vsebini naravne ogljikove kisline,

N A J J A Č J A natron - litijska voda,

E D I N A s težkimi minerali.

ZAHTEVAJTE VEDNO IN POVSOD
NENADKRILJIVO

Radensko

Najlepši čas v Rogaški Slatini je

P O S E Z O N A

*ki se začne s 1. septembrom
Znižane cene!*

1. oktobra se začne

Z I M S K A S E Z O N A

*Uspešno zdravljenje!
Ves komfort!
Centralna kurjava!
Tekoča voda!
Globoko reducirane cene!*

*Vsa pojasnila daje
Uprava banovinskega zdravilišča
Rogaška Slatina*

Domoljubnemu občinstvu priporočamo,

da se pri naročilih raznih tiskovin, brošur, knjig, razglednic, barvnih etiket, kartonažnih izdelkov in sploh grafičnih izdelkov vsake vrste

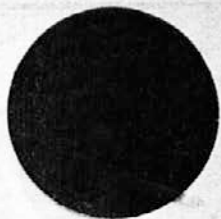
POSLUŽUJE

naše stare slovenske tvrdke

J. BLASNIKOVIH nasled., UNIVERZITETNE TISKARNE LITOGRAFIJE IN KARTONAŽE V L J U B L J A N I, Breg št. 10-12

ker ta naša stara narodna tvrdka
zadovolji vsakogar s hitro postrežbo,
z lepimi izdelki in zmernimi cenami.

Zlasti pa opozarjamo domoljubno občinstvo na res lepo serijo **razglednic s starimi narodnimi nošami**, ki jih ima ta tiskarna na zalogi. Cela serija 12 barvnih razglednic velja samo 8.— Din.

Valna
 Svila
 Kamgarn
 Serizot
 Sukno
 Linolej
 Zavese
 Tapetno blago
 Preproge
 Odeje
 Koci
 Belo blago
 Prti
 Robci
 Pizisace
 Perje
 Puh
 itel

Manufaktura
 F. Ks.

Souvan

Ljubljana
 Mestni trg 24.

JUTRO

NAJVEČJI DNEVNIK DRAVSKE BANOVINE

Zavaruje

SVOJE NAROČNIKE ZA PRIMER NEZGODE
ZA 10.000 DINARJEV

Prinaša

POROČILA O VSEH POMEMBNIH DOGOD-
KIH NA SVETU

Z malim oglasnikom

NUDI NAJUSPEŠNEJŠE POSREDOVANJE
ZA KARKOLI

Z inserati

ZVIŠUJE TRGOVSKI PROMET

●
UPRAVNIŠTVO: KNAFLJEVA ULICA ŠT. 5

TELEFON ŠTEVILKA 3122 do 3126

OGLASNI ODDELEK: ŠELENBURGOVA 3

TELEFON ŠTEVILKA 3392 in 3492

V skromni kmetski hiši

se je rodil velik in znamenit duhovnik, ki je hotel postati ne samo dušni pastir, temveč tudi zdravnik svojih župljanov. To je bil župnik Sebastian Kneipp.

V vsako zrnce je Stvarnik položil skrivno moč, da bi koristila ljudem.

In župnik Kneipp je iskal to moč v rastlinah in zrnih in njegovo prizadevanje je rodilo obilen blagoslov.

On je bil tisti, ki je človeštvu pripravil izvrstno pijačo iz domačega ječmena, pijačo, ki se še danes pripravlja natančno po navodilu župnika Kneippa in se zato imenuje:

Kneippova sladna kava.

**DOBIVA SE SAMO
V TAKIH PAKETIH**

IVAN BONAČ^v

Šelenburgova 5 LJUBLJANA Knafljeva 2

ZALOGA IN TRGOVINA PAPIRJA

ter vseh uradnih in šolskih potrebščin. En gros, en detail. // Tovarniška zaloga ovijalnega papirja za sladkor in maslo po najnižjih cenah, brez konkurence. // Priznano izborne vreče iz močnega papirja, dobro lepljene. // Vzorci za papir in vreče brezplačno in franko.

Velika knjigoveznica, ki sprejema vsa v to stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po najnižjih cenah.

KARTONAŽNA TOVARNA TOVARNA ZA PAPIR

Vsakovrstni kartoni za razpošiljanje itd. v obliki zaklopnic in škatel s pokrovi. // Embalaže za čaj, razne vrečice in etikete. // Lekarniške embalaže. // Omotni papir.

SPECIALITE:

beli in rumeni kopirni papir za pisalne stroje, klobučni papir, najboljši higijenični bakterij prosti toaletni papir »SANOL« v paketih in za skrinjice.